

En ny radio- och tv-lag

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas proposition 2009/10:115 *En ny radio- och tv-lag*. I propositionen föreslår regeringen att den nuvarande radio- och tv-lagen (1996:844) ska ersättas av en ny lag med samma namn. Den föreslagna lagen innebär att Europaparlamentets och rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (AV-direktivet) genomförs i svensk lagstiftning. Vidare föreslås huvudsakligen följändringar i en rad andra lagar.

I propositionen framhålls att den nya radio- och tv-lagen ges en förbättrad överskådlighet genom en förändrad struktur. Förtydliganden föreslås vidare när det gäller annons- och reklambegreppen och förslag lämnas om införande av regelsystem för nya annonstekniker. Vidare lämnar regeringen förslag och gör bedömningar när det gäller regleringen för kabel-tv-nät. Därutöver lämnas förslag som innebär att omfattningen av tillståndsplikten för sändningar av ljudradio och tv-program minskar, att tillståndsplikt införs för att sända sökbar text-tv samt att tillstånd för att sända tv och sökbar text-tv i vissa fall ska kunna överlåtas.

Propositionen innehåller dessutom förslag till ett nytt regelsystem för kommersiell radio. Förslagen innebär bl.a. att regler för digitala kommersiella radiosändningar införs, att tillstånd att sända analog kommersiell radio ska fördelas genom slutna anbudsförfaranden, att tillståndsperioderna ska vara åtta år, att krav på att sändningarna ska innehålla eget material och program med lokal anknytning tas bort samt att möjligheterna till sponsring utökas. När det gäller närradiosändningar lämnas förslag som innebär ökade möjligheter för tillståndshavare dels att sända material som inte har producerats för den egna verksamheten, dels att få ett större sändningsområde än en kommun. Förslagen innebär också att kretsen av tillståndshavare utökas. Vissa förslag lämnas även om lokala kabelsändarföretag.

Vidare föreslår regeringen att Radio- och tv-verket och Granskningsnämnden för radio och tv avvecklas och att myndigheternas verksamheter tas över av en nybildad myndighet, Myndigheten för radio och tv. Regeringen föreslår också att Taltidningsnämnden avvecklas som myndighet, och att dess verksamhet förs över till Talboks- och punktskriftsbiblioteket.

Den nya radio- och tv-lagen och lagändringarna i övrigt föreslås träda i kraft den 1 augusti 2010.

En följdmotion har väckts med anledning av propositionen. I betänkandet behandlas även motioner från allmänna motionstiden 2009.

Utskottet tillstyrker delvis med vissa lagtekniska justeringar regeringens förslag och avstyrker samliga motioner.

Utskottets ställningstaganden har föranlett 10 reservationer (s, v, mp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning	8
Propositionens huvudsakliga innehåll	9
Utskottets överväganden	11
Genomförande av AV-direktivet i svensk rätt	11
Audiovisuella medietjänster m.m.	11
Samarbete mellan myndigheter i EES-staterna	14
Information om programföretag	17
Krav på innehållet	19
Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning	21
Sponsring och produktplacering m.m.	25
Placering av annonser och tillåten annonstid	31
Annons- och reklambegreppen	34
Reglering av nya reklam- och annonstekniker	36
Vidaresändningsplikt i kabelnät	38
Tillstånd och registrering	42
Kommersiell radio	46
Icke-kommersiella medier	54
Myndigheter och tillsyn	57
Reservationer	61
1. Avvecklande av Granskningsnämnden för radio och tv, Radio- och tv-verket och Taltidningsnämnden, punkt 1 (s, v, mp)	61
2. Sponsring, reklam och produktplacering, punkt 5 (s, v, mp)	61
3. Konsumenters valfrihet över kabel-tv-nätet, punkt 6 (s, v, mp)	62
4. Utökad vidaresändningsplikt, punkt 7 (s, v, mp)	63
5. Tillståndsplikt för tv-sändningar, punkt 8 (s, v, mp)	63
6. Kommersiell radio, punkt 9 (s, v, mp)	64
7. Slutet anbudsförfarande för analog radio, punkt 10 (s, v, mp)	65
8. Utökad frekvensutrymme på FM-bandet, punkt 11 (s, v, mp)	65
9. Närradio, punkt 12 (s, v, mp)	66
10. Post- och telestyrelsens roll för radio och tv, punkt 13 (s, v, mp)	66
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	68
Proposition 2009/10:95	68
Proposition 2009/10:115	68
Följdmotion med anledning av proposition 2009/10:115	69
Proposition 2009/10:193	70
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	70
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	72
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens lagförslag	133

Bilaga 4
Utskottets lagförslag 135

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avvecklande av Granskningsnämnden för radio och tv, Radio- och tv-verket och Taltidningsnämnden

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om avvecklande av myndigheterna Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket och Taltidningsnämnden. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:115 punkt 15 och avslår motion 2009/10:K13 yrkande 1.

Reservation 1 (s, v, mp)

2. Kostnader för organisatoriska förändringar

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om att anslagen 8:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden, 8:4 Radio- och TV-verket och 8:5 Granskningsnämnden för radio och TV under utgiftsområde 1 Rikets styrelse under 2010 får disponeras för att genomföra föreslagna organisatoriska förändringar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:115 punkt 16.

3. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen antar

– dels regeringens förslag till

a) radio- och tv-lag med de ändringarna

dels att i 8 kap. 13 § orden ”7 kap. 3 § alkohollagen (2010:000)” ska ersättas av orden ”4 kap. alkohollagen (1994:1738)”,

dels att i 15 kap. 5 § orden ”7 kap. 3 § alkohollagen (2010:000)” ska ersättas av orden ”4 kap. alkohollagen (1994:1738)”,

dels i 16 kap. 15 § andra stycket orden ”7 kap. 3 § alkohollagen (2010:000)” ska ersättas av orden ”4 kap. 10 § alkohollagen (1994:1738)”,

dels att i punkt 7 övergångsbestämmelserna ska ordet ”femte” ersättas av ordet ”sjätte”,

b) lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk,

c) lag om ändring i förfogandelagen (1978:262),

d) lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst,

e) lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens område med de ändringarna

dels att ordet ”område” i lagens rubrik och i ingressen ska ersättas av ordet ”områden”,

dels att 3 kap. 13 § ska innehålla ett andra stycke med följande lydelse: Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans uppdrag upphör, ska en ny utgivare omedelbart utses. Denne ska anmälas så som föreskrivs i första stycket.,

f) lag om ändring i tobakslagen (1993:581),

g) lag om ändring i lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument,

h) lag om ändring i lotterilagen (1994:1000),

h) lag om ändring i tullagen (2000:1281),

i) lag om ändring i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster,

j) lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation med den ändringen att i 3 kap. 10 § ska ordet "radiosändaren" ersättas av ordet "radiosändare", och

k) lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486) med den ändringen att 2 § får den lydelse utskottet föreslår i bilaga 4 (förslag 2), – dels utskottets förslag i bilaga 4 till

a) lag om ändring i lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer (förslag 1),

b) lag om ändring i alkohollagen (1994:1738) (förslag 3).

Därmed bifaller riksdagen propositionerna 2009/10:115 punkterna 1–12 och 13 i denna del och 2009/10:193 punkt 1 i denna del, bifaller delvis proposition 2009/10:115 punkt 14 och avslår motion 2009/10:K13 yrkande 11.

4. Ändring i marknadsföringslagen den 1 september 2010

Riksdagen antar utskottets förslag i bilaga 4 (förslag 4) till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486). Därmed bifaller riksdagen delvis propositionerna 2009/10:95 i denna del och 2009/10:115 punkt 13 i denna del.

5. Sponsring, reklam och produktplacering

Riksdagen avslår motion 2009/10:K13 yrkande 5.

Reservation 2 (s, v, mp)

6. Konsumenters valfrihet över kabel-tv-nätet

Riksdagen avslår motion 2009/10:K13 yrkande 8.

Reservation 3 (s, v, mp)

7. Utökad vidareändningsplikt

Riksdagen avslår motion 2009/10:K13 yrkande 9.

Reservation 4 (s, v, mp)

8. Tillståndsplikt för tv-sändningar

Riksdagen avslår motion 2009/10:K13 yrkande 7.

Reservation 5 (s, v, mp)

9. Kommersiell radio

Riksdagen avslår motion 2009/10:K13 yrkande 3.

Reservation 6 (s, v, mp)

10. Slutet anbudsförfarande för analog radio

Riksdagen avslår motion 2009/10:K13 yrkande 4.

Reservation 7 (s, v, mp)

11. Utökat frekvensutrymme på FM-bandet

Riksdagen avslår motion 2009/10:K13 yrkande 6.

Reservation 8 (s, v, mp)

12. Närradio

Riksdagen avslår motion 2009/10:K13 yrkande 10.

Reservation 9 (s, v, mp)

13. Post- och telestyrelsens roll för radio och tv

Riksdagen avslår motion 2009/10:K13 yrkande 2.

Reservation 10 (s, v, mp)

14. Reklamfrågor m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:K372, 2009/10:K389, 2009/10:K394, 2009/10:C440 yrkande 2 och 2009/10:So510 yrkande 6.

15. Vissa radio- och tv frågor

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:K313, 2009/10:K342 och 2009/10:K403.

Stockholm den 3 juni 2010

På konstitutionsutskottets vägnar

Berit Andnor

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Andnor (s), Per Bill (m), Margareta Cederfelt (m), Andreas Norlén (m), Stefan Tornberg (c), Yilmaz Kerimo (s), Cecilia Wigström i Göteborg (fp), Helene Petersson i Stockaryd (s), Björn Leivik (m), Billy Gustafsson (s), Ingvar Svensson (kd), Anna Tenje (m), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s), Annie Johansson (c) och Mikael Johansson (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I proposition 2009/10:115 *En ny radio- och tv-lag* föreslår regeringen att riksdagen antar de förslag till ny radio- och tv-lag och lagändringar i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden, lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster, lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, marknadsföringslagen (2008:486) och alkohollagen (2010:000) samt följdändringar i en rad lagar som regeringen lägger fram i nämnda proposition.

Noteras bör att socialutskottet har föreslagit att behandlingen av regeringens förslag till ny alkohollag (2010:000) skjuts upp till riksmötet 2010/11.

Regeringen föreslår även att riksdagen godkänner det som föreslås om avvecklande av myndigheterna Granskningsnämnden för radio och tv, Radio- och tv-verket och Taltidningsnämnden. Vidare föreslår regeringen att anslagen 8:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden, 8:4 Radio- och tv-verket och 8:5 Granskningsnämnden för radio och tv under utgiftsområde 1 Rikets styrelse under 2010 får disponeras för att genomföra de föreslagna organisatoriska förändringarna.

Regeringens förslag finns i *bilaga 1* och lagförslaget finns i *bilaga 2*.

Regeringen har i propositionen redogjort för ärendets beredning fram till dess att propositionen beslutades. Regeringen har inhämtat Lagrådets yttrande. Lagrådet har föreslagit vissa justeringar, och regeringen har följt de flesta av Lagrådets förslag.

Den nya radio- och tv-lagen innebär att det s.k. AV-direktivet genomförs i svensk lagstiftning. Av AV-direktivet följer en skyldighet för medlemsstaterna att underrätta Europeiska kommissionen om nationella genomförandeåtgärder. En anmälan enligt direktivet har, enligt propositionen, skett av vissa bestämmelser i den föreslagna radio- och tv-lagen och om ändringen av alkohollagen (2010:000).

En motion har väckts med anledning av propositionen. Förslaget i motionen återges i *bilaga 1*. I betänkandet behandlas även motioner från den allmänna motionstiden 2009. Förslagen i dessa motioner återges i *bilaga 1*.

Vissa lagtekniska samordningar

Civilutskottet har under våren behandlat proposition 2009/10:95 Luftfartens lagar (bet. 2009/10:CU15). Denna proposition innehåller förslag till ändringar i 1 § marknadsföringslagen (2008:486), som även föreslås ändrad i propositionen om en ny radio- och tv-lag. Av samordningsskäl överlämnade därför civilutskottet nämnda paragraf till konstitutionsutskot-

tet. Regeringens lagförslag i proposition 2009/10:95 finns i *bilaga 3*. Konstitutionsutskottets förslag till ny lydelse av paragrafen återges i *bilaga 4*.

Även trafikutskottet har överlämnat en paragraf till konstitutionsutskottet för lagteknisk samordning. Det gäller 3 kap. 10 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation. Denna paragraf är föremål för ändringsförslag både i propositionen om en ny radio- och tv-lag och i proposition 2009/10:193 Tillgängliga elektroniska kommunikationer. Den sistnämnda propositionen har behandlats av trafikutskottet i betänkande 2009/10:TU15. Lagändringen i proposition 2009/10:193 innebär att ordet ”radiosändaren” ersätts med ”radiosändare”. För lagförslaget hänvisas till propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att den nuvarande radio- och tv-lagen (1996:844) ska ersättas av en ny lag med samma namn. Den föreslagna lagen innebär att Europaparlamentets och rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (AV-direktivet) genomförs i svensk lagstiftning. Vissa följdändringar föreslås i andra lagar.

I propositionen framhålls att den nya radio- och tv-lagen ges en förbättrad överskådlighet genom en förändrad struktur. Förtydliganden föreslås vidare när det gäller annons- och reklambegreppen och förslag lämnas om införande av regelsystem för nya annonstekniker. Vidare lämnar regeringen förslag och gör bedömningar när det gäller regleringen för kabel-tv-nät.

Därutöver lämnas förslag som innebär att omfattningen av tillståndsplikten för sändningar av ljudradio och tv-program minskar, att tillståndsplikt införs för att sända sökbar text-tv samt att tillstånd för att sända tv och sökbar text-tv i vissa fall ska kunna överlåtas.

Propositionen innehåller dessutom förslag till ett nytt regelsystem för kommersiell radio. Förslagen innebär bl.a. att regler för digitala kommersiella radiosändningar införs, att tillstånd att sända analog kommersiell radio ska fördelas genom slutna anbudsförfaranden, att tillståndsperioderna ska vara åtta år, att krav på att sändningarna ska innehålla eget material och program med lokal anknytning tas bort samt att möjligheterna till sponsring utökas.

När det gäller närradiosändningar lämnas förslag som innebär ökade möjligheter för tillståndshavare dels att sända material som inte har producerats för den egna verksamheten, dels att få ett större sändningsområde än en kommun. Förslagen innebär också att kretsen av tillståndshavare utökas. Vissa förslag lämnas även om lokala kabelsändarföretag.

Vidare föreslår regeringen att Radio- och tv-verket och Granskningsnämnden för radio och tv avvecklas. Regeringen gör bedömningen att myndigheternas verksamheter bör tas över av en nybildad myndighet, Myndigheten för radio och tv. Regeringen föreslår också att Taltidningsnämnden avvecklas som myndighet. Bedömningen görs att nämndens verksamhet bör föras över till Talboks- och punktskriftsbiblioteket.

Den nya radio- och tv-lagen och lagändringarna i övrigt föreslås träda i kraft den 1 augusti 2010.

Utskottets överväganden

Genomförande av AV-direktivet i svensk rätt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag som innebär att beställ-tv ska omfattas av radio- och tv-lagens tillämpningsområde och att reglerna om jurisdiktion utvidgas till att omfatta beställ-tv. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till nya bestämmelser om samarbete mellan myndigheterna i EES-staterna och om information till programföretag. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om att den s.k. demokratibestämmelsen ska utvidgas till att omfatta den som tillhandahåller beställ-tv.

Utskottet tillstyrker att bestämmelserna om reklamidentifiering i radio- och tv-lagen och förbudet i alkohollagen mot att vid marknadsföring av alkohol till konsumenter använda kommersiella annonser i radio- och tv-program utvidgas till att även omfatta beställ-tv. Detsamma gäller bestämmelserna om barnreklam.

Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag om att reglerna i radio- och tv-lagen om sponsring ska utvidgas till att omfatta beställ-tv och avstyrker motion K13 yrkande 5.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om reklamavbrott och att den s.k. dygnsregeln för annonser i tv-sändningar avskaffas.

Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Motion K13 yrkande 11 avstyrks.

Jämför reservation 2 (s, v, mp).

Audiovisuella medietjänster m.m.

Gällande svensk rätt

Radio- och tv-lagen (1996:844) omfattar sändningar av ljudradio- och tv-program som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel (1 kap. 1 §). En sändning anses riktad till allmänheten endast om den samtidigt och utan särskild begäran är tillgänglig för vem som helst som vill ta emot den. Beställ-tv omfattas inte av lagens tillämpningsområde (prop. 1995/96:160 s. 65).

I 1 kap. 2 § radio- och tv-lagen regleras vilka tv-sändningar som omfattas av lagen. Bestämmelsen överensstämmer med tv-direktivets regel om jurisdiktion. Det är alltså i första hand den stat där den som tillhandahåller tv-sändningen är etablerad som har jurisdiktion. Om den som tillhandahåller

ler tv-sändningar varken är etablerad i Sverige eller i någon annan EES-stat avgörs jurisdiktionen av vissa tekniska kriterier som anges i lagen. I sista hand bestäms jurisdiktionen av bestämmelserna om etablering i EG-fördraget (numera EUF-fördraget). Den som bedriver sändningsverksamhet, och efter att ha varit etablerad i Sverige, etablerar sig i en annan EES-stat i syfte att kringgå svensk lagstiftning när verksamheten huvudsakligen riktar sig till Sverige ska vid tillämpningen av radio- och tv-lagen anses etablerad i Sverige.

AV-direktivet

Genom AV-direktivet har tillämpningsområdet utvidgats till att omfatta alla audiovisuella medietjänster oavsett sändningsteknik. En audiovisuell medietjänst definieras i artikel 1a) i AV-direktivet som en tjänst enligt definitionen i artiklarna 49 och 50 i EG-fördraget som faller under det redaktionella ansvaret hos en leverantör av medietjänster och vars huvudsakliga syfte är att i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahålla program till allmänheten via elektroniska kommunikationsnät. Av artikeln framgår att sådana audiovisuella medietjänster som avses utgörs av tv-sändningar, beställtjänster och audiovisuella kommersiella meddelanden.

AV-direktivet bygger, liksom tv-direktivet, på den s.k. ursprungslandsprincipen (artiklarna 2.1 och 3.6). Principen innebär att den ansvariga medlemsstaten är skyldig att säkerställa att alla tv-sändningar som sänds av programföretag inom dess jurisdiktion överensstämmer med regelverket som gäller för sändningar avsedda för allmänheten i den egna medlemsstaten. Den stat som har jurisdiktion ska således se till att den egna lagstiftningen och därmed direktivet följs. Genom AV-direktivet utsträcks principen till att omfatta alla audiovisuella medietjänster.

I artikel 2 i AV-direktivet regleras frågan om ansvarig medlemsstat, dvs. under vilken stats lagstiftning som leverantörer av medietjänster lyder. Ansvarig medlemsstat bestäms i första hand av etableringskriterierna och i andra hand av de tekniska kriterierna. Kan ansvarig medlemsstat varken bestämmas med ledning av etableringskriterierna eller de tekniska kriterierna är behörig medlemsstat den i vilken leverantören av medietjänster är etablerad enligt artiklarna 43–48 i EG-fördraget (numera artiklarna 49–54 i EUF-fördraget).

Enligt AV-direktivet ska medlemsstaterna säkerställa fri mottagning och de får inte begränsa vidaresändning inom sina territorier av audiovisuella medietjänster från andra medlemsstater av skäl som hör under områden för direktivet (artikel 2a.1). Från denna huvudregel finns dock vissa undantag. Undantagen är olika för tv-sändningar och beställ-tv.

När det gäller tv-sändningar innebär AV-direktivet inte någon ändring i sak i förhållande till tv-direktivet. En medlemsstat har rätt att tillfälligt begränsa rätten till fri mottagning och vidaresändning av en tv-sändning från en annan medlemsstat under vissa särskilt angivna förutsättningar (arti-

kel 2a.2). Det krävs att en tv-sändning som kommer från en annan medlemsstat uppenbarligen, allvarligt och grovt överträder vissa bestämmelser i direktivet till skydd av underåriga respektive förbud mot program som kan uppamma hat på grund av ras, kön, religion eller nationalitet.

Propositionen

Genom AV-direktivet utvidgas tillämpningsområdet till att, förutom tv-sändningar, även omfatta beställtjänster. Skillnaden mellan en tv-sändning och en beställtjänst är vem som sändningen riktas till och vem som startar den. I propositionen anförs att beställtjänster inte kan anses riktade till allmänheten på det sätt som radio- och tv-lagen förutsätter (1 kap. 1 §). Den nuvarande radio- och tv-lagen är således inte tillämplig i fråga om beställtjänster.

Beställtjänster i AV-direktivets mening motsvarar sådana tjänster som i Sverige i olika sammanhang kallas för *beställ-tv*. Tjänsten kännetecknas av att en person efter beställning får se tv-program när personen själv önskar. Regeringen föreslår att tillämpningsområdet för radio- och tv-lagen ska utvidgas till att även omfatta sådana beställtjänster som avses i AV-direktivet, och att den nya termen för detta ska bli *beställ-tv*. Regeringen föreslår att en paragraf införs i den nya radio- och tv-lagen med definitioner av begrepp, däribland *beställ-tv*, som förekommer i lagen.

Regeringen föreslår att bestämmelserna om *jurisdiktion* även ska omfatta *beställ-tv*. Det nu gällande kriteriet om frekvens som har upplåtits i Sverige ska upphöra att gälla och ordningen mellan kriterierna satellitupplänk och satellitkapacitet blir den omvända. Regeringen finner inte anledning att anta att de föreslagna ändringarna i praktiken kommer att innebära några större förändringar eller tillämpningssvårigheter när det gäller tv-sändningar. När det gäller *beställ-tv* anser regeringen att tiden får utvisa om de nya reglerna om jurisdiktion ger upphov till andra frågeställningar än vad som hittills uppkommit i fråga om tv-sändningar. Det är viktigt att Europeiska kommissionen och nationella tillsynsmyndigheter följer utvecklingen på området.

Regeringen gör vidare bedömningen att de möjligheter som ges i AV-direktivet om att begränsa fri mottagning och vidare-sändning av tv-sändningar och *beställ-tv* från andra medlemsstater inte bör utnyttjas. Som skäl för denna bedömning anförs att det i samband med att tv-direktivet genomfördes i svensk rätt gjordes bedömningen att det fanns starka skäl som talade emot att utnyttja möjligheten till begränsningar av tv-sändningar. Bland annat anförs att ett ingripande i yttrande- och informationsfriheten endast får ske om åtgärden står i rimlig proportion till den gärning som ska hindras (prop. 1992/93:75 s. 25 f.).

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att tillämpningsområdet för radio- och tv-lagen utvidgas till att även omfatta beställtjänster som avses i AV-direktivet. Den nya termen för detta bör, som regeringen föreslår, bli beställ.tv.

AV-direktivet innebär vidare vissa förändringar av reglerna om jurisdiktion och att de utvidgas till att omfatta beställ-tv. För att uppnå överensstämmelse med AV-direktivet bör bestämmelserna i radio- och tv-lagen ändras på motsvarande sätt. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag.

Samarbete mellan myndigheter i EES-staterna

Gällande svensk rätt

Yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig på alla tv-sändningar som utgår från Sverige. Genom vanlig lag får dock föreskrivas om undantag från grundlagen avseende sändningar som huvudsakligen är avsedda att tas emot utomlands (1 kap. 6 § tredje stycket YGL). Ett sådant undantag får emellertid inte avse reglerna om meddelar- och anskaffarfrihet och om förbud mot censur. Denna möjlighet har utnyttjats i 3 kap. 11 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden (tillämpningslagen). I paragrafens andra stycke föreskrivs i fråga om trådlösa sändningar om undantag från yttrandefrihetsgrundlagens tillämpningsområde för program som sänds av andra än svenska programföretag och som inte är avsedda att tas emot i Sverige.

AV-direktivet

Enligt AV-direktivet har medlemsstaterna möjlighet att föreskriva att leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion ska följa mer detaljerade eller striktare regler inom de områden som samordnas enligt direktivet, förutsatt att dessa regler överensstämmer med gemenskapsrätten (artikel 3).

I AV-direktivet finns bestämmelser om samarbete mellan medlemsstaterna (artikel 3.2–3.5). Artikeln avser de fall där ett programföretag riktar sina sändningar till en annan medlemsstat än den där företaget är etablerat och den medlemsstaten till vilken sändningarna riktas har utnyttjat möjligheten att införa mer detaljerade eller strängare regler i allmänhetens intresse än vad som följer av direktivets minimiregler. I fall en medlemsstat har utövat denna frihet och bedömer att ett programföretag under en annan medlemsstats jurisdiktion tillhandahåller en tv-sändning som helt eller huvudsakligen är inriktad på dess territorium får den ta kontakt med den medlemsstat som har jurisdiktion i syfte att lösa eventuella problem. AV-direktivet innehåller bestämmelser om hur detta samarbete mellan medlemsstaterna ska gå till. I förhållande till programföretaget kräver direktivet inte något mer än att sändarstaten ska begära att programföretaget följer mottagarstatens strängare bestämmelser i allmänhetens intresse.

Några motsvarande bestämmelser i radio- och tv-lagen som ålägger svenska myndigheter att agera om ett företag under svensk jurisdiktion i huvudsak riktar sina sändningar mot en annan medlemsstat och den statens myndigheter begär ett ingripande från svensk sida med hänvisning till att tv-sändningarna bryter mot mottagarstatens strängare lagstiftning finns inte.

Propositionen

Sverige har i vissa hänseenden mer långtgående eller strängare bestämmelser i svensk rätt än direktivets minimiregler. Det gäller bestämmelser om förbud mot reklam riktad till barn, förbud mot att omge eller avbryta barnprogram med reklam och ett totalförbud mot alkoholreklam. Regeringen anser att det i dessa fall är fråga om bestämmelser i allmänhetens intresse som avses i artikel 3.2 i AV-direktivet. Direktivet möjliggör således för Sverige att hävda dessa bestämmelser mot programföretag etablerade i andra EES-stater som riktar sina sändningar mot Sverige.

Genom AV-direktivet införs, som nämnts, en skyldighet för medlemsstaternas myndigheter att samarbeta för att lösa problem som kan uppstå i de fall då ett programföretag sänder program som riktas mot en annan medlemsstats territorium. Till följd av detta föreslår regeringen att det i radio- och tv-lagen införs bestämmelser om samarbete mellan medlemsstaters myndigheter. Enligt dessa bestämmelser får en behörig myndighet i Sverige kontakta en behörig myndighet i en annan EES-stat för att uppmana ett programföretag, som är etablerat i den andra EES-staten och vars tv-sändning helt eller huvudsakligen är *riktad mot Sverige* och strider mot de svenska bestämmelserna om reklam riktad till barn eller om alkoholreklam, att följa bestämmelserna. Om programföretaget inte följer uppmaningen får myndigheten i Sverige vidta vissa åtgärder mot programföretaget enligt bestämmelser i radio- och tv-lagen och marknadsföringslagen. Programföretaget kan åläggas att betala en särskild avgift enligt radio- och tv-lagen eller en marknadsstörningsavgift enligt marknadsföringslagen. Dessa åtgärder får dock endast vidtas om programföretaget i fråga har etablerat sig i det andra landet i syfte att kringgå de strängare bestämmelser som skulle ha gällt om det hade varit etablerat i Sverige. Myndigheten får inte vidta åtgärderna förrän den har underrättat Europeiska kommissionen och den berörda medlemsstaten samt kommissionen har fastställt att åtgärderna är förenliga med unionsrätten.

När det gäller *sändningar som utgår från Sverige* ska en behörig myndighet i Sverige, om en behörig myndighet i en annan EES-stat har lämnat en motiverad begäran, uppmana ett programföretag under svensk jurisdiktion att följa den andra EES-statens bestämmelser om programföretaget tillhandahåller en tv-sändning som helt eller huvudsakligen är riktad mot den andra EES-staten, och det är fråga om överträdelse av en bestämmelse i allmänhetens intresse i mottagarstaten som är mer långtgående än AV-

direktivets bestämmelser. Ett beslut av en behörig myndighet i Sverige om att inte vidta några åtgärder med anledning av en begäran om samarbete från en behörig myndighet i en annan EES-stat får inte överklagas.

Regeringen anför att ett problem med att införa en sådan skyldighet som AV-direktivet föreskriver är att det inte på förhand går att överblicka vilka utländska bestämmelser som en svensk behörig myndighet kan behöva uppmana ett programföretag som är etablerat i Sverige att följa. Införandet av en sådan skyldighet får inte komma i konflikt med yttrandefrihetsgrundlagen, påpekar regeringen. Som tidigare nämnts är utgångspunkten i yttrandefrihetsgrundlagen att alla sändningar av tv-program som utgår från Sverige, oberoende av om de är avsedda att tas emot här eller utomlands, omfattas av grundlagsskyddet. När det gäller program som huvudsakligen är avsedda att tas emot utomlands finns det emellertid en möjlighet att, med undantag för meddelar- och anskaffarfriheten och förbudet mot censur, undanta dem från grundlagens tillämpningsområde (1 kap. 6 § tredje stycket YGL). För sådana tv-sändningar som helt eller i huvudsak är avsedda att tas emot i utlandet kan en bestämmelse om samarbete i enlighet med AV-direktivet således införas, anför regeringen.

Bestämmelsen om samarbete innebär samtidigt att det grundlagsskyddade området kommer att begränsas i den omfattning som anges där. Beträffande utländska programföretag saknas i stora delar redan i dag grundlagsskydd för trådlösa sändningar av program som inte är avsedda att tas emot i Sverige (se 3 kap. 11 § andra stycket tillämpningslagen). Samarbetet gäller sådana sändningar som i och för sig utgår från Sverige, men där sändningarna i huvudsak inte är avsedda för en svensk publik. Enligt regeringen finns det således från ett svenskt perspektiv inte några starka yttrandefrihetsrättsliga intressen som hindrar att AV-direktivet kan genomföras i denna del och de ingrepp i yttrandefriheten som det är fråga om inskränker sig till uppmaningar att följa vissa bestämmelser. En bestämmelse om samarbete i linje med vad som anges i AV-direktivet kan och bör, enligt regeringen, införas. Samtidigt följer av yttrandefrihetsgrundlagen att samarbetet inte får medföra att en myndighet medverkar till att konflikt med reglerna om meddelar- och anskaffarfrihet och om förbudet mot censur uppkommer. Regeringen föreslår att en bestämmelse införs i radio- och tv-lagen som hänvisar till aktuella bestämmelser i yttrandefrihetsgrundlagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till bestämmelser i radio- och tv-lagen om samarbete mellan myndigheterna i EES-staterna. När det gäller sändningar som utgår från Sverige är det dock av grundläggande betydelse, som regeringen också betonar, att samarbetet inte får innebära att en myndighet i Sverige medverkar till att bestämmelserna om meddelar- och anskaffarfriheten och om förbudet mot censur inte följs. Detta följer redan av yttrandefrihetsgrundlagen, men utskottet har inte någon invändning mot att en påminnelse om detta införs i radio- och tv-lagen.

Information om programföretag

Gällande ordning

Enligt yttrandefrihetsgrundlagen ska databaser ha ett namn (1 kap. 9 § femte stycket YGL). Närmare bestämmelser om sådana namn meddelas i lag. Enligt 4 kap. 4 § andra stycket YGL ska uppgift om utgivare av radio-program hållas tillgänglig för allmänheten enligt vad som närmare föreskrivs i lag. När information lämnas enligt 1 kap. 9 § YGL ska uppgift om verksamhetens namn och utgivare och vem som har utsett denne lämnas. Uppgifterna ska vara lättillgängliga och tydliga samt anges i anslutning till varandra.

För beställ-tv som omfattas av databasregeln i 1 kap. 9 § YGL gäller en skyldighet att vid varje tillhandahållande lämna uppgift om verksamhetens namn och utgivare samt vem som har utsett denne (3 kap. 26 § tillämpningslagen). Därutöver ställer e-handelslagen krav på att den som tillhandahåller beställ-tv lämnar information som gör det möjligt att kontakta tjänsteleverantören.

Enligt 6 kap. 9 § radio- och tv-lagen ska den som sänder tv-program använda en sådan beteckning för sina sändningar som har godkänts av Radio- och tv-verket. Sändningsbeteckningen måste ha särskiljningsförmåga, och den ska i regel anges minst en gång varje sändningstimme.

AV-direktivet

Enligt AV-direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att leverantörer av audiovisuella medietjänster – både de som tillhandahåller tv-sändningar, dvs. programföretag, och de som tillhandahåller eller levererar beställ-tv – under deras jurisdiktion sörjer för att mottagarna av deras tjänster hela tiden har direkt tillgång till viss information om leverantören och att denna information är lättillgänglig (artikel 3a). Det gäller namnet på leverantören av medietjänster, den geografiska adress där leverantören av medietjänster är etablerad och uppgifter om leverantörens e-postadress eller webbplats. Information ska även finnas om behöriga kontroll- och övervakningsorgan.

Propositionen

Regeringen anser att den information som ska lämnas enligt svensk gällande rätt inte är tillräcklig för att mottagare av audiovisuella medietjänster ska kunna ta direkt kontakt med leverantörer av medietjänster eller för att få information om behöriga kontroll- eller övervakningsorgan. De befintliga nationella bestämmelserna uppfyller, enligt regeringens bedömning, inte fullt ut kraven i artikel 3a i AV-direktivet.

Regeringen föreslår därför att programföretag som sänder tv och leverantörer av beställ-tv ska se till att mottagare av deras tjänster alltid och på ett enkelt sätt har tillgång till namnet på leverantören av medietjänster,

den geografiska adress där leverantören är etablerad, uppgifter om leverantören, inklusive information om leverantörens e-postadress eller webbplats, och uppgift om behörig tillsynsmyndighet.

Informationskravet i AV-direktivet gäller alla tv-sändningar, oavsett om de sänds genom etern eller tråd. Ett sätt att lämna den i direktivet förskrivna informationen i tv-sändningar skulle enligt regeringen kunna vara att lämna den i samma form som sändningarna. Ett problem med detta är att informationen då skulle utgöra ett program i yttrandefrihetsgrundlagens mening och träffas av reglerna i 3 kap. yttrandefrihetsgrundlagen. En skyldighet att lämna den aktuella informationen i trådsändning skulle därmed komma i konflikt med bestämmelsen om etableringsfrihet i 3 kap. 1 § YGL och om det redaktionella oberoendet i 3 kap. 4 §§ YGL. Däremot lämnar 3 kap. 2 § YGL en möjlighet att ålägga ett programföretag som sänder på något annat sätt än genom tråd en sådan informationskyldighet, eftersom en sådan skyldighet måste anses förenlig med bestämmelserna i 2 kap. 12 § andra–femte styckena och 13 § RF.

Regeringen drar av detta slutsatsen att informationskravet därmed inte kan utformas så att det ska fullgöras i tv-sändningar och avse alla sändningar. AV-direktivet ställer dock inte krav på att informationen ska lämnas i en tv-sändning. Regeringen anser därför att det bör vara tillräckligt att föreskriva att programföretag som sänder tv och leverantörer av beställ-tv ska lämna den i direktivet föreskrivna informationen, att informationen ska lämnas så att mottagare enkelt har tillgång till informationen och att programföretagen och leverantörerna i övrigt ska få bestämma på vilket sätt det ska ske. De kan då välja att lämna informationen på så sätt att den alltid kan hämtas i en sändning på tv-skärmen eller att lämna den på något annat sätt, t.ex. på företagets webbplats. En förutsättning är att tittare lätt kan identifiera den som sänder, vilket tillgodoses genom den nuvarande bestämmelsen i radio- och tv-lagen om sändningsbeteckning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att det bör överlåtas till de programföretag som sänder tv liksom leverantörer av beställ-tv att bestämma i vilken form de ska lämna information som gör det möjligt att direkt kunna komma i kontakt med programföretaget eller leverantören i fråga eller att få information om behörig tillsynsmyndighet. Den nuvarande bestämmelsen i radio- och tv-lagen om sändningsbeteckning bör, som regeringen föreslår, behållas. Därigenom kan en tv-tittare lätt identifiera det programföretag som sänder program. Utskottet tillstyrker regeringens förslag i denna del.

Krav på innehållet

Gällande svensk rätt

Enligt 16 kap. 8 § brottsbalken döms den som i ett uttalande eller i något annat meddelande som sprids hotar eller uttrycker missaktning för en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning för hets mot folkgrupp. Hets mot folkgrupp är även ett yttrandefrihetsbrott (5 kap. 1 § YGL).

Enligt 6 kap 1 § radio- och tv-lagen ska den som sänder tv-program se till att programverksamheten som helhet präglas av det demokratiska statskicketets grundidéer och principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.

Tv-direktivets bestämmelse om skydd av underåriga vid tv-sändningar har ansetts genomförd i svensk rätt dels genom bestämmelserna om yttrandefrihetsbrott i yttrandefrihetsgrundlagen och om barnpornografibrott, olaga våldsskildring, hets mot folkgrupp, uppvigling och förledande av ungdom i brottsbalken, dels genom bestämmelserna om sändning av våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär i radio- och tv-lagen.

Enligt 6 kap. 2 § radio- och tv-lagen får program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder inte sändas under sådan tid och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn ser programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

För den som sänder tv-program över satellit eller med stöd av tillstånd finns det bestämmelser om minsta andel program av europeiskt ursprung och om att sändningarna, om det inte finns särskilda skäl emot det, i betydande omfattning ska innehålla program på svenska språket, program med svenska artister och verk av svenska upphovsmän (6 kap. 8 § radio- och tv-lagen).

AV-direktivet

Tv-direktivets bestämmelse om att medlemsstaterna ska säkerställa att tv-sändningarna inte innehåller något som uppammar hat grundat på ras, kön, religion eller nationalitet har genom AV-direktivet utvidgats till att omfatta alla audiovisuella medietjänster (artikel 3b).

Tv-direktivets bestämmelse om skydd av underåriga vid tv-sändningar är oförändrad genom AV-direktivet. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att tv-sändningar från programföretag inom respektive stats jurisdiktion inte innehåller program som *allvarligt kan skada* den fysiska, mentala eller moraliska utvecklingen hos underåriga, särskilt program som innehåller pornografi eller meningslöst våld (artikel 22). Därutöver gäller att åtgärderna ska utsträckas till att gälla andra program som kan bedömas *skada* den fysiska, mentala eller moraliska utvecklingen hos underåriga, utom då det kan anses säkert, genom val av

sändningstid eller genom tekniska åtgärder, att de underåriga inom sändningsområdet normalt inte hör eller ser sådana sändningar. Om sådana program sänds i okodad form ska medlemsstaterna dessutom se till att de föregås av en akustisk varning eller att de markeras med en visuell symbol under hela sändningstiden.

Genom AV-direktivet har det också införts en bestämmelse om skydd av underåriga när det gäller beställ-tv. Medlemsstaterna ska således vidta lämpliga åtgärder för att se till att audiovisuella medietjänster på begäran som tillhandahålls av leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion och som *allvarligt kan skada* den fysiska, mentala eller moraliska utvecklingen hos minderåriga endast tillhandahålls på ett sådant sätt att minderåriga normalt inte hör eller ser sådana tjänster (artikel 3h).

När det gäller beställ-tv innehåller AV-direktivet en ny bestämmelse (artikel 3i.1). Enligt den ska medlemsstaterna se till att leverantörer av sådana tjänster där så är praktiskt möjligt och på lämpligt sätt, främjar framställningen av och tillgången till europeiska produktioner. Sådant främjande kan bl.a. avse det finansiella bidraget från sådana tjänster till produktionen och förvärv av sändningsrätter till europeiska produktioner eller andelen eller framhävandet av europeiska produktioner i den programkatalog som erbjuds för beställ-tv.

Propositionen

Bestämmelsen i tv-direktivet om att medlemsstaterna ska säkerställa att tv-sändningarna inte innehåller något som uppammar hat grundat på ras, kön religion eller nationalitet har ansetts genomförd i Sverige genom straffbestämmelsen om hets mot folkgrupp och den s.k. demokratibestämmelsen i radio- och tv-lagen. Enligt regeringen tillgodoses även kraven i AV-direktivet till övervägande del av nuvarande bestämmelser i brottsbalken och i yttrandefrihetsgrundlagen. I propositionen anförs dock att bestämmelserna inte tar hand om kravet i AV-direktivet att audiovisuella medietjänster inte får innehålla något som uppammar hat grundat på kön.

Regeringen anför att demokratibestämmelsen infördes dels för att lagstiftaren ansåg att det fanns ett inhemskt behov, dels för att tv-direktivet krävde det. Lagstiftaren har, anför regeringen, konsekvent ansett att demokratibestämmelsen tillsammans med reglerna om hets mot folkgrupp tillgodoser de allmänna krav som ställs i tv-direktivet på att sändningar inte får innehålla något som uppammar hat grundat på ras, kön, religion eller nationalitet. Regeringen anser att samma synsätt som lagstiftaren har haft i fråga om tv-sändningar bör och kan anläggas i fråga om beställ-tv. Även den som levererar beställ-tv tillhandahåller tv-program. Regeringen föreslår därför att den s.k. demokratibestämmelsen i radio- och tv-lagen utvidgas till att även omfatta den som tillhandahåller beställ-tv.

Regeringen föreslår vidare att program som tillhandahålls genom beställ-tv och som innehåller ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller pornografiska bilder inte får tillhandahållas på ett sådant sätt att

det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt. Regeringen anser sammantaget att övervägande skäl talar för en enhetlig ordning när det gäller skyddet av minderåriga från skadligt programinnehåll. Det bör därför i radio- och tv-lagen införas en bestämmelse för beställ-tv som motsvarar den som gäller för tv-sändningar.

Regeringens förslår också att den som tillhandahåller beställ-tv på annat sätt än genom tråd på lämpligt sätt och när det är praktiskt möjligt ska främja framställningen av och tillgången till program av europeiskt ursprung. Förslaget innebär också att en redovisningsskyldighet för vilka åtgärder som vidtagits för att främja framställningen av och tillgången till europeiska produktioner införs. Den nuvarande skyldigheten i radio- och tv-lagen för programföretag att årligen redovisa hur stor del av verksamheten som utgjorts av program av europeiskt ursprung och sådana som framställts av självständiga producenter ändras så att rapporteringsskyldigheten bara behöver fullgöras vartannat år.

Utskottets ställningstagande

Regeringen förslår att den s.k. demokratibestämmelsen ska utvidgas till att omfatta även den som tillhandahåller beställ-tv. Demokratibestämmelsen avser visserligen programverksamheten som helhet och inte enstaka sändningar. Liksom regeringen har utskottet dock svårt att finna några bärande skäl mot att likställa tv-sändningar och beställ-tv i detta avseende. I båda fallen tillhandahålls program med den skillnaden att i tv-sändningar sänds program enligt en programtablå och kan mottas av många samtidigt medan i beställ-tv tillhandahålls program på begäran ur en programkatalog. Det skulle enligt utskottets mening kunna uppfattas som mindre följdriktigt om inte samma krav gäller för beställ-tv som för tv-sändningar i detta avseende. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag.

Utskottet delar regeringens bedömning att övervägande skäl talar för en enhetlig ordning även när det gäller skyddet av minderåriga från skadligt programinnehåll. Utskottet tillstyrker därför att det, som regeringen förslår, i radio- och tv-lagen införas en bestämmelse för beställ-tv som motsvarar den som redan gäller för tv-sändningar.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Gällande svensk rätt

När det gäller sändning av radioprogram som sker på något annat sätt än genom tråd är det enligt 3 kap. 2 § första stycket YGL tillåtet att i lag meddela föreskrifter om tillstånd och villkor för att sända. Det råder således inte full etableringsfrihet för trådlösa radiosändningar. Föreskrifter om tillstånd och villkor att sända program lämnas i radio- och tv-lagen.

Enligt 3 kap. 8 § 5 radio- och tv-lagen får ett tillstånd att sända tv-program förenas med villkor om skyldighet att utforma sändningar på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade. Villkor som meddelats med stöd av denna punkt avser både att programföretaget genom textning, tolkning och andra tekniska åtgärder ska se till att personer med funktionsnedsättning ska kunna följa de ordinarie programmen och att företaget ska producera särskilda program för sådana personer.

För tv-sändningar som inte kräver tillstånd, dvs. sändningar via satellit eller kabel, finns ingen motsvarande bestämmelse.

AV-direktivet

AV-direktivet innehåller till skillnad från tv-direktivet en bestämmelse om att medlemsstaterna ska uppmuntra leverantörer av medietjänster att se till att deras tjänster successivt görs tillgängliga för syn- och hörselskadade personer (artikel 3c). I skälen till direktivet anges att tillgängligheten bör uppnås exempelvis genom teckenspråk, programtextning, ljudbeskrivning eller lättbegripliga skärmenyer. Artikelns tillämpning är tillämplig på såväl tv-sändningar som beställ-tv.

Det framgår inte av direktivet på vilket sätt medlemsstaterna ska uppmuntra leverantörer av medietjänster för att få till stånd en ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Det enda krav som ställs är att staten ska göra något för att åstadkomma en ökad tillgänglighet.

Propositionen

I propositionen lämnar regeringen förslag om att en leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv på annat sätt än genom tråd ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att programmen blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning eller liknande teknik i den omfattning som beslutas av regeringen eller Myndigheten för radio och tv. Besluten ska gälla för en viss tid. Leverantörens finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen av tillgänglighetstjänster ska beaktas när det bestäms på vilket sätt och i vilken omfattning som programmen ska göras tillgängliga.

Konstitutionsutskottet tillstyrkte i sitt betänkande 2009/10:KU18 regeringens förslag i proposition 2009/10:81 Grundlagsskydd för digital bio och andra yttrandefrihetsrättsliga frågor, som behandlades tidigare under våren 2010. Regeringens förslag i denna proposition innebär att ett undantag införs i yttrandefrihetsgrundlagen som tillåter regler i vanlig lag om skyldighet för den som i tråd sänder tv-program att utforma sändningarna på ett sådant sätt att programmen blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Denna ändring föreslås träda i kraft den 1 januari 2011. Eftersom den nya radio- och tv-lagen föreslås träda i kraft redan den 1 augusti 2010 har förslaget i den nu aktuella propositionen om en ny radio- och tv-lag begränsats till att avse krav på tjänster som tillhandahålls på *annat sätt än genom tråd*.

I propositionen om en ny radio- och tv-lag föreslås vidare att en behörig myndighet får meddela de förelägganden som behövs i enskilda fall för att bestämmelsen och de beslut som meddelats med stöd av bestämmelsen ska efterlevas. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Det ska, enligt regeringen, inte längre vara möjligt att förena sändningstillstånd med villkor om skyldighet att utforma tjänsterna på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. I stället ska sändningstillstånd kunna förenas med villkor om att programmets innehåll ska vara särskilt anpassat.

Som skäl för förslaget anför regeringen att det för närvarande bara är de programtjänster som tillhandahålls av SVT, UR och TV4 som har sändningstillstånd med villkor om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Övriga programföretag med tillstånd att sända marksänd tv har inga sådana villkor. Regeringen anser att det är viktigt att personer med funktionsnedsättning ges största möjliga tillgång till program som sänds i tv eller sökbar text-tv eller tillhandahålls i form av beställ-tv. Kravet på tillgänglighet av program för personer med funktionsnedsättning bör, enligt regeringen, vidgas och omfatta fler programtjänster än de som kräver sändningstillstånd enligt radio- och tv-lagen. Dessutom innebär övergången från analog till digital utsändningsteknik att möjligheterna ökar att göra program tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Sammantaget menar regeringen att det finns anledning att ställa högre krav än i dag på leverantörer av medietjänster i detta avseende.

I fråga om vilka krav som bör kunna ställas på programföretagen anför regeringen att kraven inte bör ställas så högt att leverantörer av medietjänster med små resurser riskerar att slås ut från marknaden. Det bör därför, anför regeringen, finnas en möjlighet att ställa högre krav på leverantörer med goda ekonomiska förutsättningar. Under en uppbyggnadsperiod kan det också finnas anledning att ställa högre krav på leverantörer av medietjänster som redan har tillgång till den teknik som krävs för exempelvis effektiv textning av direktsända program eller uppläst textremsa än på leverantörer som ännu inte har samma tekniska förutsättningar. Det kan också finnas skäl att göra skillnad mellan radio och tv i allmänhetens tjänst och kommersiella programföretag samt mellan leverantörer av medietjänster som har många användare och de som har ett fåtal användare. Dessutom anför regeringen att det inte bör ställas upp betydligt högre krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning än dem som gäller i andra länder. Det övergripande syftet bör dock vara att samtliga leverantörer på sikt ökar tillgängligheten i sitt utbud. Hänsyn bör också kunna tas till leverantörernas tekniska och finansiella förutsättningar att utforma tjänsterna på ett sådant sätt att programmen blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Yttrandefrihetskommittén angav i sitt delbetänkande Grundlagsskydd för digital bio (SOU 2009:14) att det i fråga om trådsändningar bör framgå av lagtexten att även effekten på sändningsutrymmet i trådnätet ska beaktas

vid bestämmande av skyldighet att göra trådsändningar i tv-program tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Kommittén ansåg att en motsvarande bestämmelse borde införas för bl.a. tv-sändningar som tillhandahålls på annat sätt än genom tråd. Regeringen anser dock inte att det är nödvändigt att ange att effekten på sändningsutrymmet i nät särskilt ska beaktas vid bestämmandet av skyldigheten att göra programmen tillgängliga. Som skäl anför regeringen att flera av de åtgärder som leverantörer av medietjänster förväntas vidta för att öka tillgängligheten kräver sändningsutrymme och att besluten således i regel måste fattas med beaktande av tillgången till sändningsutrymme.

Det bör, anför regeringen, även i fortsättningen finnas en möjlighet att förena sändningstillstånd med villkor att sända program vars innehåll är särskilt anpassat för personer med funktionsnedsättning.

Beslut om i vilken omfattning leverantören av medietjänster ska utforma tjänsterna så att programmen blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning bör, enligt regeringen, meddelas av regeringen om sändningsverksamheten finansieras med radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio- och tv i allmänhetens tjänst och av Myndigheten för radio och tv i övriga fall. Besluten bör gälla för viss tid.

Motion

Berit Andnor m.fl. (s, v, mp) begär i motion 2009/10:K13 yrkande 11 ett tillkännagivande om tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Motionärerna anser att det är viktigt att radio och tv blir tillgängligt för personer med funktionsnedsättning oavsett sändningsteknik. De instämmer i regeringens bedömning att det finns anledning att ställa högre krav än vad som gäller i dag på tillgänglighet för såväl radio och tv i allmänhetens tjänst som andra leverantörer av medietjänster. Men den hänsyn som ska tas till programföretagens finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen får, enligt motionärerna, inte tolkas så att syftet med bestämmelsen urholkas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är angeläget att radio och tv tillgängliggörs för personer med funktionsnedsättning oavsett sändningsteknik. Utskottet anser liksom regeringen att kravet på tillgänglighet bör vidgas och omfatta fler programtjänster än de som kräver sändningstillstånd enligt radio- och tv-lagen.

När det gäller vilka tekniska krav som bör ställas på programföretagen delar utskottet regeringens bedömning att det bör finnas en möjlighet att ställa högre krav på leverantörer med goda ekonomiska förutsättningar än på leverantörer med små resurser. Det kan också, som regeringen framhåller, finnas anledning att göra skillnad mellan radio och tv i allmänhetens tjänst och kommersiella programföretag. Utskottet vill dock framhålla att kraven å ena sidan inte får ställas så högt att de leder till orimliga ekono-

miska konsekvenser så att företag avstår från att etablera eller driva sändningar. Å andra sidan får hänsynen till de ekonomiska konsekvenserna för programföretagen inte leda till att syftet med regleringen – att göra sändningar tillgängliga för personer med funktionsnedsättning – urholkas.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag. Mot bakgrund av vad som anförts behövs inget tillkännagivande, och motion 2009/10:K13 (s, v, mp) yrkande 11 avstyrks.

Sponsring och produktplacering m.m.

Gällande ordning

Enligt 1 kap. 12 § YGL kan föreskrifter med bland annat förbud mot kommersiell reklam i radioprogram meddelas. I första stycket anges att vad som sägs i tryckfrihetsförordningen om att föreskrifter får meddelas i lag om vissa kommersiella annonser också gäller i fråga om ljudradio- och tv-program och tekniska upptagningar. Det handlar om marknadsföring av alkoholdrycker och tobaksvaror, om s.k. indirekt tobaksreklam och om förbud mot kommersiella annonser som har meddelats till skydd för hälsa eller miljö enligt förpliktelser som följer av unionsrätten (1 kap. 9 § 1–4 TF).

Bestämmelserna i yttrandefrihetsgrundlagen hindrar inte att det i lag meddelas föreskrifter om förbud i övrigt mot kommersiell reklam i ljudradio- och tv-program eller om villkor för sådan reklam. Detsamma gäller föreskrifter om förbud mot och villkor för annan annonsering och sändning av program som helt eller delvis bekostas av någon annan än den som bedriver programverksamheten, s.k. sponsring (1 kap. 12 § andra stycket YGL).

Enligt 7 kap. 4 § radio- och tv-lagen får reklam i en tv-sändning inte syfta till att fånga uppmärksamheten hos barn under tolv år. I 7 kap. 7 b § finns förbud mot annonsavbrott i program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år och mot sändning av reklam omedelbart före eller efter ett program eller en del av ett program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år, om det inte är fråga om sponsringsmeddelanden. Det får inte heller i reklam i tv-sändningar förekomma personer eller figurer som spelar en framträdande roll i program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år.

Tv-direktivets bestämmelser om sponsring är genomförda i svensk rätt genom 7 kap. 8 och 9 §§ radio- och tv-lagen. I 7 kap. 8 § första stycket föreskrivs att om ett program som inte är en annons helt eller delvis har bekostats av någon annan än den som bedriver sändningsverksamheten eller som framställer audiovisuella verk (sponsrat program), ska det på lämpligt sätt i början och slutet av programmet eller vid ettdera tillfället anges vem eller vilka bidragsgivarna är. Bestämmelserna är tillämpliga på

såväl ljudradio- som tv-program. I sökbar text-tv ska ett meddelande om sponsorerna lämnas löpande. Sådana uppgifter behöver inte omges av annonssignatur och ska inte räknas in i annonstiden.

Enligt 7 kap. 8 § andra stycket radio- och tv-lagen får ett program som huvudsakligen handlar om nyheter eller nyhetskommentarer inte sponsras. I 7 kap. 9 § föreskrivs vidare att ett program inte får sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet gäller tillverkning eller försäljning av alkoholdrycker eller tobaksvaror. I 7 kap. 10 § finns bestämmelser om begränsningar för läkemedelsföretags möjligheter att marknadsföra sig och sina produkter i tv.

AV-direktivet

AV-direktivet är tillämpligt på audiovisuella kommersiella meddelanden i tv-sändningar och i beställ-tv. Begreppet audiovisuella kommersiella meddelanden omfattar i huvudsak tv-reklam, produktplacering, teleshopping och sponsring.

Av AV-direktivet följer att alla audiovisuella kommersiella meddelanden ska uppfylla vissa grundläggande krav (artikel 3e). Dessa grundläggande krav kompletteras med specifika regler som bara gäller för tv-reklam och teleshopping (artiklarna 10, 14.2 och 15).

Sponsring och produktplacering ska också uppfylla vissa krav (artiklarna 3f och 3g). Begreppet sponsring definieras i AV-direktivet som varje bidrag som ges för finansiering av audiovisuella medietjänster eller program av ett offentligt eller privat företag eller en fysisk person som inte tillhandahåller audiovisuella medietjänster eller producerar audiovisuella verk i syfte att främja företagets namn, varumärke, anseende, verksamhet eller produkter. Definitionen motsvarar i huvudsak definitionen av sponsring i tv-direktivet. Regleringen i AV-direktivet avser sponsring i såväl tv-sändningar som beställ-tv. Vidare har det i AV-direktivet införts mer specifika regler om på vilket sätt sponsrade program ska identifieras. Dessutom får en medlemsstat enligt AV-direktivet förbjuda att sponsorns logotyp visas under barnprogram, dokumentärprogram och religiösa program (artikel 3f).

Enligt artikel 3g i direktivet är produktplacering som huvudregel förbjudet. Produktplacering definieras i AV-direktivet som varje form av audiovisuellt kommersiellt meddelande som innebär att en vara, en tjänst eller ett varumärke för varan eller tjänsten förekommer genom att den eller det ingår eller omnämns i ett program mot betalning eller liknande ersättning. Enligt direktivet får produktplacering dock tillåtas under vissa omständigheter såvida en medlemsstat inte beslutar något annat. Produktplacering som har formen av smygreklam bör dock förbjudas.

Propositionen

I propositionen föreslås att bestämmelserna om reklamidentifiering i radio- och tv-lagen och förbudet i alkohollagen om att vid marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter använda kommersiella annonser i ljudradio- och tv-program ska utvidgas till att även omfatta beställ-tv.¹ Detsamma gäller bestämmelserna om barnreklam och om reklam för sådan medicinsk behandling som endast är tillgänglig efter ordination.

Beställ-tv bedöms av regeringen vara en sådan överföring som omfattas av 1 kap. 9 § YGL. Regeringens bedömning är att yttrandefrihetsgrundlagen tillåter att regler om reklam införs för beställ-tv. Regeringens bedömning är att svensk rätt i övrigt uppfyller de krav på audiovisuella kommersiella meddelanden som följer av AV-direktivet.

Regeringen föreslår vidare att bestämmelserna i radio- och tv-lagen om förbud mot *sponsring* dels av program som huvudsakligen handlar om nyheter eller nyhetskommentarer, dels för den vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror utvidgas till att även omfatta beställ-tv. Detsamma gäller bestämmelsen om begränsningar för sponsring som lämnas av läkemedelsföretag.

Enligt regeringen bör begreppet sponsring definieras i radio- och tv-lagen. Med sponsring ska avses bidrag som någon som inte tillhandahåller eller producerar ljudradio, tv-sändningar, beställ-tv eller sökbar text-tv ger för att finansiera dessa medietjänster eller program i syfte att främja bidragsgivarens namn, varumärke, anseende, verksamhet, produkt eller intresse.

När en leverantör av medietjänster tillhandahåller ett sponsrat program i en tv-sändning eller i beställ-tv ska leverantören vid vissa, i lagen angivna, tillfällen ange att programmet är sponsrat och vem som har bidragit till finansieringen. Ett sponsringsmeddelande i en tv-sändning eller i beställ-tv ska innehålla sponsorns namn, logotyp eller något annat kännetecken för sponsorn. Meddelandet får inte innehålla säljfrämjande inslag.

Syftet med sponsringsmeddelanden är att skydda mottagaren genom att varna för att det finns en möjlig risk för att sponsorn har haft ett redaktionellt inflytande över programinnehållet. Detta syfte gör sig även gällande för beställ-tv, anför regeringen. Med beaktande av detta och eftersom förbud mot och villkor för sponsring inte får anses komma i konflikt med yttrandefrihetsgrundlagen samt de förpliktelser som AV-direktivet medför anser regeringen att regler om sponsring för beställ-tv bör införas i radio- och tv-lagen.

Regeringen föreslår att sponsringsmeddelanden, förutom vid vissa andra tillfällen, ska få lämnas i samband med annonsavbrott. Regeringens förslag om annonsavbrott (se vidare nedan) innebär att andra program i tv-sändningar än gudstjänster och barnprogram får avbrytas av annonser bara om det kan ske på ett sådant sätt att avbrottet – med hänsyn till naturliga avbrott i programmet och programmets längd eller karaktär – inte påverkar

¹ Behandlingen av regeringens förslag till ny alkohollag i proposition 2009/10:125 kan som nämnts väntas bli uppskjuten till riksmötet 2010/11.

programmets integritet och värde eller kränker rättighetshavarnas rättigheter. Denna begränsning kommer, enligt regeringen, följaktligen även att gälla för antalet sponsringsmeddelanden som får lämnas i samband med annonsavbrott.

Genom AV-direktivet införs en åtskillnad mellan sponsrade program och produktplacering. Det avgörande kriteriet för att skilja mellan sponsring och produktplacering är att vid *produktplacering* är hänvisningen till produkten infogad i programhandlingen. Regeringen anser att produktplacering är en form av marknadsföring. Att det även är fråga om en åtgärd med ett kommersiellt syfte råder det, enligt regeringen, inte heller någon tvekan om.

Med stöd av 1 kap. 12 § andra stycket YGL är det enligt regeringens bedömning möjligt att göra inskränkningar i yttrandefriheten i form av förbud mot eller villkor för att sända program där det förekommer produktplacering under förutsättning att det är fråga om fall då sändningen av programmet helt eller delvis har bekostats av någon annan än programföretaget eller den som tillhandahåller beställ-tv, dvs. leverantören av medietjänster.

Det innebär att det inte finns något hinder mot att införa ett förbud mot att sända program där det förekommer produktplacering, under förutsättning att inskränkningen även är tillåten enligt 2 kap. RF och artikel 10 i Europakonventionen. I denna fråga delar regeringen AV-utredningens slutsats att ett förbud eller andra inskränkningar i möjligheterna att använda sig av produktplacering i audiovisuella medietjänster inte står i strid med regeringsformens och Europakonventionens bestämmelser om yttrandefrihet.

Regeringen föreslår att det i radio- och tv-lagen införs bestämmelser av innebörd att det är förbjudet att sända program i tv eller tillhandahålla program i beställ-tv där det förekommer produktplacering. Regeringen föreslår vidare att det i radio- och tv-lagen införs en bestämmelse av innebörd att med begreppet produktplacering avses att en vara, en tjänst eller ett varumärke i marknadsföringssyfte förekommer i ett program och leverantören av medietjänsten har fått betalt eller liknande ersättning för det, dock inte när en vara eller en tjänst av obetydligt värde förekommer i ett program och produkten har tillhandahållits gratis.

Regeringen föreslår att förbudet mot att sända program där det förekommer produktplacering inte ska gälla för filmer, tv-serier, sportprogram och program med lätt underhållning. Det ska emellertid vara förbjudet att sända sådana program om de huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år. Som skäl anför regeringen att en avvägning måste göras mellan tittarnas intresse att på olika sätt undvika reklamslag och programföretagens möjligheter att finansiera sin verksamhet. Sammantaget anser regeringen att produktplacering bör tillåtas i viss omfattning.

Regeringen föreslår att det införs ett förbud mot att sända filmer, tv-serier, sportprogram och lätta underhållningsprogram där det förekommer produktplacering av alkoholdrycker, tobaksvaror och andra produkter som

kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror. Detsamma gäller för receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination. Något krav på att produktplacering av alkoholdrycker ska vara förbjuden följer inte av AV-direktivet. Eftersom direktivet är ett minimidirektiv är det dock, anför regeringen, möjligt för en medlemsstat att gå längre och införa ett förbud mot produktplacering av alkoholdrycker. Det krävs emellertid att ett sådant förbud är förenligt med unionsrätten i övrigt.

Enligt regeringens förslag får program där det förekommer produktplacering sändas bara om programmet inte på ett otillbörligt sätt gynnar kommersiella intressen.

Motioner

Berit Andnor m.fl. (s, v, mp) begär i motion 2009/10:K13 yrkande 5 med anledning av propositionen ett tillkännagivande till regeringen om sponsring, reklam och produktplacering i kommersiell radio och tv. Motionärerna anför att det verkliga syftet med sponsringsmeddelandena givetvis är att de ska utgöra reklam för de berörda företagen. I propositionen föreslår regeringen att det, utom i vissa typer av program, inte ska finnas någon begränsning av hur många reklamavbrott som får göras. Eftersom annonser föreslås få sändas under 12 minuter per timme och eftersom varje avbrott måste vara minst en minut innebär förslaget att det får förekomma upp till 12 avbrott per timme. Regeringens förslag att sponsringsmeddelanden under pågående program får lämnas i början och slutet av varje annonsavbrott innebär alltså, anför motionärerna, att sådana meddelanden, om man utnyttjar möjligheten att sända sponsringsmeddelanden maximalt, får lämnas upp till 24 gånger per timme eller två gånger var 5:e minut. För att uppfylla syftet att informera tittarna skulle det enligt motionärernas uppfattning vara fullt tillräckligt om sponsringsmeddelanden förekom i början och slutet av ett program.

Motionärerna föreslår att sponsringsmeddelanden i samband med annonsavbrott ska få lämnas vid högst tre tillfällen per timme mellan hela klockslag. Motionärerna finner inte anledning att ändra sin tidigare uppfattning att 8 minuter reklam per timme är tillräckligt i kommersiell radio och tv. Sponsring, reklam och produktplacering sett som en helhet blir med regeringens förslag alltför omfattande enligt motionärernas mening och riskerar att störa programinnehållet. De föreslår därför en översyn för att se till helheten vad gäller sponsring, reklam och produktplacering.

I motion 2009/10:K394 av Kent Härstedt och Olle Thorell (s) begärs ett tillkännagivande om alkoholreklamförbud. Motionärerna anför att trots att alkoholreklamen är förbjuden i svenska markbundna kanaler nås vi av reklam för alkoholdrycker genom satellitsändningar. Regeringen bör i de internationella forum där reklamfrågorna kan hanteras verka för att alkoholreklam i tv avvecklas samt att de avtal som förhandlas fram vid övergång till digitala sändningar klargör att alkoholreklam inte får förekomma. Reger-

ingen bör, enligt motionärerna, också i EU driva frågan att varje medlemsland ska få avgöra om det vill förbjuda alkoholreklam med hänsyn till folkhälsan.

En liknande begäran görs av Agneta Lundberg m.fl. (s, mp, v) i motion 2009/10:So510 yrkande 6. Motionärerna begär i denna motion ett tillkännagivande om tv-reklam för alkohol. De anför att regeringen i de internationella forum där reklamfrågorna kan hanteras bör verka för att alkoholreklam i tv avvecklas samt att de avtal som förhandlas fram vid övergång till digitala sändningar klargör att alkoholreklam inte får förekomma.

Gunvor G Ericson m.fl. (mp) begär i motion 2009/10:C440 yrkande 2 ett tillkännagivande om totalförbud mot tv-reklam riktad till barn under tolv år. Sverige bör, enligt motionärerna, verka för att frågan om reklam riktad till barn blir en viktig fråga inom EU.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att yttrandefrihetsgrundlagen tillåter att regler om reklam införs för beställ-tv. Utskottet tillstyrker att bestämmelserna om reklamidentifiering i radio- och tv-lagen och förbudet i alkohollagen mot att vid marknadsföring av alkohol till konsumenter använda kommersiella annonser i radio- och tv-program utvidgas till att även omfatta beställ-tv. Detsamma gäller för bestämmelserna om barnreklam.

Syftet med sponsringsmeddelanden är att upplysa mottagaren om att sponsorn har haft ett redaktionellt inflytande över programinnehållet. Detta syfte gör sig även gällande i fråga om beställ-tv. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag om att reglerna i radio- och tv-lagen om sponsring ska utvidgas till att omfatta beställ-tv. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om att sponsringsmeddelanden ska få lämnas i samband med annonsavbrott under förutsättning att programmets integritet och värde inte påverkas samt att rättighetsinnehavarnas rättigheter inte kränks.

Utskottet delar regeringens bedömning att förbud mot eller andra inskränkningar i möjligheterna att använda sig av produktplacering i audio-visuella medietjänster inte står i strid med yttrandefrihetsgrundlagens, regeringsformens eller Europakonventionens bestämmelser om yttrandefrihet. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om produktplacering.

Motion 2009/10:K13 (s, v, mp) yrkande 5 avstyrks.

Sverige har varit pådrivande inom EU i fråga om att de svenska förbudet mot bl.a. reklam för alkohol skulle kunna tillämpas inom EU. Utskottet utgår från att regeringen även i fortsättningen i olika internationella sammanhang kommer att verka för de principer som bär upp de svenska reglerna om alkoholreklam och barnreklam och finner inte anledning att göra något tillkännagivande med anledning av motion 2009/10:K394 (s) och motion 2009/10:So510 (s, v, mp) yrkande 6 om tv-reklam för alkohol eller motion 2009/10:C440 (mp) yrkande 2 om totalförbud mot tv-reklam riktad mot barn. Motionerna avstyrks.

Placering av annonser och tillåten annonstid

Gällande svensk rätt

I radio- och tv-lagen finns bestämmelser om placering av reklam och annan annonsering i tv-sändningar (7 kap. 7–7 b §§). Genom bestämmelserna har delar av tv-direktivet genomförts i svensk rätt.

Av dessa bestämmelser framgår bl.a. att annonser i tv-sändning ska sändas mellan programmen. Under förutsättning att vissa villkor är uppfyllda får annonser dock avbryta ett program om det sker på ett sådant sätt att – med hänsyn till naturliga pauser samt programmets sändningslängd och karaktär – varken programmets integritet och värde eller rättighetshavarnas rättigheter kränks. I sportprogram där det förekommer längre pauser eller i program som är föreställningar eller evenemang med pauser för publiken får annonser sändas i pauserna.

I program som består av avslutade delar får annonser sändas mellan delarna. Vidare får i spelfilmer och filmer som är gjorda för tv – utom tv-serier, lätta underhållningsprogram och dokumentärprogram – annonser sändas om den programlagda sändningstiden överstiger 45 minuter. Annonser får sändas en gång för varje hel period om 45 minuter. Om den programlagda sändningstiden är minst 20 minuter längre än två eller flera fullständiga perioder om 45 minuter, får annonser sändas ytterligare en gång. Annonser får dock inte alls avbryta program med gudstjänster eller program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år. Vidare får program som huvudsakligen handlar om nyheter eller nyhetskommentarer, dokumentärprogram och program om livsåskådningsfrågor inte avbrytas av annonser, om den programlagda sändningstiden är kortare än trettio minuter.

Dessutom får reklam inte förekomma omedelbart före eller efter ett program eller en del av ett program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år, såvida det inte är fråga om sponsringsmeddelanden.

Enligt 7 kap. 5 § radio- och tv-lagen får annonser i en tv-sändning sändas högst 12 minuter under en timme mellan hela klockslag. Den sammanlagda sändningstiden för annonser under ett dygn får dock inte överstiga 15 % av sändningstiden.

I 7 kap. 5 § andra stycket finns ett undantag som innebär att reglerna om längsta tillåtna annonstid i paragrafens första stycke inte hindrar sändningen av programtjänster som uteslutande är avsedda för program där publiken erbjuds att beställa varor eller tjänster (försäljningsprogram). Programtjänstens beteckning ska anges i början och i slutet av sändningen.

Av 7 kap. 5 § tredje stycket följer att annonser i en ljudradiosändning får sändas högst 12 minuter under en timme mellan hela klockslag. Om sändningstiden inte omfattar en timme mellan hela klockslag får annonser sändas under högst 15 % av sändningstiden.

AV-direktivet

När tv-reklam eller s.k. teleshopping infogas i programmen ska medlemsstaterna enligt artikel 11 i AV-direktivet säkerställa att detta inte påverkar programmens integritet eller rättighetshavarnas rättigheter. Medlemsstaterna ska därvid beakta naturliga avbrott i programmen och programmens längd och karaktär.

Enligt direktivet får sändningar av filmer producerade för tv – med undantag för tv-serier och dokumentärer – biograffilmer och nyhetsprogram avbrytas av tv-reklam och teleshoppinginslag en gång varje tablålagd period om minst 30 minuter. Sändningar av barnprogram får avbrytas av tv-reklam eller teleshopping en gång under varje tablålagd period om minst trettio minuter, under förutsättning att programmets tablålagda längd överstiger 30 minuter. Tv-reklam eller teleshopping får inte infogas i sändningar av gudstjänster.

Enligt artikel 18 i AV-direktivet får inslag med tv-reklam och teleshopping inte överstiga 20 % av sändningstiden inom en given klocktimme, dvs. 12 minuter. Bestämmelsen är inte tillämplig på de meddelanden som rör programföretagets egna program och biprodukter med direkt koppling till dessa program (egenreklam), sponsringsmeddelanden och produktplaceringar.

Propositionen

Regeringen anför att AV-direktivet är ett minimidirektiv, vilket innebär att det är möjligt för en medlemsstat att behålla eller införa strängare regler för programföretagen, under förutsättning att reglerna i övrigt stämmer överens med unionsrätten.

Regeringen anför att det är angeläget att så långt som möjligt undanröja de hinder som kan finnas för företagets möjligheter att konkurrera på den svenska marknaden. Enligt regeringen är det dock en självklar utgångspunkt att det skydd av barn och unga som nu finns i radio- och tv-lagen ska behållas. Således bör förbuden mot att avbryta program som huvudsakligen riktar sig till barn under tolv år med annonser och mot reklam omedelbart före eller efter ett program som vänder sig till barn behållas. Vidare följer av AV-direktivet att tv-reklam eller teleshopping inte får infogas i sändningar av gudstjänster. Nuvarande bestämmelse om att annonser inte får avbryta gudstjänster bör således också behållas. När det gäller annonser i övrigt anser regeringen att en viktig utgångspunkt är program- och annonsföretagens syn på de hinder som de anser att den nuvarande lagstiftningen eller dess tillämpning för med sig. Samtidigt är det angeläget att så långt som möjligt beakta tittarnas intresse av att kunna ta del av program utan avbrott för annonser.

Regeringen anser att AV-direktivets nya bestämmelser om reklamavbrott utgör en rimlig avvägning mellan de intressen som gör sig gällande, nämligen programföretagens och annonsörernas på ena sidan och rättighetshavarnas och tv-tittarnas på den andra sidan. Med undantag för reklamav-

brott riktade till barn under tolv år finns det enligt regeringen inte anledning att införa eller behålla regler på området som är strängare än vad som följer av AV-direktivet. Regeringen föreslår därför att det nuvarande kravet på att minst 20 minuter måste förflyta mellan reklaminslagen avskaffas. Därigenom får programföretagen större möjligheter att placera reklaminslagen där de passar bäst. Program i tv-sändningar bör få avbrytas av annonser om det kan ske på ett sådant sätt att avbrottet – med hänsyn till naturliga avbrott i programmet och programmets längd och karaktär – inte påverkar programmets integritet och värde eller kränker rättighetshavarnas rättigheter. Vid sändning av biograffilmer, filmer producerade för tv – utom tv-serier och dokumentärprogram – och nyhetsprogram får avbrott för annonser ske en gång varje tablålagd period om minst 30 minuter. En förutsättning är dock att det grundläggande kravet på att avbrottet inte påverkar programmets integritet och värde eller kränker rättighetshavarnas rättigheter uppfylls.

Regeringen anser även att det saknas skäl att behålla eller införa strängare regler än vad som följer av AV-direktivet när det gäller *annonstid*. Bestämmelserna om högsta tillåtna annonstid i tv-sändningar bör, enligt regeringen, utformas på så sätt att de motsvarar vad som krävs som minimivå enligt direktivet. Detta innebär att den nuvarande 12-minutersregeln behålls och att dygnsregeln som innebär att den sammanlagda sändningstiden för annonser i tv-sändningar inte får överstiga 15 % av sändningstiden avskaffas. Som skäl anför regeringen bl.a. vad den senast i samband med att radio- och tv-lagens bestämmelser om högsta tillåtna annonstid ändrades i februari 2008 uttalade, nämligen att det är angeläget att konkurrensförutsättningarna för programföretagen utjämnas och att risken för att programföretag etablerar sig utomlands minskar. Av dessa skäl ansåg regeringen att de svenska reglerna om sändningstid för annonser i tv-sändningar borde närmas till den längsta tillåtna annonstiden enligt tv-direktivet. Motsvarande synsätt gäller, enligt regeringen, också vid genomförandet av AV-direktivets regler om högsta tillåtna annonstid.

När det gäller högsta tillåtna annonstid i ljudradiosändningar har riksdagen i samband med 2008 års lagändringar uttalat att reglerna för högsta tillåtna annonstid i tv-program utgör en rimlig utgångspunkt för bestämmandet av sändningstiden för annonser i ljudradio. Mot den bakgrunden bör, enligt regeringen, den nuvarande 12-minutersregeln för ljudradiosändningar behållas. Regeringen anser även att den begränsningsregel som infördes 2008 bör få vara kvar.

Motioner

I motion 2009/10:K372 begär Thomas Bodström (s) ett tillkännagivande till regeringen om reklamavbrott och andra avbrott i tv-program. Motionären anför att många upplever alla avbrott i tv-program som besvärande för

helhetsupplevelsen av programmen och anser att man borde se över reklamtiden. Fem minuter per timme kan vara en riktlinje. Samtidigt borde man, enligt motionären, se över möjligheterna att avbryta program.

Ulf Holm (mp) begär i motion 2009/10:K389 ett tillkännagivande om att begränsa annonstiderna i radio och tv. Motionären anför att bestämmelserna måste begränsa tiden för reklam och hur många avbrott som kan anses vara acceptabla i t.ex. en långfilm. Motionären anser att 12 minuters reklamavbrott på en timme är för generöst och borde dras ned med en tredjedel, dvs. till högst 8 minuter per timme. Slutligen anser han att riksdagen borde lagstifta om att det inte ska vara tillåtet att göra hur många avbrott som helst i en långfilm.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringens förslag om reklamavbrott utgör en rimlig avvägning mellan å ena sidan programföretagens och annonsörernas intressen och å andra sidan rättighetsinnehavarnas och tv-tittarnas intressen. Utskottet tillstyrker förslaget om reklamavbrott.

Som regeringen anför bör de svenska reglerna om sändningstid för annonser i tv-sändningar närmas till de regler som gäller AV-direktivet. En avvägning måste göras mellan behovet av konkurrensneutrala regler och allmänintresset av att slippa störande annonser. Enligt utskottets mening innebär regeringens förslag en rimlig avvägning mellan dessa motstående intressen. Utskottet delar regeringens bedömningar i fråga om ljudradiosändningar. Med det anförda tillstyrker utskottet förslagen i dessa delar och avstyrker motionerna 2009/10:K372 (s) och 2009/10:K389 (mp).

Annons- och reklambegreppen

Utskottets förslag i korthet

Utskottets tillstyrker regeringens förslag till förtydliganden av begreppet annons och till att det i radio- och tv-lagen införs en definition av begreppet reklam.

Gällande svensk rätt

Annons definieras i 7 kap. 1 § radio- och tv-lagen som reklam samt sändningar som utan att vara reklam sker på uppdrag av någon annan. Begreppet reklam definieras inte i den nuvarande radio- och tv-lagen. Av förarbetena framgår dock att avsikten varit att reklambegreppet ska ha samma innebörd som det har inom marknadsrätten (prop. 1995/96:160 s. 110). Det ska således vara fråga om kommersiella budskap eller meddelanden som sprids via olika slags medier i avsättnings- eller tillgångsfrämjande syfte och som härrör från en identifierbar sändare.

AV-direktivet

Enligt artikel 1 i AV-direktivet definieras begreppet tv-reklam som varje form av meddelande sänt antingen mot betalning eller mot liknande ersättning eller sändning för egenreklam, som utförs av ett offentligt eller privat företag eller en fysisk person i samband med handel, affärsverksamhet, hantverk eller yrke i avsikt att främja tillhandahållande mot betalning av varor eller tjänster, inklusive fast egendom, rättigheter och förpliktelser. Definitionen motsvarar närmast ordagrant definitionen av begreppet tv-reklam i tv-direktivet. Sponsring och produktplacering omfattas inte av begreppet tv-reklam enligt AV-direktivet.

Propositionen

Regeringen anser att begreppet annons är väl inarbetat och bör behållas. Liksom tidigare bör det definieras i lagstiftningen. Som begränsande kriterium för vad som är att betrakta som en annons, utan att vara reklam, gäller i dag att sändningen ska ske på uppdrag av någon annan. Denna omständighet, bör enligt regeringen, även framöver tjäna som grundläggande kriterium för avgörandet i vilka fall ett program, som inte är reklam, ska anses utgöra en annons. Annonsbegreppet bör dock inskränkas så att rena informations- eller utbildningsprogram, även om de sänds på uppdrag av någon annan, inte omfattas. Det bör, enligt regeringen, ske genom en hänvisning till att meddelanden som sänds på uppdrag av annan ska ha till syfte att främja en sak eller en idé. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att annons ska definieras som dels reklam, dels sändningar som utan att vara reklam sänds på uppdrag av någon annan och som har till syfte att främja en sak eller idé.

Regeringen anser också att begreppet reklam bör definieras i lagen. Med reklam ska avses varje form av meddelande som sänds antingen mot betalning eller liknande ersättning eller som utgör egenreklam, och som syftar till att i näringsverksamhet marknadsföra varor, tjänster, fast egendom, arbetstillfällen eller andra nyttigheter. Den nya definitionen innebär enligt regeringen en viss inskränkning av begreppets innebörd i förhållande till vad som gäller i dag, genom att det i enlighet med AV-direktivet tas in ett vederlagsrekvisit i definitionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till förtydliganden av begreppet annons och till att det i radio- och tv-lagen införs en definition av begreppet reklam.

Reglering av nya reklam- och annonstekniker

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om nya reklam- och annonstekniker.

Gällande ordning

Annonsregleringen i den nuvarande radio- och tv-lagen bygger, liksom i tv- och AV-direktiven på den s.k. separationsprincipen, dvs. att redaktionellt material ska hållas skilt från kommersiella meddelanden. Bestämmelsen i 7 kap. 7 § radio- och tv-lagen om att annonser ska sändas mellan programmen är ett uttryck för denna princip.

Propositionen

Regeringen föreslår att i ett program i en tv-sändning som består av ett direktsänt evenemang som fortgår oberoende av annonsavbrott och i beställ-tv ska *annonsering med delad skärm* få sändas under förutsättning att det sker på ett sådant sätt att programmets integritet och värde eller rättighets-havarnas rättigheter inte kränks. Annonsering i form av egenreklam med delad skärm föreslås få förekomma även i andra tv-sändningar än direkt-sändningar. Ett sponsringsmeddelande får sändas med delad skärm under samma förutsättningar som med hel skärm. Den som överträder bestämmelser om annonsering med delad skärm ska kunna påföras en särskild avgift. Även bestämmelserna om återkallelse av tillstånd är tillämpliga.

Som skäl för detta förslag anför regeringen att både tv-direktivet och AV-direktivet tillåter annonsering med delad skärm, dock under förutsättning att reklamen inte strider mot övriga annonsbestämmelser. Regeringen anför att kommissionen i sitt tolkningsmeddelande om tv-direktivet (EGT 2004/C102/02) har angett att reklam med delad skärm är förenlig med direktivet, förutsatt att den upprätthåller separationsprincipen genom att den är lätt att känna igen och att den hålls åtskild genom akustiska eller optiska hjälpmedel för att förhindra att tittarna vilseleds att förväxla reklam med redaktionellt innehåll.

Regeringen konstaterar att tv-reklam med delad skärm således är förenlig med tv-direktivet och numera AV-direktivet och att sådan reklam förekommer i en del av EU:s medlemsländer. Regeringen konstaterar samtidigt att en sådan annonsering inte anses tillåten i Sverige. Detta kan, enligt regeringen, leda till en situation med en ojämn konkurrens mellan svenska och utländska programföretag. Denna omständighet talar för att det i den nya lagen tas in bestämmelser som innebär att annonsering med delad skärm tillåts, anför regeringen. Det krävs dock, enligt regeringen, att

detta kan ske på ett sådant sätt att de skyddsintressen som värnas genom reglerna om annonsplacering, separation mellan program och annons samt annonstid inte blir åsidosatta.

Regeringen föreslår vidare att *virtuell annonsering* ska få förekomma i program som avser sportevenemang under vissa i lagen angivna förutsättningar. Före och efter varje sändning av program som innehåller virtuell annonsering ska programföretaget på lämpligt sätt upplysa om annonseringen. Informationen ska endast bestå av en neutral upplysning. Reglerna om annonsinnehåll när det gäller reklam riktad till barn och om personer som inte får förekomma i annonser ska vara tillämpliga även på virtuell annonsering. Den som överträder bestämmelserna om virtuell annonsering ska kunna påföras en särskild avgift. När ersättning betalas till programbolaget vid virtuell annonsering är det att betrakta som produktplacering och ska därför följa reglerna om detta.

Regeringen anför att kommissionen i sitt tolkningsmeddelande (EGT 2004/C102/02) har tagit ställning för att metoden med virtuell reklam är förenlig med tv-direktivet, dock under förutsättning att tittarnas bekvämlighet och nöje inte påverkas eller att den inte innebär att programmets integritet och värde eller rättighetshavarnas rättigheter kränks. Vidare krävs att allmänintresset beaktas. Kommissionen framhåller också att programföretagen och tittarna måste få information i förväg om förekomsten av virtuella bilder. Regeringen konstaterar således att virtuell annonsering inte är oförenlig med tv-direktivet och inte heller med AV-direktivet.

Det finns enligt regeringen skäl att inta en restriktiv hållning till sådan annonsering som innebär en elektronisk manipulering av tv-signalen i efterhand. Med hänsyn till detta och till att yttrandefrihetsgrundlagen inte hindrar att det i lag meddelas förbud mot eller villkor för sådan annonsering bör denna restriktiva inriktning avse både tv-sändningar och beställ-tv. Virtuell annonsering bör, enligt regeringen, begränsas så att det enbart är tillåtet i samband med sportevenemang. Vidare bör det uppställas krav på att virtuell annonsering inte får vara mer framträdande än den annonsering som normalt förekommer på den plats varifrån tillhandhållandet sker eller på något annat sätt inverkar störande på tittarnas möjlighet att uppfatta programmet. Annonseringen får inte heller innebära att programmets integritet och värde kränks. Dessutom bör bl.a. reglerna om annonsinnehåll vad gäller reklam riktad till barn och om personer som inte får förekomma i annonser vara tillämpliga även på virtuell annonsering.

I propositionen föreslås vidare att det ska bli möjligt att i vissa fall infoga s.k. *elektroniska företagsskyltar* i sport- och tävlingsprogram. Sådana företagsskyltar ska få förekomma i tv-sändning och vid tillhandhållande i beställ-tv under särskilda förutsättningar. Regeringen anför att AV-direktivet i likhet med tv-direktivet saknar särskilda bestämmelser om elektroniska företagsskyltar. Definitionen av begreppet tv-reklam i direktivet innehåller ett vederlagsrekvisit, vilket innebär att annonsören måste betala ersättning till programföretaget för att det ska vara fråga om tv-

reklam i AV-direktivets mening. Vederlagsrekvisitet i definitionen av begreppet tv-reklam innebär således att elektroniska företagsskyltar normalt sett faller utanför AV-direktivets definition av tv-reklam. AV-direktivet utgör, enligt regeringen, inte något hinder mot att tillåta exponering av elektroniska företagsskyltar oberoende av reklamregleringen i övrigt. Snarare uppmuntras i direktivet till att moderna reklamtekniker utvecklas.

För att elektroniska företagsskyltar inte ska komma att användas i en utsträckning som inte är önskvärd föreslår regeringen vissa begränsningar. Sålunda ska endast företagets namn eller logotyp få visas på skyltarna. Det ska inte heller få förekomma ljud i samband med exponeringen av dem. Företagsskyltarna ska vidare bara få visas i samband med sändning av den information som företaget tillhandahåller och bara få ta upp en liten del av bilden samt endast sändas i rimlig omfattning.

Utskottets ställningstagande

Annonsering med delad skärm är inte tillåten enligt svensk gällande rätt, vilket kan innebära nackdelar för svenska företag i konkurrens med företag i andra länder där sådan annonsering är tillåten. Utskottet anser liksom regeringen att sådan annonsering kan godtas under förutsättning att de skyddsintressen som värnas genom reglerna om annonsplacering, separation mellan program och annons samt annonstid inte blir åsidosatta.

Regeringen föreslår också att virtuell annonsering ska tillåtas. Utskottet anser även att sådan annonsering bör bli tillåten under de förutsättningar regeringen anger, nämligen att reglerna om annonsinnehåll, särskilt när det gäller reklam riktad till barn, ska vara tillämpliga på virtuell annonsering.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om nya reklam- och annonstekniker.

Vidaresändningsplikt i kabelnät

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning i fråga om de rättsliga förutsättningarna för att öka konkurrensen i kabel-tv-näten och välkomnar regeringens avsikt att ge den nya myndigheten för radio och tv i uppdrag att följa utvecklingen när det gäller olika plattformar för tv. Motion K13 yrkande 8 samt K342 avstyrks. Utskottet är inte berett att utöka vidaresändningsplikten och avstyrker motion K13 yrkande 9.

Jämför reservation 3 (s, v, mp) och 4 (s, v, mp).

Gällande ordning

För trådsändningar gäller den grundläggande principen om etableringsfrihet enligt 3 kap. 1 § första stycket YGL. Vidaresändningsplikten, som utgör en inskränkning i etableringsfriheten, har stöd i bestämmelsens andra stycke som anger att det i lag får meddelas föreskrifter i fråga om skyldigheten för nätinnehavare att ge utrymme för vissa program i den utsträckning det behövs med hänsyn till allmänhetens intresse av tillgång till allsidig upplysning. Vidaresändningsplikten baseras på artikel 31 i USO-direktivet. Av detta direktiv framgår att reglerna ska vara rimliga och att plikten ska vara proportionerlig och öppet redovisad mot bakgrund av klart fastställda mål som avser allmänintresset.

Enligt 8 kap. 1 § radio- och tv-lagen är innehavare av elektroniska kommunikationsnät som används för överföring av tv-sändningar till allmänheten genom tråd skyldiga att se till att de anslutna hushållen kan ta emot fyra programtjänster som sänder med tillstånd av regeringen och som kan tas emot i området utan villkor om särskild betalning (vidaresändningsplikt). Skyldigheten gäller under förutsättning att en betydande del av de anslutna hushållen använder det som sitt huvudsakliga medel att ta emot tv-sändningar.

Sändningarna ska kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt utan kostnad för själva mottagningen. Allmänna kommunikationsnät som består av parkabel av metall är undantagna från vidaresändningsplikten även om näten i viss utsträckning används för att distribuera program.

Innehavare av anläggningar för trådsändningar av tv-program är skyldiga att i varje kommun, där de vidaresänder tv-program till allmänheten och varifrån sändningarna når fler än 100 bostäder, kostnadsfritt tillhandahålla ett särskilt bestämt utrymme för sändningar av tv-program från ett eller flera lokala kabelsändarföretag (8 kap. 2 §).

Radio- och tv-verket förordnar lokala kabelsändarföretag. I 8 kap. 5 § radio- och tv-lagen anges kraven för att kunna förordnas som ett lokalt kabelsändarföretag.

Propositionen

Regeringens bedömning är att det fortfarande finns ett behov av en lagstadgad vidaresändningsplikt för att tillgodose allmänhetens intresse av tillgång till allsidig upplysning. Regeringen anför att en utgångspunkt är att vidaresändningsplikten ska vara väl avvägd mellan kabeloperatörernas rätt att fritt förfoga över vilket innehåll som ska distribueras i deras nät och allmänhetens intresse av tillgång till allsidig upplysning. Vid denna avvägning bör även den tekniska utvecklingen inom distribution av tv-program och allmänhetens utökade möjligheter att ta emot tv-program beaktas.

Enligt regeringen är USO-direktivets krav på tydligt angivna mål som avser allmänintresset uppfyllt. Regeringen konstaterar vidare att det, även om tillgänglighet till alternativa distributionsformer har ökat, under över-

skådlig tid kommer att finnas ett stort antal hushåll som är beroende av trådbundna nät för att kunna ta emot tv-sändningar. Det är därför nödvändigt att behålla en vidareändningsplikt för att även fortsättningsvis garantera att dessa hushåll får möjlighet att ta del av det programutbud som finansieras av radio- och tv-avgiften.

När det gäller frågan om vem som ska stå för de upphovsrättsliga kostnaderna vid vidareändring delar regeringen Radio- och tv-verkets bedömning att frågor om ersättningens storlek, fördelning av kostnadsansvar m.m. beträffande ersättning till rättighetshavare bör lösas genom avtal mellan berörda parter.

När det gäller valfrihet i kabel-tv-nät anför regeringen att det under lång tid i olika sammanhang har framförts kritik mot den bristande valfrihet och den begränsade möjlighet till inflytande som råder för kabel-tv-abonnenter. Regeringen gav därför Radio- och tv-lagsutredningen i uppdrag att utreda möjligheten till utökad konkurrens i kabel-tv-nät. Utredaren fann i sitt betänkande Anpassning av radio och tv-lagen till den digitala tekniken (SOU 2005:62 s. 275 f.) att även om det finns flera verksamma operatörer på en ort utgör näten ofta en begränsning i sammanhanget. I de flesta fall krävs nämligen att en operatör anlägger ett nytt nät för att kunna konkurrera med en befintlig operatör, vilket kan hämma konkurrensen eftersom det många gånger är mycket kostsamt att anlägga ett nytt nät. En fastighetsägare är i praktiken ofta förhindrad att sluta avtal med mer än en operatör på grund av att ett avtal med en operatör ger denna en exklusiv rätt att distribuera tv-program i den aktuella fastigheten. En annan faktor som fortfarande kan anses begränsa valfriheten i flerfamiljshus är att avgiften för kabel-tv-anslutningen, eller andra trådbundna nät, ofta är en obligatorisk del i hyran eller avgiften för lägenheten, vilket innebär att de boende måste betala en avgift för en tjänst som de inte utnyttjar, om de väljer att ta emot tv via någon annan distributionsform.

Utredningen bedömde att det varken skulle vara möjligt eller lämpligt att lagstiftningsvägen skapa förutsättningar för konkurrens mellan olika innehållsleverantörer i kabel-tv-näten, utöver de regler som redan finns i lagen om elektronisk kommunikation, som anvisar tillvägagångssätt för en eventuell förhandsreglering av Post- och telestyrelsen. Det är således, enligt utredningen, inte möjligt att lagstifta om t.ex. samtrafik eller andra former av tillträde på ett område som faller under lagen. Regeringen delar denna bedömning.

Regeringen anser att det finns anledning att fortsatt följa hur den snabba utvecklingen inom olika tv-plattformar (kabel-tv, IP-tv, marksänd tv eller satellitsänd tv) påverkar de enskilda hushållens valfrihet. Regeringen avser därför att ge Myndigheten för radio och tv i uppdrag att, i samråd med andra berörda myndigheter, följa den fortsatta utvecklingen och vid behov lämna förslag till åtgärder.

Motion

I en följdmotion 2009/10:K13 av Berit Andnor m.fl. (s, v, mp) yrkande 9 begärs två tillkännagivanden om vidareändningsplikten. Motionärerna anför att de inom kabel-tv-området ser en ägarkoncentration med fara för mångfalden och demokratin där paketeringen och innehållet i sändningsutbudet i stor utsträckning kommer från samma mediehus. Det största problemet är dock, enligt motionärerna, att konsumenterna i stort sett inte har något inflytande över sitt tv-utbud. Motionärerna delar inte regeringens bedömning att det inte finns någon rättslig förutsättning för ökad konkurrens i kabel-tv-nät och anser att det borde utredas vidare om inte kabelnäten skulle kunna öppnas för konkurrens mellan olika innehållsleverantörer genom någon form av samtrafikskyldighet så att abonnenten får ökad möjlighet att själv välja sitt tv-utbud. Detta bör enligt motionärerna ges regeringen till känna (yrkande 8).

Motionärerna anför vidare att frekvensutrymmet har ökat i och med att de digitala sändningarna även inom kabelnäten ökat och föreslår därför att man ska utöka vidareändningsplikten till att gälla alla de programtjänster som sänds av svenska tillståndshavare vars verksamhet finansieras genom tv-avgiften, i praktiken hela SVT:s utbud av programtjänster. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna (yrkande 9).

I motion 2009/10:K342 av Yvonne Andersson (kd) begärs ett tillkännagivande om att utreda en förstärkt valfrihet när det gäller konsumenters möjlighet att välja tv-utbud som alternativ till ”kollektivanslutning” till kabelnät. Motionären anför bl.a. att kabelnäten för distribution av tv-sändningar genom avtal med fastighetsägare ofta innebär ett faktiskt monopol i fastigheter eller fastighetsbestånd för hyreslägenheter eller bostadsrätter. Inte heller finns det stora möjligheter att välja kanaler inom kabelnäten; ofta är de paketerade. Valfriheten att välja tv-distributör, operatör eller programtjänst är därmed, anför motionären, starkt begränsad. Samtidigt har grundlagen starka skrivningar om informationsfriheten.

Christer Winbäck (fp) begär i motion 2009/10:K313 ett tillkännagivande till regeringen om kostnad för tv-abonnemang. Motionären anför att det borde vara självklart för var och en när abonnemang eller motsvarande är betalt att man ska ha möjlighet till tv-tittande i hela hushållet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning i fråga om de rättsliga förutsättningarna för att öka konkurrensen i kabel-tv-näten. Mot bakgrund av den snabba utvecklingen när det gäller olika plattformar för tv – kabel-tv, IP-tv, marksänd tv och satellit-tv – och hur den påverkar konkurrensen och de enskilda hushållens valfrihet sammantaget kan det dock finnas anledning att bevaka frågan. Utskottet välkomnar därför regeringens avsikt att ge den nya Myndigheten för radio och tv i uppdrag att följa utvecklingen

och vid behov lämna förslag till åtgärder. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2009/10:K13 (s, v, mp) yrkande 8 och motion 2009/10:K342 (kd).

Utskottet delar regeringens bedömning att det fortfarande finns ett behov av en lagstadgad vidareställningsplikt för att tillgodose allmänhetens tillgång till allsidig upplysning. Utskottet är dock inte berett att föreslå någon utökning av vidareställningsplikten och avstyrker motion 2009/10:K13 (s, v, mp) yrkande 9.

Utskottet avstyrker motion 2009/10:K313 (fp). Utskottet har tidigare under mandatperioden behandlat ett likalydande motionsförslag (bet. 2007/08: KU15) och vidhåller sin bedömning i denna fråga.

Tillstånd och registrering

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag som bl.a. innebär att tillstånd bara ska krävas i vissa frekvensband upp till 790 MHz. Motion K13 yrkande 7 avstyrks. Jämför reservation 5 (s, v, mp).

Gällande ordning

Enligt 2 kap. 1 § radio- och tv-lagen krävs tillstånd för att sända ljudradio- eller tv-program med hjälp av radiovågor på frekvenser under 3 gigahertz (GHz). Det krävs inte tillstånd för sändningar av sökbar text-tv eller för vissa sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade.

Regeringen meddelar tillstånd att sända tv-program, om sändningsverksamheten finansieras med radio- och tv-avgiften. Radio- och tv-verket meddelar tillstånd i övriga fall. Tillstånd att sända ljudradio till hela landet eller till utlandet och att sända lokal digital radio meddelas också av regeringen. Radio- och tv-verket meddelar tillstånd att sända när- och lokalradio (2 kap. 2 §).

Den som bedriver en sändningsverksamhet för vilken det inte behövs tillstånd och den som för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller upplåter satellitkapacitet (satellitentreprenör) ska anmäla sig för registrering hos Radio- och tv-verket (2 kap. 3 §).

Enligt 3 kap. 2 § YGL ska det allmänna eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet.

Propositionen

Regeringen föreslår att *tillstånd* ska krävas för att sända tv-program eller ljudradioprogram med hjälp av radiovågor, om sändningen sker på frekvenserna 87,5–108 megahertz (MHz), 174–240 MHz eller 470–790 MHz. Tillstånd ska även krävas för att sända ljudradioprogram med hjälp av radiovågor om sändningen sker på frekvenser under 30 MHz som är avsedda för rundradiosändningar enligt internationella överenskommelser som Sverige är bundet av.

Ett skäl för tillståndsplikten är knappheten på sändningsfrekvenser. Regeringen anför att det, även om digitaliseringen har medfört att överföringskapaciteten i marksändningarna har ökat påtagligt, fortfarande är viktigt att kunna säkerställa att boende i hela landet har möjlighet att ta emot programmen och att sammansättningen av programtjänster präglas av mångfald när det gäller innehåll och ägande. De principer som ligger bakom tillståndsplikten gör sig fortfarande gällande. Tillståndsplikten för ljudradio och tv bör därför behållas.

Däremot finns det, enligt regeringen, anledning att överväga om man bör begränsa omfattningen av de sändningar för vilka det ska krävas tillstånd enligt radio- och tv-lagen. Enligt den av Post- och telestyrelsen upprättade frekvensplanen får bl.a. annat frekvensområdena 87,5–108 MHz, 174–240 MHz och 470–862 MHz användas för ljudradio- eller tv-sändningar. Vissa delar av dessa frekvensband får emellertid användas även för andra tjänster.

Regeringen beslutade den 19 december 2007 om vilket sändningsområde som får användas för marksänd tv. Beslutet innebär att frekvensområdet 790–862 MHz inte är reserverat för tv-sändningar efter det att nödvändig omplanering skett. Rätten att använda radiosändare i detta frekvensområde kommer att utlysas av Post- och telestyrelsen.

Regeringen anser att tillståndsplikten bör knytas till bestämda frekvensområden som anges i lagen. Regeringen kan dock, i samband med beslut om vilket sändningsutrymme som ska upplåtas, bestämma att ett mindre frekvensutrymme än vad som anges i lagen ska användas för tillståndspliktiga sändningar av tv och sökbar text-tv, eller begränsa hur stor del av ett tillståndspliktigt sändningsutrymme som ska utnyttjas.

Krav på sändningstillstånd kommer således enligt förslaget bara att gälla för sändningar i de angivna frekvensbanden. Utanför dessa frekvensband kommer det att vara möjligt att sända tv eller ljudradio utan sändningstillstånd, t.ex. i nät som används för mobila kommunikationstjänster. Under förutsättning att tillståndet från Post- och telestyrelsen inte begränsar användningen kommer den som innehar radiosändaren att kunna avgöra om sändningsutrymmet ska användas för ljudradio och tv eller för andra ändamål.

Förslagen innebär inte att de angivna frekvensområdena bara kan användas för ljudradio- och tv-sändningar. Regeringen beslutar liksom tidigare vilket sändningsutrymme som får upplåtas för sändningar som kräver tillstånd enligt radio- och tv-lagen.

Regeringens förslag innebär vidare att tillstånd krävs för att sända *sökbar text-tv* i de frekvensband som är tillståndspliktiga för sändning av ljudradio- och tv-program. Med sökbar text-tv avses en sändning riktad till allmänheten, som tillhandahålls av en leverantör av medietjänster via elektroniska kommunikationsnät och som huvudsakligen består av text, grafik eller stillbilder, med eller utan ljud, där användaren själv kan välja vilken del av innehållet som han eller hon vill ta del av och vid vilken tidpunkt det ska ske. Ett tillstånd att sända tv får förenas med villkor om att sända sökbar text-tv. Tillståndsmyndigheten får ta ut en avgift av den som ansöker om att sända sökbar text-tv.

Regeringen anser att de skäl som motiverar att sökbar text-tv får sändas utan tillstånd inte har bärkraft när det gäller digitala sändningar. Till skillnad från analoga tv-sändningar sänds i digitala sändningar allt innehåll ut som bitströmmar inom ramen för den totalt tillgängliga kapaciteten. Den kapacitet som används för text-tv skulle i stället kunna användas för att sända ut annat innehåll.

De regler om *utgivare* som föreskrivs i 3 kap. 1 och 2 §§ lagen (1991:1559) om föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden föreslås av regeringen även gälla för tv- och ljudradiosändningar som inte kräver tillstånd.

Regeringen föreslår att det ska vara tillåtet att *överbåta* ett *tillstånd* att sända tv och sökbar text-tv om tillståndsmyndigheten medger det. Sådant medgivande ska lämnas om förvärvaren uppfyller kraven för att beviljas tillstånd, om ägarkoncentrationen bland innehavarna av tillstånd att sända tv och sökbar text-tv inte påverkas i mer än begränsad omfattning och om överlåtelserna inte medför en påtaglig minskning av mångfalden i utbudet av tillståndspliktiga programtjänster. Som skäl för detta förslag anförs att tillstånd att sända tv endast får ges till programföretag som bedöms ha finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva sändningsverksamhet under tillståndstiden och som bedöms vara beredda att samverka med övriga tillståndshavare i tekniska frågor. När tillstånd att sända tv-program beviljas ska det särskilt beaktas att sändningsutrymmet ska kunna tas i anspråk för olika programtjänster så att sändningarna kommer att tillgodose olika intressen och smakriktningar, för såväl nationella som lokala och regionala programtjänster, och av flera av varandra oberoende programföretag.

Enligt regeringens mening är det nuvarande systemet inte tillräckligt flexibelt. Med dagens ordning finns det, enligt regeringen, en risk att sändningsutrymme kan stå outnyttjat under lång tid i avvaktan på rättsliga processer, ny utlysning av ledigt tillstånd och fördelningsprocess. Det är emellertid

viktigt, menar regeringen, att urvalsförfarandet som har grundat det ursprungliga tillståndsbeslutet inte omkullkastas. En prövning av överlåtel-sens påverkan av ägarförhållandena bland tillståndshavarna bör därför göras.

Med hänsyn till den tekniska utvecklingen på området bedömer reger-ingen att det är mindre sannolikt att det inom det frekvensområde som föreslås bli tillståndspliktigt kommer att bli aktuellt att inleda tv-sänd-ningar som är särskilt anpassade för mottagning med små bärbara motta-gare (*mobil-tv*). Det finns därför inte någon anledning att införa några särskilda regler för sådana tv-sändningar.

Motion

I motion 2009/10:K13 begär Berit Andnor m.fl. (s, v, mp) yrkande 7 ett tillkännagivande till regeringen om tillståndsplikt för tv-sändningar. Reger-ingen beslutade i december 2007 att tv-sändningar fick förekomma i frekvensområdet upp till 790 MHz, vilket innebär att den översta delen av det s.k. UHF-bandet (790-862 MHz) kommer att auktioneras ut för andra ändamål, i första hand rörligt bredband. Motionärerna anför att ett skäl att ha tillståndsplikt är att via tillståndsgivningen styra frekvensanvändningen för radio- och tv-sändningar. Något sådant skäl anses inte föreligga för frekvenser utanför de egentliga rundradiobanden. Regeringen föreslår där-för att gränsen för tillståndsplikt ska sänkas till 790 MHz. Motionärerna anser att ett problem med förslaget är att det fortfarande kommer att krä-vas tillstånd för att sända marksänd tv på frekvenser under 790 MHz. Om regeringen beslutar att minska området för tillståndspliktiga tv-sändningar kommer det alltså inte att bli tillåtet att sända tv utan tillstånd i det fre-kensutrymme som de tillståndspliktiga tv-sändningarna lämnar.

Följande exempel illustrerar, enligt motionärerna, problemet. Anta att regeringen, efter förslag från intressenter inom telekombranschen, beslutar att tillståndspliktiga tv-sändningar inte ska få bedrivas på frekvenser högre än 698 MHz. Eftersom det fortfarande krävs tillstånd för att sända tv på frekvenser mellan 698 och 790 MHz och sådana tillstånd inte kan medde-las kommer det att vara fritt fram för Post- och telestyrelsen att fördela utrymmet uteslutande för andra ändamål. Intressenter som vill fortsätta att använda utrymmet för tv-sändningar kommer inte att ha möjlighet att kon-kurrera med telekomintressenterna, vilket också kan innebära att staten får mindre betalt för frekvenserna än om principen om teknik- och tjänsteneut-ralitet hade tillämpats. För att telekomintressenterna inte ska ges monopol på det frekvensutrymme som i framtiden kan komma att inte längre använd-as för tillståndspliktiga tv-sändningar bör den föreslagna lagregeln, enligt motionärerna, ändras enligt följande: Om regeringen har fattat beslut enligt 1 § om att ett mindre sändningsutrymme får upplåtas krävs dock inte till-stånd för sändningar på frekvenser som inte omfattas av regeringens beslut.

Utskottets ställningstagande

Digitaliseringen har medfört att överföringskapaciteten i marksändningarna har ökat påtagligt. Trots detta är det, såsom regeringen anför, fortfarande viktigt att kunna säkerställa att boende i hela landet har möjlighet att ta emot program och att sammansättning av programtjänster präglas av mångfald både när det gäller innehåll och ägande. Frekvensutrymmet är begränsat och tillståndsplikten för radio och tv bör därför, enligt utskottets mening, behållas.

Något skäl att styra över frekvensanvändningen utanför de egentliga rundradiobanden anses inte föreligga. Regeringen föreslår därför att tillstånd bara ska krävas i vissa frekvensband upp till 790 MHz. Utskottet anser att den av regeringen föreslagna ändringen kan godtas.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motion 2009/10: K13 (s, v, mp) yrkande 7.

Kommersiell radio

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om kommersiell radio. Motion K13 yrkandena 3–4 och 6 och motion K403 avstyrks.

Jämför reservation 6 (s, v, mp), 7 (s, v, mp) och 8 (s, v, mp).

Bakgrund

Den 1 april 1993 blev det genom lokalradiolagen (1993:120) tillåtet att sända kommersiell radio i Sverige, förutsatt att tillstånd beviljades. Varje tillstånd auktionerades ut till den som betalade mest, och auktionsbudet blev sedan den årliga koncessionsavgift som tillståndshavaren fick betala. En tillståndshavare var tvungen att sända program som hade framställts särskilt för den egna verksamheten minst under en tredjedel av sändningstiden varje dygn.

I syfte att öka mångfalden och den lokala förankringen i lokalradion upphävdes lokalradiolagen den 1 juli 2001 och ersattes av nya regler som togs in i radio- och tv-lagen (1996:844). De nya reglerna innebar dels att koncessionsavgiften bestämdes till 40 000 kr per år, dels att tillstånden skulle fördelas utifrån särskilda kriterier där den mängd eget och lokalt material som en aktör åtog sig att sända blev utslagsgivande. Enligt särskilda övergångsbestämmelser skulle vissa av lokalradiolagens bestämmelser tillämpas fram till utgången av 2008 för de tillståndshavare som hade fått sina tillstånd före den 1 juli 2001. Genom lagen (2008:418) med tillfälliga bestämmelser om tillstånd att sända lokalradio utsträcktes denna period till att gälla till utgången av 2009. Lagen gav möjligheter till förlängning med ytterligare en tillståndsperiod om högst ett år, dvs. till

utgången av 2010. Därefter ska radio- och tv-lagens bestämmelser tillämpas fullt ut även för de tillståndshavare som ursprungligen fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen. Avgiften för dessa sänks dock inte, utan de ska även fortsättningsvis betala den avgift (indexuppräknad) som fastställdes vid den auktion då de fick sina respektive tillstånd.

I januari 2010 hade 81 av 89 tillståndshavare fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen och 8 enligt radio- och tv-lagen.

En tillståndshavare med tillstånd enligt lokalradiolagen har haft möjlighet att återlämna sitt tillstånd till Radio- och tv-verket och ansöka om det på nytt för att kunna komma i åtnjutande av ett tillstånd enligt radio- och tv-lagen med väsentligt lägre avgift. Endast en aktör har, enligt propositionen, valt att lämna tillbaka sitt tillstånd för att söka det på nytt.

Gällande ordning

Av 3 kap. 2 § YGL följer att rätten att sända radioprogram på annat sätt än genom tråd får regleras genom lag, som innehåller föreskrifter om tillstånd och villkor för att sända. Det allmänna ska eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet. Enligt 3 kap. 4 § YGL avgör den som sänder radioprogram självständigt vad som ska förekomma i programmen.

Föreskrifter om tillstånd och villkor finns i radio- och tv-lagen (1996:844).

Med lokalradio avses andra tillståndspliktiga lokala ljudradiosändningar än sådana som kräver tillstånd av regeringen, tillfälliga tillstånd av Radio- och tv-verket eller som är närradio (5 kap. 1 § radio- och tv-lagen).

Radio- och tv-verket meddelar sändningstillstånd och bestämmer sändningsområdenas omfattning för lokalradio. I 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen anges även vad Radio- och tv-verket ska beakta när verket bestämmer omfattningen av lokalradions sändningsområden. När ett sändningsutrymme för ett område blir ledigt ska Radio- och tv-verket kungöra detta (5 kap. 3 §).

Finns det mer än en sökande till ett ledigt sändningsutrymme ska Radio- och tv-verket fördela sändningsutrymmet enligt vissa kriterier i 5 kap. 8 § radio- och tv-lagen. Verket ska sträva efter en fördelning som medför att sändningarna i hög grad utgörs av eget material och program med lokalanknytning samt motverkar dominans över nyhetsförmedlingen och opinionsbildningen och att möjligheter till mångfald tas till vara.

Enligt 5 kap. 10 § radio- och tv-lagen får tillstånd att sända lokalradio förenas med villkor som avser skyldighet att sända program i en viss del av sändningsområdet eller program som når en viss del av befolkningen inom området, skyldighet sända under en viss minsta tid samt att använda en viss sändningsteknik och samarbeta med andra tillståndshavare i tekniska frågor samt att använda en viss teknik vid s.k. referensbandning. Av 5 kap. 11 § följer att ett sändningstillstånd även får förenas med villkor

som avser skyldighet att inte förändra ägarförhållandena och inflytandet i företaget mer än i begränsad omfattning, att sända en viss mängd eget material och att sända en viss mängd program med lokal anknytning. Vidare framgår av 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen att sökanden ska ges tillfälle att ta del av och yttra sig över villkoren innan beslut meddelas.

Enligt 5 kap. 16 § radio- och tv-lagen får ett sändningstillstånd överlåtas om Radio- och tv-verket ger sitt medgivande till överlåtelsen. Ett sådant medgivande ska lämnas om förvärvaren är behörig att inneha ett sändningstillstånd och inte redan har tillstånd inom sändningsområdet. Om det föreligger särskilda skäl kan dock överlåtelse tillåtas även om förvärvaren redan har tillstånd i sändningsområdet. Överlåtelse ska enligt nuvarande regler inte heller medges om det medför en påtaglig minskning av mångfalden i medieutbudet inom sändningsområdet.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att det nuvarande begreppet lokalradio ersätts med kommersiell radio. Det kommer att finnas två former av kommersiell radio, nämligen analog kommersiell radio och digital kommersiell radio.

Analog kommersiell radio

Tillstånd att sända analog kommersiell radio ska, enligt regeringen, fördelas genom ett slutet anbudsförfarande. Den som bedöms ha finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva sändningsverksamhet under hela tillståndsperioden och som i sin ansökan om det lediga tillståndet har angett den högsta sändningsavgiften av samtliga sökande ska beviljas tillståndet. Sändningsavgiften ska anges som ett engångsbelopp för hela tillståndsperioden. De villkor som enligt gällande rätt får ställas att sända en viss mängd eget material och program med lokal anknytning och att inte förändra ägarförhållandena och inflytandet i tillstånds företaget mer än i begränsad omfattning bör, enligt regeringen, mot denna bakgrund inte längre kunna ställas. Förvaltningslagens bestämmelser om rätt för parter att få del av uppgifter ska inte tillämpas på uppgifter i tillstånds ärendet som endast rör någon annan sökande.

Som skäl för förslagen anför regeringen följande. Varken auktionsmetoden eller metoden med urval enligt särskilda kriterier har lett till mångfald i ägande eller utbud, eller lokal förankring i den kommersiella radion. I stället har båda regelverken resulterat i en kraftig nätverksbildning med ett fåtal stora aktörer. På tv-området fördelas tillstånden med grund i att sändningarna ska tillgodose olika intressen och smakriktningar. När det gäller analog kommersiell radio finns det dock som regel endast två till tre tillstånd att fördela inom varje enskilt sändningsområde. Med så få tillstånd går det inte att åstadkomma en fördelning där sändningarna på ett rimligt

sätt tillgodoser olika intressen och smakriktningar. Regeringen anser därför att dessa kriterier inte ska tillämpas när det gäller sändningstillstånden för analog kommersiell radio.

Ett slutet anbudsförfarande skulle, enligt regeringen, innebära att tillståndsmyndigheten utlyser ett tillstånd som blir ledigt. Den som ansöker om tillståndet ska ange vilken avgift som sökanden är beredd att betala för hela tillståndsperioden. Ansökningen ska innehålla de uppgifter som behövs för att myndigheten ska kunna ta ställning till om den sökande uppfyller grundläggande krav på finansiella och tekniska förutsättningar för att kunna bedriva sändningar under hela tillståndsperioden. Sändningsavgiften ska anges i form av ett engångsbelopp för hela tillståndsperioden.

Regeringen anför att fördelen med ett anbudsförfarande är att en sökande nogga måste tänka igenom vilken avgift denne är beredd att betala för att få tillståndet. Buden kan därmed förväntas bli både ekonomiskt bärkraftiga och marknadsmässiga. Genom att förfarandet är slutet minskar risken för att anbudet höjs på ett omotiverat sätt, vilket skedde vid auktionerna. Nackdelen med ett slutet anbudsförfarande, där högsta lämnade bud blir avgörande för vem som får ett sändningstillstånd, är att mindre aktörer utan ett starkt finansiellt stöd knappast kan komma i fråga för att få ett tillstånd, åtminstone inte i de större städerna. Kravet på att avgiften ska betalas som ett engångsbelopp för hela tillståndsperioden bidrar också till att små aktörer kan ha svårt att få ett tillstånd i vissa delar av landet, anför regeringen.

De krav som ställs i nuvarande regelverk på sändning av eget och/eller lokalt material har tillståndshavarna ofta kringgått eller inte förmått uppfylla. De krav som gäller på sändningarnas innehåll har, enligt regeringen, förvärrat många tillståndshavares ekonomiska situation. Erfarenheterna av att ställa sådana villkor är således inte goda. Mot denna bakgrund bör, enligt regeringen, tillstånden fördelas enligt ett slutet anbudsförfarande.

För att kunna sända kommersiell radio krävs finansiell stabilitet, och det skulle inte främja, utan snarast motverka, möjligheterna att göra satsningar i branschen om det inte skulle vara tillåtet att inneha mer än ett tillstånd. Regeringen anser därför att det även fortsättningsvis ska vara möjligt att inneha flera tillstånd.

När det gäller befintliga tillståndshavare föreslår regeringen att den som vid lagens ikraftträdande har ett sändningstillstånd som har förlängts enligt lagen (2008:418) med tillfälliga bestämmelser om tillstånd att sända lokalradio har rätt att bedriva sändningar inom det sändningsområde som tillståndet avser i åtta år utan särskild ansökan. Ett sändningsutrymme som blir ledigt under övergångsperioden ska utlysas och fördelas enligt de nya reglerna med slutet anbudsförfarande. En tillståndshavare vars tillstånd har meddelats enligt radio- och tv-lagen har generellt också rätt till förlängning av sitt tillstånd. Regeringens bedömning är att tillståndshavarna bör få fortsätta att bedriva sändningarna under en övergångsperiod med gene-

rösa villkor när det gäller krav på innehåll. Regeringen anser att en övergångsperiod om åtta år är rimlig med hänsyn tagen både till de nuvarande tillståndshavarna och till genomförandet av det nya urvalssystemet.

AV-utredningen har föreslagit att avgifterna för sändningstillstånden ska sänkas till 45 000 kr per år för samtliga tillståndshavare under övergångsperioden. Mot bakgrund av övergångsperiodens längd, av att några krav inte längre kommer att ställas på sändningar med eget material och program med lokal anknytning samt av de ökade möjligheter som föreslås för sponsring av program anser regeringen att de befintliga tillståndshavarna kompenseras för att det nya regelsystemet saknar möjlighet till förlängning. Regeringen avser att återkomma till frågan om eventuellt sänkta avgifter i 2011 års budgetproposition.

Regeringens förslag innebär att påverkan på mångfalden i medieutbudet inte längre ska beaktas vid bedömningen av om överlåtelse ska medges. Den som överlåter ett tillstånd har inte rätt att få tillbaka någon del av sändningsavgiften. Ett föreläggande som meddelats mot överlåtaren ska likasom tidigare gälla mot den nya innehavaren av tillståndet. Ett vite som föreläggandet har förenats med ska dock inte gälla mot den nya innehavaren.

Den som har fått tillstånd att sända analog kommersiell radio ska till tillståndsmyndigheten betala den sändningsavgift som angetts i ansökan om det lediga tillståndet.

Digital kommersiell radio

Sedan 1995 har det genom förordningen (1995:1020) om digitala ljudradio-sändningar varit möjligt för privata programföretag att sända digitalradio i Sverige. Regelverket innebär att Radio- och tv-verket har hand om ansökningsförfarandet och lämnar förslag till regeringen på vilket eller vilka programföretag som ska meddelas tillstånd. Regeringen beslutar sedan om vem som ska meddelas tillstånd. Några tillstånd till kommersiella programföretag har dock inte meddelats, utan de enda digitala sändningar som ägt rum och äger rum sker i Sveriges Radios regi.

För att främja utvecklingen av digitalradio anser regeringen att det är av stor vikt att skapa tydligare förutsättningar för sådana sändningar. Sådana regler bör därför föras in i den nya radio- och tv-lagen. Förordningen om digitala ljudradiosändningar bör därmed upphävas. Regeringen ska besluta om det sändningsutrymme som i olika delar av landet får upplätas för digital kommersiell radio. Den myndighet som ger tillstånd att sända analog kommersiell radio ska även ge tillstånd att sända digital kommersiell radio. Regeringen föreslår vidare att tillståndsmyndigheten ska bevilja tillstånden till de aktörer, dvs. programföretag, som ska bedriva sändningarna.

Regeringen föreslår att tillstånd att sända digital kommersiell radio endast ska få lämnas till den som har finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva sändningsverksamhet under hela tillståndsperioden och som är beredd att samverka med övriga tillståndshavare i tekniska frågor. Tillståndsmyndigheten ska fördela tillstånden med utgångspunkt i att sänd-

ningsutrymmet ska kunna tas i anspråk för olika programtjänster så att sändningarna kommer att tillgodose olika intressen och smakriktningar samt att de ska kunna tas i anspråk av flera programföretag som är oberoende av varandra.

När det gäller hur urvalskriteriet *tillgodose olika intressen och smakriktningar* förhåller sig till yttrandefrihetsgrundlagen (3 kap. 2 §) anför regeringen att ingen eller inga kategorier av sökande kommer att ges något försteg i konkurrensen om sändningstillstånd och att det föreslagna urvalskriteriet ger möjlighet för alla programföretag, oavsett programriktning, att delta i tillståndsgivningen. Detta torde vara väl förenligt med grundlagen och kravet på att det allmänna ska eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet.

Regeringen medger att urvalskriteriet innebär att staten i någon mening ingriper i den enskildes frihet att inhämta och motta upplysningar eftersom staten bestämmer vilka programföretag som ska få tillstånd. Samtidigt säkerställer dock kriteriet att frekvensutrymmet för digital kommersiell radio, som är begränsat vad gäller hur många programtjänster som kan sändas, inte används på ett sådant sätt att den enskilde endast kan få del av viss information. Enligt regeringens mening skapar således det föreslagna urvalskriteriet goda förutsättningar för att den enskilde ska ges möjlighet till information med olikartad inriktning. Ett sådant urvalskriterium står, enligt regeringen, i överensstämmelse med grundlagens krav på en strävan efter största möjliga informationsfrihet.

Regeringen föreslår att ett tillstånd att sända digital kommersiell radio får förenas med villkor som avser skyldighet att sända program i en viss del av sändningsområdet eller som når en viss del av befolkningen inom området, att sända under en viss minsta tid, att använda en viss sändningsteknik och att samarbeta med andra tillståndshavare i tekniska frågor samt att använda en viss teknik vid s.k. referensbandning.

Vidare får ett tillstånd att sända kommersiell radio, enligt regeringens förslag, förenas med villkor som avser skyldighet att sända ett mångsidigt programutbud, att utforma sändningarna på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning och att inte förändra ägarförhållandena och inflytandet i företaget mer än i begränsad omfattning.

Innan tillståndsmyndigheten meddelar beslut om tillstånd ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som myndigheten avser att förena med tillståndet. Beslut om tillstånd får inte innehålla andra programrelaterade villkor än dem som den sökande godtagit.

Den som ansöker om tillstånd att sända digital kommersiell radio ska betala en ansökningsavgift. Om en tillståndshavare ansöker om att överlåta ett tillstånd ska denne också betala en ansökningsavgift. Avgiften ska motsvara tillståndsmyndighetens kostnad för att handlägga ett tillståndsärende. En tillståndshavare ska kunna inneha mer än ett sändningstillstånd för digital kommersiell radio. Det bör dock eftersträvas att tillstånden fördelas till flera av varandra oberoende programföretag.

Regeringen föreslår att ett tillstånd att sända digital kommersiell radio ska kunna överlåtas om tillståndsmyndigheten medger det. Tillståndsmyndigheten ska vid ansökan om medgivande till överlåtelse pröva om förvärvaren uppfyller kraven för att beviljas tillstånd. Vidare ska myndigheten pröva om ägarkoncentrationen bland dem som innehar tillstånd att sända digital kommersiell radio därigenom skulle påverkas i mer än ringa omfattning eller om överlåtelsen skulle föra med sig en påtaglig minskning av mångfalden i utbudet av tillståndspliktiga programtjänster.

Enligt regeringens förslag ska ett tillstånd att sända kommersiell radio gälla i åtta år. Om det finns särskilda skäl ska tillståndsmyndigheten kunna besluta om en kortare tid. Ett tillstånd ska inte kunna förlängas.

Förbudet mot att sponsra nyhetsprogram i ljudradio bör, enligt regeringen, fortsatt gälla. Något förbud mot att sponsra s.k. enkla meddelanden eller någon begränsning i övrigt av vilka program som får sponsras bör dock inte införas. Som skäl anför regeringen att sponsring är ett sätt för de kommersiella radioaktörerna att öka sina intäkter. För att förbättra branschens affärsmässiga möjligheter bör möjligheterna att sponsra program utökas.

Motioner

I motion 2009/10:K13 begär Berit Andnor m.fl (s, v, mp) yrkande 3 ett tillkännagivande till regeringen om kommersiell radio. Motionärerna finner det angeläget att följa den analoga kommersiella radions utveckling på kort sikt, men särskilt den digitala på längre sikt. Det är viktigt att utvecklingen och finansieringen av digital radio blir en gemensam angelägenhet för Sveriges Radio och de kommersiella radiobolagen tillsammans. Motionärerna anser att de förslag som regeringen lagt inte kommer att främja utvecklingen av och skapa förutsättningar för en utbyggnad av den digitala radion. Därför anser de det angeläget att fortsätta dialogen med branschen.

I samma motion yrkande 4 begär motionärerna ett tillkännagivande till regeringen om slutet anbudsförfarande för frekvenstilldelning för den analoga radion efter 2018. Motionärerna ser problem med det slutna anbuds-förfarandet, som kommer att gälla för alla efter 2018, och tror att det vore klokt att överväga andra modeller för tillståndstilldelning. Risken med ett slutet anbudsförfarande är att det leder till att endast kapitalstarka aktörer kommer att få tillstånd. Med fler frekvenser ökar möjligheten att även på den analoga marknaden ge tillstånd efter andra kriterier, t.ex. de som föreslås för att få sända digital kommersiell radio och på så sätt öka mångfalden på radiomarknaden. Motionärerna anser att det är viktigt att noga följa utvecklingen när den nya modellen med slutet anbudsförfarande används för fördelning av nya sändningstillstånd under perioden fram till 2018.

I nu nämnda motion yrkande 6 begärs också ett tillkännagivande om utökat frekvensutrymme på FM-bandet. Motionärerna ställer sig positiva till att fler sändningsområden upplåts för analog kommersiell radio på FM-

bandet. De anser dock att det är uppseendeväckande, och stridande mot vedertagna parlamentariska traditioner, att endast några få veckor före valet tilldela nya sändningstillstånd som löper över två mandatperioder och därmed förhindra andra möjligheter till utveckling inom detta område. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Johan Pehrsson (fp) begär i motion 2009/10:K403 ett tillkännagivande om mångfald när det gäller kommersiell radio i Örebro. Enligt motionären är det numera en aktör, SBS Radio, som innehar de två sändningstillstånd som finns i Örebro. Mångfalden har upphört och i stället ser vi en form av kommersiellt monopol. För att skapa en mångfald när det gäller kommersiell radio bör regeringen, enligt motionären, möjliggöra ett ökat utbud av frekvenser och att priset för dessa tillstånd sätts på ett sådant sätt att fler radiostationer än två kan bli tillgängliga för medborgarna i Örebro.

Utskottets ställningstagande

Regeringen föreslår att tillstånd att sända analog kommersiell radio ska fördelas genom ett slutet anbudsförfarande. Den som bedöms ha finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva sändningsverksamhet under hela tillståndsperioden och som angett den högsta sändningsavgiften av samtliga sökande ska beviljas tillståndet. Som skäl har regeringen bl.a. anfört att varken auktionsmetoden eller metoden med urval enligt särskilda kriterier har visat sig leda till större mångfald.

Fördelen med ett slutet anbudsförfarande är att risken för att anbudet höjs på ett omotiverat sätt minskar, något som skedde vid auktionerna. Buden kan också förväntas bli ekonomiskt bärkraftiga och marknadsmässiga genom att en sökande noga måste tänka igenom hur stor avgift denne kan tänka sig att betala för att få tillståndet.

Utskottet delar regeringens bedömning att en övergångsperiod om åtta år för befintliga tillståndshavare är rimlig med hänsyn till nuvarande tillståndshavare och till genomförandet av det nya systemet för urval.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motion 2009/10:K13 (s, v, mp) yrkande 4 och yrkande 6 och motion 2009/10:K403 (fp).

När det gäller digital kommersiell radio föreslår regeringen att tillstånden ska fördelas med utgångspunkt i att sändningsutrymmet ska kunna tas i anspråk för olika programtjänster så att de tillgodoser olika intressen och smakriktningar. Det föreslagna urvalskriteriet ger möjlighet för alla programföretag att delta i tillståndsgivningen, vilket enligt utskottets mening är väl förenligt med yttrandefrihetsgrundlagens krav på att det allmänna ska eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet. Såsom regeringen anför innebär det föreslagna kriteriet i någon mån att staten griper in i den enskildes frihet att inhämta och ta emot upplysningar. Frekvensutrymmet är dock begränsat. Genom det föreslagna urvalskriteriet säkerställs att den enskilde ges möjlig-

het till information med olikartad inriktning, vilket enligt utskottet är förenligt med grundlagens krav på strävan efter största möjliga informationsfrihet.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motion 2009/10: K13 (s, v, mp) yrkande 3.

Icke-kommersiella medier

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att slopa det s.k. riksförbudet för närradion och avstyrker motion K13 yrkande 10. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om lokal icke-kommersiell tv.

Jämför reservation 9 (s, v, mp).

Gällande ordning

Enligt 3 kap. 2 § YGL ska det finnas möjlighet för sammanslutningar att få tillstånd att sända ljudradioprogram i lokala radiosändningar i den utsträckning som tillgängliga radiofrekvenser medger. Närmare föreskrifter meddelas i lag.

Med närradio avses enligt 4 kap. 1 § radio- och tv-lagen lokala ljudradiosändningar för föreningslivet. Sändningsområdet för närradio omfattar normalt en kommun (4 kap. 2 §). Tillstånd att bedriva närradiosändningar kan ges till ideella föreningar, församlingar och kyrkliga samfund inom Svenska kyrkan, obligatoriska sammanslutningar av studerande vid universitet och högskolor och närradioföreningar om dessa har anknötning till sändningsområdet (4 kap. 4 §).

Om någon sammanslutning som kan få tillstånd att sända närradio vill få tillstånd och det är tekniskt möjligt ska det finnas en möjlighet att sända närradio i en kommun. Radio- och tv-verket bestämmer vilka som får sända närradio (4 kap. 2 och 3 §§).

Enligt 8 kap. 1 § radio- och tv-lagen är innehavare av elektroniska kommunikationsnät som används för överföring av tv-sändningar till allmänheten genom tråd skyldiga att se till att de anslutna hushållen kan ta emot fyra programtjänster som sänder med tillstånd av regeringen och som kan tas emot i området utan villkor om särskild betalning (vidaresändningsplikt). Innehavare av anläggningar för trådsändning är, enligt 8 kap. 2 § radio- och tv-lagen, skyldiga att i varje kommun där de vidaresänder tv-program till allmänheten och varifrån sändningarna når fler än 100 bostäder, kostnadsfritt tillhandahålla ett särskilt bestämt utrymme för sändningar av tv-program från ett eller flera lokala kabelsändarföretag.

Propositionen

Närradio

I propositionen föreslår regeringen att det ska vara möjligt för tillståndshavarna inom närradion att i den omfattning de önskar få sända material som inte har producerats för den egna verksamheten. Den som innehar ett tillstånd att sända närradio får i dag i huvudsak bara sända program som har framställts särskilt för den egna verksamheten, det s.k. riksförbudet. Det finns vissa möjligheter att sända program som inte producerats för den egna verksamheten, men det får ske högst tio timmar per månad. Denna begränsning kan, anför regeringen, i vissa fall utgöra problem för sammanslutningar som vill sända från större organisationers riksmöten eller från andra evenemang som har ett stort lyssnarunderlag och pågår under en längre tid.

Utökade möjligheter att sända program som inte producerats särskilt för den egna verksamheten innebär enligt regeringens mening att det skapas förutsättningar för såväl utbyte av program mellan närradiosändande föreningar som samverkan mellan föreningar för programproduktion i större utsträckning än i dag. Utökade möjligheter till samsändningar kan i längden leda till bättre kvalitet på innehållet och en förbättrad ekonomi för sammanslutningarna, anför regeringen. Att ge tillståndshavarna möjlighet att sända både egenproducerade och centralproducerade program bör, enligt regeringens bedömning, kunna öka föreningslivets intresse och engagemang för närradion.

När det gäller den kommersiella radion föreslår regeringen att kraven på att sända en viss mängd eget eller lokalt material slopas och att en ny modell – slutet anbudsförfarande – införs för fördelning av tillstånden. Sändningsavgiften kommer på ett bättre sätt än i dag att avspegla de kommersiella förutsättningarna för att bedriva radioverksamhet i ett visst område. Regeringen bedömer att nya villkor för den kommersiella radion kommer att medföra ett minskat intresse från de kommersiella aktörernas sida att använda närradiofrekvenser för sina sändningar. Därigenom skapas också, enligt regeringen, bättre förutsättningar att genomföra förbättringar för närradion så att det även fortsättningsvis kan vara en attraktiv möjlighet för det lokala ideella föreningslivet att sända radio.

Regeringen föreslår att det ska vara tillräckligt att det finns särskilda skäl för att sändningsområdet för närradio ska kunna vara större än en kommun.

Vidare föreslår regeringen att tillståndshavarkretsen när det gäller närradiosändningar utökas till att omfatta alla registrerade trossamfund och registrerade organisatoriska delar av registrerade trossamfund som har anknytning till ett sändningsområde. Det ska enligt propositionen inte längre vara möjligt för obligatoriska sammanslutningar av studerande vid

universitet och högskolor att få tillstånd att bedriva närradiosändningar. I stället kan studentföreningar ges tillstånd att bedriva närradio i egenskap av ideella föreningar.

Lokal icke-kommersiell tv

Regeringen föreslår att skyldigheten att tillhandahålla utrymme för lokala kabelsändarföretag ska gälla dem som äger eller på annat sätt förfogar över ett elektroniskt kommunikationsnät i stället för en anläggning för trådsändning. Ändringen innebär att skyldigheten att tillhandahålla utrymme för lokala kabelsändarföretag inte bara kan ligga på den som förfogar över ett traditionellt kabel-tv-nät, dvs. nät som inrättats för att distribuera tv-sändningar, utan även andra kabelnät, t.ex. bredbandsnät. Bestämmelsen blir med andra ord teknikneutral.

I propositionen föreslår regeringen även att den som äger eller på annat sätt förfogar över ett elektroniskt kommunikationsnät och som i nätet vidareänder tv-program till allmänheten med både analog och digital teknik ska vara skyldig att tillhandahålla såväl analogt som digitalt sändningsutrymme för de lokala kabelsändarföretagens sändningar.

Motion

I motion 2009/10:K13 begär Berit Andnor m.fl. (s, v, mp) i yrkande 10 ett tillkännagivande till regeringen om närradion. Motionärerna anför att regeringens förslag om att kravet på eget material, det s.k. riksförbudet, ska slopas väcker kritik från många håll. Bland annat menar Konkurrensverket att det finns en uppenbar risk att förslaget leder till en snedvridning av konkurrensen på annonsmarknaden. Andra som yttrat sig anser att förslaget riskerar att tränga undan det lokala utbudet i dagens närradio och även att slå ut den ideella närradion. Motionärerna instämmer i denna kritik och anser inte att det s.k. riksförbudet ska slopas.

Utskottets ställningstagande

Regeringen föreslår att det ska vara möjligt för tillståndshavarna inom närradion att i den omfattning de önskar få sända material som inte är egenproducerat. I dag finns en begränsning som innebär att sådant material endast får sändas högst tio timmar per månad. Utskottet delar regeringens bedömning att det genom slopandet av det s.k. riksförbudet ges ökade möjligheter till samsändningar för föreningar, vilket i längden kan leda till en bättre kvalitet på innehållet och en förbättrad ekonomi för sammanslutningarna. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag och avstyrker motion 2009/10:K13 (s, v, mp) yrkande 10.

Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om lokal icke-kommersiell tv.

Myndigheter och tillsyn

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att Granskningsnämnden för radio och tv och Radio- och tv-verket avvecklas och ersätts med en ny myndighet, Myndigheten för radio och tv samt avstyrker motion K13 yrkande 1. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om att Taltidningsnämndens verksamhet överförs till Talboks- och punktskriftsbiblioteket. Utskottet avstyrker motion K13 yrkande 2 om Post- och telestyrelsens roll för radio och tv.

Jämför reservation 1 (s, v, mp) och 10 (s, v, mp).

Gällande ordning

Enligt 7 kap. 4 § YGL får det i lag föreskrivas att en nämnd ska granska om radioprogram som har sänts på annat sätt än genom tråd står i överensstämmelse med de föreskrifter eller andra villkor som gäller för sändningarna. En sådan nämnd får bara uttala sin mening och förelägga den sändande att följa föreskriften eller villkoren. I lagen får det föreskrivas att ett föreläggande får förenas med vite. Det är med stöd av denna bestämmelse i YGL som Granskningsnämnden för radio och tv utför efterhandsgranskningen av radioprogram.

Propositionen

Myndigheten för radio och tv

Regeringen föreslår att Radio- och tv-verket och Granskningsnämnden för radio och tv avvecklas samt att verksamheten förs över till en nybildad myndighet, Myndigheten för radio och tv. Den särskilt sammansatta granskningsnämnden inordnas som ett särskilt beslutsorgan i den nya myndigheten. Kostnaderna för genomförandet av de angivna organisationsförändringarna ska rymmas inom myndigheternas förvaltningsanslag.

Som skäl för förslaget anför regeringen att utvecklingen på medieområdet går fort och att radio- och tv-utbudet under det senaste decenniet har ökat kraftigt, både när det gäller nya kanaler och plattformar för sändningar och medietjänster. Såväl nationellt som inom Europeiska unionen och internationellt sker ett fortlöpande arbete för att anpassa gällande regelverk till utvecklingen på medieområdet. Det innebär att den eller de myndigheter som på nationell nivå ansvarar för mediefrågor måste ha en organisation som kan möta de krav och behov förändringarna medför och som samtidigt möjliggör en effektiv och ändamålsenlig förvaltning. En större och mer samlad medieorganisation skulle, enligt regeringen, medföra en stärkt och breddad kompetens jämfört med dagens situation.

Vidare kan överlappningen av vissa administrativa funktioner på så sätt minska, vilket skulle frigöra resurser för kärnverksamheterna och skapa förutsättningar för en mer effektiv och ändamålsenlig användning av statens medel. Vidare underlättas myndighetskontakterna för aktörerna på medieområdet om en och samma myndighet har hand om samtliga frågor för såväl radio som tv. En större myndighet torde också öka myndighetens tyngd och inflytande i t.ex. internationella sammanhang.

När Radio- och tv-verket och Granskningsnämnden för radio och tv inrättades 1994 var antalet aktörer på mediearenan få. I dag är antalet aktörer betydligt fler, och medier konsumeras på en mängd olika sätt och via en rad olika plattformar. Varje enskilt sändningstillstånd har därmed inte längre lika stor betydelse som det hade under 1990-talet. Skälen för att en myndighet ska ansvara för tillståndsgivningen och en annan för efterhandsgranskningen av sända program är därför enligt regeringens mening inte längre lika starka som när de två myndigheterna inrättades. I stället innebär medieutvecklingen att det finns omfattande fördelar med att slå samman de två myndigheterna, anför regeringen.

För att upprätthålla kraven enligt yttrandefrihetsgrundlagen är det, enligt regeringens bedömning, nödvändigt att den särskilt sammansatta granskningsnämnden behålls och att den har kvar sin uppgift att granska innehållet i sända program, i såväl radio som tv. Nämnden kommer enligt regeringens förslag att utgöra ett särskilt beslutsorgan inom den nybildade myndigheten för radio och tv. Den särskilda nämnden har hittills ingått som en del av myndigheten Granskningsnämnden för radio och tv. Nämnden och myndigheten har hittills haft samma namn, och organisationsformen har därför inte varit uppenbar. Lagrådet har satt i fråga om regeringens förslag överensstämmer med bestämmelsen i 7 kap. 4 § YGL. Regeringen anser inte att det av ordalydelsen i bestämmelsen framgår att den särskilda nämnden måste vara en självständig myndighet. Sammanfattningsvis anser regeringen att det bakomliggande syftet med 7 kap. 4 § YGL, att garantera en kvalificerad och rättssäker efterhandsgranskning av radio- och tv-program, även framgent kommer att upprätthållas genom bibehållandet av den särskilda granskningsnämnden vid den nya myndigheten.

Möjligheten för regeringen att föreskriva att en tjänsteman vid myndigheten får besluta i friande granskningsärenden får ingen motsvarighet i den nya lagen. Som skäl för att i stället låta nämnden fatta alla beslut i granskningsärenden, även de friande besluten, anför regeringen att det skulle göra den föreslagna organisationsförändringen tydligare när det gäller ansvarsfördelning och beslutsvägar.

När det gäller tillsynsansvar är regeringens utgångspunkt att granskningsnämnden för radio och tv även fortsättningsvis ska ha hand om tillsynen över innehållet i sändningar. Till följd av att bestämmelser om beställ-tv införs i den nya radio- och tv-lagen utvidgas dock nämndens tillsynsansvar till att även avse beställ-tjänster. Nämnden ska således övervaka att beställ-tv följer bestämmelser om bl.a. sändningsbeteckning, annonssignatur, spons-

ring, barnreklam, nyhetspersoner i annonser, produktplacering och otillbörligt gynnande. Nämnden bör, enligt regeringen, även fortsättningsvis ha uppgiften att bedöma om SVT, SR och UR har uppfyllt sina uppdrag.

Myndigheten för radio och tv ska utöva övrig tillsyn som inte faller under Justitiekanslerns, Konsumentombudsmannens eller granskningsnämndens ansvar. Samtliga tillsynsuppgifter som kansliet vid den nuvarande Granskningsnämnden för radio och tv har hand om ska i fortsättningen utföras av Myndigheten för radio och tv.

Regeringen föreslår vidare att Myndigheten för radio och tv övervakar efterlevnaden av krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning när beslutet har meddelats av myndigheten. Om beslutet i stället har meddelats av regeringen övervakas efterlevnaden av sådana krav av granskningsnämnden för radio och tv.

Taltidningsnämnden

Regeringen föreslår även att Taltidningsnämnden avvecklas som myndighet och att kostnaderna för att genomföra de angivna organisationsförändringarna ska rymmas inom myndighetens förvaltningsanslag. Regeringens bedömning är att Taltidningsnämndens verksamhet bör föras över till Talboks- och punktskriftsbiblioteket.

Som skäl för förslaget anför regeringen att Taltidningsnämnden och Talboks- och punktskriftsbiblioteket riktar sig till samma målgrupper för att tillgodose deras särskilda behov och att det därför framstår som allt väsentligare med en långtgående samverkan dem emellan om bl.a. taltidningsverksamheten ska kunna utvecklas. Det är, anför regeringen, en fördel om ärenden om taltidningar kan avgöras av ledamöter med särskild erfarenhet och kompetens på området. Den särskilt sammansatta taltidningsnämnden bör därför behållas, men få formen av ett särskilt beslutsorgan vid Talboks- och punktskriftsbiblioteket.

Motion

I motion 2009/10:K13 begär Berit Andnor m.fl. (s, v, mp) i yrkande 1 att riksdagen ska avslå regeringens förslag om att slå ihop Radio- och tv-verket med Granskningsnämnden. Motionärerna anför att när dessa myndigheter bildades 1994 diskuterades möjligheten att skapa endast en myndighet i stället för två. Så blev inte fallet, inte minst av skälet att det ansågs viktigt med en oberoende och fristående granskningsmyndighet. Detta skäl är fortfarande giltigt, särskilt som mediearenan sedan dess har vuxit och medier konsumeras på ännu fler sätt i dag. Motionärernas bedömning är att det inte har tillkommit något som talar för att tillståndsgivning och granskning ska ligga under samma myndighet. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

I samma motion begär motionärerna också ett tillkännagivande till regeringen om vad som anförs i motionen om Post- och telestyrelsens roll för radio och tv (yrkande 2). Det finns, enligt motionärerna, en problematik med att Post- och telestyrelsen både har en främjande roll och en myndighetsroll när det gäller tillståndsgivning och tillsyn. Det måste också finnas en bra balans mellan möjligheten att sända och utveckla radio och tv och tillgången till övrig elektronisk kommunikation. Motionärerna anser att det bör göras en översyn och en helhetsbedömning vad gäller de myndigheter som har till uppdrag att verka inom radio och tv och telekommarknaden. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Utskottets ställningstagande

Medielandskapet har genomgått stora förändringar sedan Radio och tv-verket och Granskningsnämnden för radio och tv inrättades 1994. Den alltjämt pågående och snabba utvecklingen på området förutsätter en myndighetsorganisation som kan möta både de krav och de behov som förändringarna medför. Utskottet ser, liksom regeringen, en rad fördelar med en större och mer samlad medieorganisation. Genom sammanslagningen till en ny myndighet för radio och tv samlas kompetensen under en myndighet. Överlappningen av administrativa funktioner minskar, vilket frigör resurser för myndighetens kärnverksamhet och skapar förutsättningar för en mer effektiv och ändamålsenlig användning av statens medel. Samtidigt möjliggörs en samlad bevakning av medieområdet såväl nationellt som internationellt. Utskottet tillstyrker regeringens förslag. Motion 2009/10:K13 (s) yrkande 1 avstyrks.

Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om att Taltidningsnämndens verksamhet ska föras över till Talboks- och punktskriftsbiblioteket. Verksamheten vid båda dessa organ riktar sig mot samma målgrupp, och det torde vara till gagn för taltidningsverksamheten som helhet att den samlas under ett och samma organ.

Utskottet finner inte anledning att göra något tillkännagivande med anledning av motion 2009/10:K13 yrkande 2. Motionen avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Avvecklande av Granskningsnämnden för radio och tv, Radio- och tv-verket och Taltidningsnämnden, punkt 1 (s, v, mp)**

av Berit Andnor (s), Yilmaz Kerimo (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:K13 yrkande 1 och avslår proposition 2009/10:115 punkt 15.

Ställningstagande

Redan när Radio- och tv-verket och Granskningsnämnden bildades 1994 diskuterades möjligheten att skapa endast en myndighet i stället för två. Så blev dock inte fallet, inte minst av skälet att det ansågs viktigt med en oberoende och fristående granskningsmyndighet. Detta skäl är enligt vår mening fortfarande giltigt, särskilt som mediearenan sedan dess har vuxit och medier konsumeras på ännu fler sätt i dag. Vår bedömning är att det inte har tillkommit något som talar för att tillståndsgivning och granskning nu bör ligga under en och samma myndighet.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

2. **Sponsring, reklam och produktplacering, punkt 5 (s, v, mp)**

av Berit Andnor (s), Yilmaz Kerimo (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:K13 yrkande 5.

Ställningstagande

Enligt vår mening är det verkliga syftet med sponsringsmeddelandena givetvis att de ska utgöra reklam för de berörda företagen, inte att varna tittare om att programmet är sponsrat. I propositionen föreslår regeringen att det, utom i vissa typer av program, inte ska finnas någon begränsning av hur många reklamavbrott som får göras. Sammantaget innebär regeringens förslag att det ska få förekomma upp till 12 avbrott per timme. Regeringens förslag att sponsringsmeddelanden under pågående program får lämnas i början och slutet av varje annonsavbrott innebär att sådana meddelanden, om man utnyttjar möjligheten att sända sponsringsmeddelanden maximalt, får lämnas upp till 24 gånger per timme eller 2 gånger var 5:e minut. För att uppfylla syftet att informera tittarna skulle det enligt vår uppfattning vara fullt tillräckligt om sponsringsmeddelanden förekom i början och slutet av ett program.

Vi föreslår att sponsringsmeddelanden i samband med annonsavbrott ska få lämnas vid högst tre tillfällen per timme mellan hela klockslag. Vi finner inte anledning att ändra vår tidigare uppfattning att 8 minuter reklam per timme är tillräckligt i kommersiell radio och tv. Sponsring, reklam och produktplacering sett som en helhet blir med regeringens förslag alltför omfattande enligt vår mening och riskerar att störa programinnehållet. Vi föreslår därför en översyn för att se till helheten vad gäller sponsring, reklam och produktplacering.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Konsumenters valfrihet över kabel-tv-nätet, punkt 6 (s, v, mp)

av Berit Andnor (s), Yilmaz Kerimo (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:K13 yrkande 8.

Ställningstagande

Den enskilda konsumenten har i praktiken väldigt lite inflytande över kabel-tv-utbudet eftersom det är beroende av hur man bor. Särskilt i flerfamiljshus är hyresgäster och bostadsrättsinnehavare bundna till kollektiva lösningar. Det vore önskvärt med större valfrihet för den enskilda abonnenten. Vi delar inte regeringens bedömning att det inte finns någon rättslig förutsättning för ökad konkurrens i kabel-tv-nät och anser att det borde

utredas vidare om inte kabelnäten skulle kunna öppnas för konkurrens mellan olika innehållsleverantörer genom någon form av samtrafikskyldighet så att abonnenten får ökad möjlighet att själv välja sitt tv-utbud.

Detta bör ges regeringen till känna.

4. Utökad vidareändningsplikt, punkt 7 (s, v, mp)

av Berit Andnor (s), Yilmaz Kerimo (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:K13 yrkande 9.

Ställningstagande

Frekvensutrymmet har ökat i och med att de digitala sändningarna även inom kabelnäten ökat, och vi föreslår därför att man ska utöka vidareändningsplikten till att gälla alla de programtjänster som sänds av svenska tillståndshavare vars verksamhet finansieras genom tv-avgiften, i praktiken hela SVT:s utbud av programtjänster.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

5. Tillståndsplikt för tv-sändningar, punkt 8 (s, v, mp)

av Berit Andnor (s), Yilmaz Kerimo (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:K13 yrkande 7.

Ställningstagande

Ett skäl att ha tillståndsplikt är att via tillståndsgivningen styra frekvensanvändningen för radio- och tv-sändningar. Något sådant skäl anses inte föreligga för frekvenser utanför de egentliga rundradiobanden. Regeringen föreslår därför att gränsen för tillståndsplikt ska sänkas till 790 MHz. Vi anser att ett problem med detta förslag är att det fortfarande kommer att krävas tillstånd för att sända marksänd tv på frekvenser under 790 MHz.

Om regeringen beslutar att minska området för tillståndspliktiga tv-sändningar kommer det alltså inte att bli tillåtet att sända tv utan tillstånd i det frekvensutrymme som de tillståndspliktiga tv-sändningarna lämnar.

Följande exempel illustrerar problemet. Anta att regeringen, efter förslag från intressenter inom telekombranschen, beslutar att tillståndspliktiga tv-sändningar inte ska få bedrivas på frekvenser högre än 698 MHz. Eftersom det fortfarande krävs tillstånd för att sända tv på frekvenser mellan 698 och 790 MHz och sådana tillstånd inte kan meddelas kommer det att vara fritt fram för Post- och telestyrelsen att fördela utrymmet uteslutande för andra ändamål. Intressenter som vill fortsätta att använda utrymmet för tv-sändningar kommer inte att ha möjlighet att konkurrera med telekomintressenterna, vilket också kan innebära att staten får mindre betalt för frekvenserna än om principen om teknik- och tjänsteneutralitet hade tillämpats. För att telekomintressenterna inte ska ges monopol på det frekvensutrymme som i framtiden kan komma att inte längre användas för tillståndspliktiga tv-sändningar bör den föreslagna lagregeln, enligt vår mening, ändras enligt följande: Om regeringen har fattat beslut enligt 1 § om att ett mindre sändningsutrymme får upplåtas krävs dock inte tillstånd för sändningar på frekvenser som inte omfattas av regeringens beslut.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6. Kommersiell radio, punkt 9 (s, v, mp)

av Berit Andnor (s), Yilmaz Kerimo (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:K13 yrkande 3.

Ställningstagande

Det är enligt vår mening viktigt att följa den kommersiella radions utveckling, särskilt den digitala på längre sikt. Vi anser inte att regeringens förslag kommer att främja utvecklingen av och skapa förutsättningar för en utbyggnad av den digitala radion, och vi anser att det är därför angeläget att fortsätta dialogen med branschen.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

7. Slutet anbudsförfarande för analog radio, punkt 10 (s, v, mp)

av Berit Andnor (s), Yilmaz Kerimo (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:K13 yrkande 4.

Ställningstagande

Vi ser problem med det slutna anbudsförfarandet som kommer att gälla för alla efter 2018, och det vore enligt vår mening klokt att överväga andra modeller för tillståndstilldelning. Risken med ett slutet anbudsförfarande är att det leder till att endast kapitalstarka aktörer kommer att få tillstånd. Med fler frekvenser ökar möjligheten att även på den analoga marknaden ge tillstånd efter andra kriterier, t.ex. de som föreslås för att få sända digital kommersiell radio och på så sätt öka mångfalden på radio-marknaden. Om den nya modellen med slutet anbudsförfarande tas i anspråk anser vi att det är viktigt att noga följa utvecklingen när den används för fördelning av nya sändningstillstånd under perioden fram till 2018.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

8. Utökat frekvensutrymme på FM-bandet, punkt 11 (s, v, mp)

av Berit Andnor (s), Yilmaz Kerimo (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:K13 yrkande 6.

Ställningstagande

Vi ställer oss positiva till att fler sändningsområden upplåts för analog kommersiell radio på FM-bandet. Vi anser dock att det är uppseendeväckande, och stridande mot vedertagna parlamentariska traditioner att, endast några

få veckor före valet tilldela nya sändningstillstånd som löper över två mandatperioder och därmed förhindra andra möjligheter till utveckling inom detta område.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

9. Närradio, punkt 12 (s, v, mp)

av Berit Andnor (s), Yilmaz Kerimo (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:K13 yrkande 10.

Ställningstagande

Vi anser inte att regeringens förslag att kravet på eget material, det s.k. riksförbudet, ska slopas. Det finns en uppenbar risk att förslaget leder till en snedvridning av konkurrensen på annonsmarknaden. Förslaget riskerar också att tränga undan det lokala utbudet i dagens närradio och även att slå ut den ideella närradion.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

10. Post- och telestyrelsens roll för radio och tv, punkt 13 (s, v, mp)

av Berit Andnor (s), Yilmaz Kerimo (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:K13 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att det är problematiskt med Post- och telestyrelsens dubbla roller. PTS har dels en främjande roll när det gäller t.ex. information till konsumenter, dels en myndighetsroll när det gäller tillståndsgivning och tillsyn.

Det måste enligt vår mening också finnas en bra balans mellan möjligheten att sända och utveckla radio och tv och tillgången till övrig elektronisk kommunikation. Vi anser därför att en översyn och en helhetsbedömning bör göras vad gäller de myndigheter som har till uppdrag att verka inom radio och tv och telekommarknaden.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2009/10:95

Proposition 2009/10:95 Luftfartens lagar:

Riksdagen antar regeringens förslag till

22. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).

Endast lagförslag 22 behandlas.

Proposition 2009/10:115

Proposition 2009/10:115 En ny radio- och tv-lag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till radio- och tv-lag.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i förfogandelagen (1978:262).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i tobakslagen (1993:581).
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lotterilagen (1994:1000).
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:1175) om talerätt för vissa konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer.
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281).
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster.
12. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

13. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).
14. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i alkohollagen (2010:000).
15. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om avvecklande av myndigheterna Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket och Taltidningsnämnden (avsnitten 14.2 och 14.3).
16. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om att anslagen 8:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden, 8:4 Radio- och TV-verket och 8:5 Granskningsnämnden för radio och TV under utgiftsområde 1 Rikets styrelse under 2010 får disponeras för att genomföra föreslagna organisatoriska förändring (avsnitten 14.2 och 14.3).

Följdmotion med anledning av proposition 2009/10: 115

2009/10:K13 av Berit Andnor m.fl. (s, v, mp):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag om att slå ihop Radio- och tv-verket med Granskningsnämnden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Post- och telestyrelsens roll för radio och tv.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommersiell radio.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om slutet anbudsförfarande för frekvenstilldelning för den analoga radion efter 2018.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sponsring, reklam och produktplacering i kommersiell radio och tv.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökat frekvensutrymme på FM-bandet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillståndsplikt för tv-sändningar.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka konsumenternas inflytande över kabel-tv-nätet.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vidare sändningsplikten.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om närradion.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgängligheten för personer med funktionshinder.

Proposition 2009/10:193

Proposition 2009/10:193 Tillgängliga elektroniska kommunikationer:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.
Förslagspunkten behandlas endast såvitt avser 3 kap. 10 §.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:K313 av Christer Winbäck (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kostnad för tv-abonnemang.

2009/10:K342 av Yvonne Andersson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda en förstärkt valfrihet när det gäller konsumentens möjlighet att välja tv-utbud som alternativ till ”kollektivanslutning” till kabelnät.

2009/10:K372 av Thomas Bodström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om reklamavbrott och andra avbrott i tv-program.

2009/10:K389 av Ulf Holm (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att begränsa annonstiderna i radio och tv.

2009/10:K394 av Kent Härstedt och Olle Thorell (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om alkoholreklamförbud.

2009/10:K403 av Johan Pehrson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mångfald när det gäller kommersiell radio i Örebro.

2009/10:C440 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om totalförbud för tv-reklam riktad till barn under tolv år.

2009/10:So510 av Agneta Lundberg m.fl. (s, mp, v):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tv-reklam för alkohol.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till radio- och tv-lag

Härigenom föreskrivs följande.

Övergripande bestämmelser

1 kap. Lagens innehåll och tillämpningsområde

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv och ljudradiosändningar enligt följande.

Övergripande bestämmelser

- Lagens innehåll och tillämpningsområde (1 kap.)
- Information och registrering (2 kap.)
- Definitioner (3 kap.)

Tv-sändningar, beställ-tv och sökbar text-tv

- Krav på tillstånd (4 kap.)
- Innehållet i tv-sändningar, beställ-tv och sökbar text-tv (5 kap.)
- Produktplacering (6 kap.)
- Sponsring (7 kap.)
- Reklam och andra annonser m.m. (8 kap.)
- Vidaresändningar i kabelnät (9 kap.)

Ljudradiosändningar

- Krav på tillstånd (10 kap.)
- Tillstånd att sända andra ljudradioprogram än närradio och kommersiell radio (11 kap.)
- Tillstånd att sända närradio (12 kap.)
- Tillstånd att sända kommersiell radio (13 kap.)
- Innehållet i ljudradiosändningar (14 kap.)
- Reklam, andra annonser och sponsring (15 kap.)

Gemensamma bestämmelser

- Granskning och tillsyn (16 kap.)
- Straff, särskild avgift och vite (17 kap.)
- Återkallelse av tillstånd (18 kap.)
- Handläggningen av mål om återkallelse, särskild avgift och vite m.m. (19 kap.)
- Överklagande (20 kap.)

Genomförande av AV-direktivet

2 § Lagen genomför delvis Europaparlamentets och rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster)¹, ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/65/EG², nedan benämnt AV-direktivet.

Tv-sändningar och beställ-tv

3 § Lagen tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv som kan tas emot i någon stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat), om leverantören av medietjänsten

1. är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i AV-direktivet,
2. varken uppfyller kriteriet under 1 eller är etablerad i någon annan EES-stat men använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige,
3. inte uppfyller något av kriterierna under 1 och 2 men använder sig av en satellitkapacitet som tillhör Sverige, eller
4. inte uppfyller något av kriterierna under 1, 2 och 3 men är etablerad i Sverige enligt artiklarna 49–54 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Oavsett vad som föreskrivs i första stycket gäller 2 kap. 3 §, 4 kap. 1–7 §§, 9 § 1–3, 6–9 och 16 samt 11–14 §§ och bestämmelserna i 16–20 kap. även den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt AV-direktivet.

4 § För sändningar genom tråd som når 100 hushåll eller färre gäller bara 9 kap. 1–4 §§ och i yttrandefrihetsgrundlagen bara 1 kap. 2 och 3 §§.

Ljudradiosändningar över satellit

5 § Lagen gäller för sådana sändningar av ljudradioprogram över satellit som kan tas emot i Sverige, om den som bedriver sändningsverksamheten har sin hemvist i Sverige eller sändningen till satellit sker från en sändare här i landet.

Undantag för vissa ljud i tv-sändning

6 § Andra föreskrifter än 4 kap. 10 § 1 om villkor om förbud mot att sända reklam och 8 kap. 15 § om förbud mot att sända reklam gäller inte för ljud i en tv-sändning, om ljudet helt stämmer överens med en ljudradiosändning som sker med stöd av tillstånd enligt denna lag eller som den sändande låtit registrera sig för.

¹ EGT L 298, 17.10.1989, s. 23 (Celex 31989L0552).

² EUT L 332, 18.12.2007, s. 27 (Celex 32007L0065).

2 kap. Information och registrering

Information om programföretag som sänder tv och leverantörer av beställ-tv

1 § Programföretag som sänder tv liksom leverantörer av beställ-tv ska se till att mottagare av deras tjänster alltid och på ett enkelt sätt har tillgång till

1. namnet på leverantören av medietjänster,
2. den geografiska adress där leverantören är etablerad,
3. uppgifter om leverantören, däribland e-postadress och webbplats, och
4. uppgifter om behörig tillsynsmyndighet.

För leverantörer av beställ-tv gäller även 8 § lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster.

Registrering

2 § Den som bedriver en sändningsverksamhet som det inte behövs tillstånd för enligt denna lag eller som tillhandahåller beställ-tv, ska anmäla sig för registrering hos Myndigheten för radio och tv. Detsamma gäller den som för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller upplåter satellitkapacitet (satellitentreprenör).

I anmälan ska anges

1. namn, firma eller motsvarande,
2. ställföreträdare för juridisk person,
3. postadress, telefonnummer, e-postadress och webbplats, och
4. uppgift om den verksamhet som bedrivs.

Register

3 § Myndigheten för radio och tv ska upprätta ett register över dem som

1. har anmält sig enligt 2 § och vilkas verksamhet omfattas av denna lag, eller

2. har sådant tillstånd som avses i 4 kap. 3 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 § eller 13 kap. 1 §.

Registret får föras med hjälp av automatisk databehandling. Det får bara innehålla sådana uppgifter som avses i 2 § andra stycket, 5 kap. 11 §, 14 kap. 7 § och 16 kap. 5–9 §§.

3 kap. Definitioner

1 § I denna lag avses med

1. *annonser*: reklam och andra meddelanden som utan att vara reklam sänds på uppdrag av någon annan och som har till syfte att främja en sak eller en idé;

2. *annonsering med delad skärm*: sändning av en annons samtidigt med en annan sändning;

3. *beställ-tv*: en tjänst där en leverantör av medietjänster i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten tv-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät

- a) på begäran av användaren,
  - b) vid en tidpunkt som användaren väljer, och
  - c) från en katalog med program som leverantören har valt ut;
4. *försäljningsprogram*: program där mottagare av programmet erbjuds att beställa varor och tjänster;
5. *kommersiell radio*: tillståndspliktiga ljudradiosändningar som
- a) inte kräver tillstånd av regeringen,
  - b) inte endast får äga rum under en begränsad tid enligt 11 kap. 1 § andra stycket, eller
  - c) inte är närradio;
6. *leverantör av medietjänster*: den som
- a) har det redaktionella ansvaret för valet av innehåll i en ljudradio- eller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv, och
  - b) avgör hur innehållet struktureras;
7. *ljudradiosändning*: en sändning av ljudradioprogram med hjälp av elektroniska kommunikationsnät som
- a) en leverantör av medietjänster tillhandahåller,
  - b) är riktad till allmänheten, och
  - c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel;
8. *närradio*: lokala ljudradiosändningar för föreningslivet och registrerade trossamfund;
9. *närradioförening*: en sammanslutning av flera tillståndshavare i ett sändningsområde för gemensamma närradioändamål;
10. *produktplacering*: förekomsten i ett program av en vara, en tjänst eller ett varumärke, om detta sker i marknadsföringssyfte och mot betalning eller liknande ersättning till leverantören av medietjänsten, dock inte när varan eller tjänsten är av obetydligt värde och har tillhandahållits gratis;
11. *programföretag*: en leverantör av medietjänster som tillhandahåller ljudradiosändningar, tv-sändningar eller sökbar text-tv;
12. *programtjänst*: ett samlat utbud av ljudradio- eller tv-program eller sökbar text-tv som sänds under en gemensam beteckning;
13. *reklam*: varje form av meddelande
- a) som sänds antingen mot betalning eller liknande ersättning eller som utgör egenreklam, och
  - b) som syftar till att i näringsverksamhet marknadsföra varor, tjänster, fast egendom, arbetstillfällen eller andra nyttigheter;
14. *sponsring*: bidrag som någon som inte tillhandahåller eller producerar ljudradio, tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv ger för att finansiera dessa medietjänster eller program i syfte att främja bidragsgivarens namn, varumärke, anseende, verksamhet, produkt eller intresse;
15. *sändning som är riktad till allmänheten*: en sändning som samtidigt och utan särskild begäran är tillgänglig för vem som helst som vill ta emot den;
16. *sökbar text-tv*: en sändning via elektroniska kommunikationsnät som huvudsakligen består av text, grafik eller stillbilder, med eller utan ljud, som
- a) en leverantör av medietjänster tillhandahåller,
  - b) är riktad till allmänheten,
  - c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel, och

d) låter användaren själv välja vilken del av innehållet som han eller hon vill ta del av och vid vilken tidpunkt det ska ske;

17. *tv-program*: program som huvudsakligen består av rörliga bilder med eller utan ljud;

18. *tv-sändning*: en sändning av eller att sända tv-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät där sändningen

a) tillhandahålls av en leverantör av medietjänster,

b) är riktad till allmänheten, och

c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel;

19. *virtuell annonsering*: sändning av meddelanden som på elektronisk väg fogas in i tv-bilden på fasta föremål, som normalt används för annonser, eller på marken där annonser kan placeras ut fysiskt.

Tv-sändningar, beställ-tv och sökbar text-tv

4 kap. Krav på tillstånd

Sändningsutrymme

1 § Regeringen beslutar vilket sändningsutrymme som i olika delar av landet får upplåtas för sådana tv-sändningar liksom sökbar text-tv som kräver tillstånd enligt denna lag.

När det krävs tillstånd

2 § För att sända tv och sökbar text-tv med användande av radiovågor krävs tillstånd enligt denna lag om sändningen sker på frekvenserna 87,5–108 megahertz, 174–240 megahertz eller 470–790 megahertz.

Föreskrifter om tillstånd att använda radiosändare finns i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Vem som ger tillstånd

3 § Regeringen ger tillstånd att sända tv och sökbar text-tv om sändningsverksamheten finansieras med radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst. Myndigheten för radio och tv ger tillstånd i övriga fall.

Innebörden av ett tillstånd

4 § Ett tillstånd att sända tv och sökbar text-tv innebär rätt att i varje område samtidigt sända det antal programtjänster som tillståndet avser under den del av dygnet som anges i tillståndet.

Vem som kan få tillstånd

5 § Tillstånd att sända tv och sökbar text-tv får endast ges till ett programföretag som har finansiella och tekniska förutsättningar att sända under hela tillståndsperioden och som är berett att samverka med övriga tillståndshavare i tekniska frågor.

Vad som ska beaktas vid tillståndsgivningen

6 § Vid fördelningen av tillstånd att sända tv och sökbar text-tv ska det särskilt beaktas att sändningsutrymmet ska kunna tas i anspråk

1. för olika programtjänster så att sändningarna kommer att tillgodose olika intressen och smakriktningar,
2. för såväl nationella som lokala och regionala programtjänster, och
3. av flera av varandra oberoende programföretag.

Tillstånd begränsat till vidareändning

7 § Ett tillstånd som ges av Myndigheten för radio och tv får innebära rätt för ett programföretag att endast vidareända program som samtidigt sänds eller kort tid dessförinnan sänts av ett annat programföretag. I ett sådant tillstånd får myndigheten besluta att bestämmelserna i 5–8 kap. inte ska tillämpas på sändningar med stöd av tillståndet.

Tillståndsvillkor

8 § Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv får förenas med villkor som innebär att sändningsrätten ska utövas opartiskt och sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i tv.

9 § Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv får förenas med villkor om skyldighet att

1. sända till hela landet eller till en viss del av landet,
2. sända under en viss minsta tid,
3. samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område,
4. sända sökbar text-tv i viss omfattning,
5. sända program vars innehåll är särskilt anpassade för personer med funktionsnedsättning,
6. bereda utrymme för sändningar med stöd av tillstånd av regeringen,
7. använda en viss sändningsteknik,
8. samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor för att främja tillgänglighet och konkurrens,
9. använda vissa radiosändare,
10. ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning och tiden för sändning av programmen,
11. sända genmälen,
12. i sändningsverksamheten respektera den enskildes privatliv,
13. sända ett mångsidigt programutbud,
14. regionalt sända och producera program,
15. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten, om en myndighet begär det,
16. utforma sändningarna på ett sådant sätt att dessa inte bara kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet, och

17. utarbeta en beredskapsplan för verksamheten under höjd beredskap och vid fredstida krissituationer samt lämna planen till regeringen och till den myndighet som regeringen bestämmer.

10 § Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv får förenas med förbud mot och villkor för att sända

1. reklam eller andra annonser,
2. sponsrade program även i andra fall än som anges i 7 kap. 1–3 §§, och
3. program där produktplacering förekommer.

11 § Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv får förenas med villkor som innebär att ägarförhållandena och inflytandet i ett företag som får tillståndet inte får förändras mer än i begränsad omfattning.

Tillståndens giltighetstid

12 § Ett tillstånd som har beviljats av regeringen att sända tv och sökbar text-tv ska gälla för en viss tid som bestäms av regeringen.

Ett tillstånd som har beviljats av Myndigheten för radio och tv att sända tv eller sökbar text-tv gäller för sex år. Om det finns särskilda skäl, får myndigheten besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid.

Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

Undantag för sändningar med tillstånd som gäller för en begränsad tid

13 § Föreskrifterna i 5 och 6 §§ behöver inte tillämpas om tillståndet att sända tv och sökbar text-tv gäller under en begränsad tid om högst två veckor.

Myndigheten för radio och tv får besluta att 5–8 kap. inte ska tillämpas på sändningar som avses i första stycket.

Yttrande över tillståndsvillkor

14 § Innan beslut om tillstånd fattas ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen eller Myndigheten för radio och tv avser att förena med tillståndet. Beslut om tillstånd får inte innehålla andra programrelaterade villkor än dem som den sökande har godtagit.

Överlåtelse av tillstånd

15 § Ett tillstånd att sända tv och sökbar text-tv får överlåtas om Myndigheten för radio och tv medger det. Sådant medgivande får bara lämnas om

1. förvärvaren uppfyller förutsättningarna i 5 §,
2. överlåtelsen inte för med sig att ägarkoncentrationen bland dem som har tillstånd att sända tv och sökbar text-tv ökar i mer än begränsad omfattning, och

3. överlåtelsen inte medför en påtaglig minskning av mångfalden i utbudet av tillståndspliktiga programtjänster.

En överlåtelse som inte medges är utan verkan.

16 § Den som förvärvar ett tillstånd övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag.

Om ett föreläggande enligt 17 kap. 11 och 13 §§ har meddelats mot den tidigare innehavaren, gäller föreläggandet även mot den nye innehavaren. Myndigheten för radio och tv ska i samband med att den medger överlåtelsen underrätta den nye innehavaren om detta. Om den nye innehavaren inte har underrättats gäller inte föreläggandet. Ett vite som föreläggandet har förenats med gäller inte mot den nye innehavaren.

Avgifter

17 § Myndigheten för radio och tv får ta ut en avgift av den som hos myndigheten ansöker om tillstånd att sända tv och sökbar text-tv eller om medgivande till överlåtelse av ett sådant tillstånd.

Avgiften ska motsvara myndighetens kostnader för handläggningen av ärendena.

5 kap. Innehållet i tv-sändningar, beställ-tv och sökbar text-tv

Allmänna krav

1 § En leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv ska se till att programverksamheten som helhet präglas av det demokratiska statsskickets grundidéer och principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.

Våldsskildringar och pornografiska bilder

2 § Program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder som sänds i tv ska antingen föregås av en varning i ljud eller innehålla en varning som anges löpande i bild under hela sändningstiden. Sådana program får inte sändas under sådan tid och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

3 § Program som tillhandahålls i beställ-tv och som innehåller ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller pornografiska bilder får inte tillhandahållas på ett sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

Beriktigande

4 § Uppgifter som förekommit i ett program i tv-sändning eller i sökbar text-tv som inte är reklam och som sänts på något annat sätt än genom tråd, ska beriktigas när det är befogat.

Även uppgifter som har förekommit i ett program i tv-sändning och i sökbar text-tv som inte är reklam och som sänts genom tråd bör beriktigas när det är befogat.

Otillbörligt kommersiellt gynnande

5 § Program som inte är reklam får inte otillbörligt gynna kommersiella intressen. Det innebär att programmet inte får

1. uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller
  2. framhäva en vara eller en tjänst på ett otillbörligt sätt.
- I 6 och 7 kap. finns bestämmelser om produktplacering och sponsring.

Åsiktsannonser

6 § I sändningar för vilka villkor om opartiskhet gäller får det inte förekomma meddelanden som sänds på uppdrag av någon annan och som syftar till att vinna stöd för politiska eller religiösa åsikter eller åsikter i intressefrågor på arbetsmarknaden.

Att sådana meddelanden ska anses som annonser framgår av 3 kap. 1 §.

Program av europeiskt ursprung

7 § Den som sänder tv på annat sätt än genom tråd ska se till att följande krav uppfylls, om det inte finns särskilda skäl mot det:

1. Mer än hälften av den årliga sändningstiden ska upptas av program av europeiskt ursprung.
2. Minst tio procent av den årliga sändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten ska avse program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter. En så stor andel som möjligt bör utgöras av program som har färdigställts under de närmast föregående fem åren.

Som sändningstid anses i denna paragraf den tid då det sänds program med annat innehåll än nyheter, sport, tävlingar, annonser och försäljningsprogram. I sändningstiden ska inte heller sändningar av endast text räknas in.

Tv-sändningar enligt första stycket ska, om det inte finns särskilda skäl mot det, i betydande omfattning innehålla program på svenska språket, program med artister verksamma i Sverige och verk av upphovsmän verksamma i Sverige.

8 § Den som tillhandahåller beställ-tv på annat sätt än genom tråd ska på lämpligt sätt och när det är praktiskt möjligt främja framställningen av och tillgången till program av europeiskt ursprung.

Exklusiva rättigheter till tv-sändningar

9 § Den som sänder tv och som innehar den exklusiva rätten till en tv-sändning från ett svenskt eller utländskt evenemang som är av särskild vikt för det svenska samhället får inte, om programföretaget sänder evenemanget, utnyttja rättigheten på ett sådant sätt att en väsentlig del av allmänheten i Sverige utestängs från möjligheten att i fri tv se evenemanget i direktsändning eller, om det finns saklig grund för det, med en mindre tidsförskjutning. De evenemang som avses är sådana som inträffar högst en gång om året och som intresserar en bred allmänhet i Sverige.

Om Europeiska kommissionen genom en underrättelse i Europeiska unionens officiella tidning har förklarat att ett evenemang är av särskild vikt för samhället i en annan EES-stat, får de som sänder tv och som innehar den exklusiva rätten att sända evenemanget till den staten inte, om de sänder evenemanget, utnyttja rättigheten på ett sådant sätt att en väsentlig del av allmänheten i den staten utestängs från möjligheten att se evenemanget i fri tv på ett sätt som närmare anges i underrättelsen.

Om någon för att uppfylla skyldigheten enligt första eller andra stycket erbjuder någon annan att sända evenemanget i tv ska detta göras på skäliga villkor.

Regeringen meddelar föreskrifter om vilka evenemang som är av särskild vikt för det svenska samhället.

Korta utdrag från evenemang av stort allmänintresse

10 § I 48 a § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk finns bestämmelser om rätten för programföretag i en EES-stat att i sina allmänna nyhetssändningar använda utdrag ur ett annat programföretags med ensamrätt sänd tv-sändning från ett evenemang av stort allmänintresse.

Krav på sändningsbeteckning för tv-sändningar och sökbar text-tv

11 § Den som sänder tv eller sökbar text-tv enligt denna lag ska använda en sådan beteckning för sina sändningar som har godkänts av Myndigheten för radio och tv.

Beteckningen ska i tv-sändningar anges minst en gång varje sändningstimme eller, om detta inte är möjligt, mellan programmen. I sökbar text-tv ska beteckningen anges löpande.

Krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

12 § En leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv på något annat sätt än genom tråd ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Det ska göras i den omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten finansieras med radio- och tv-avgift enligt lagen (1989:41)

om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst, och av Myndigheten för radio och tv i övriga fall. Ett sådant beslut ska gälla för en viss tid.

Vid bestämmande av hur och i vilken omfattning tjänsten ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning ska leverantörens finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen av tillgänglighetstjänster beaktas.

6 kap. Produktplacering

Förbud mot att sända program där det förekommer produktplacering

1 § I program i tv eller i program i beställ-tv får det inte förekomma produktplacering, om något annat inte följer av 2 §.

2 § Leverantörer av medietjänster får på de villkor som anges i 3 och 4 §§ sända filmer, tv-serier, sportprogram och program med lätt underhållning där det förekommer produktplacering.

Första stycket gäller dock inte program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år och inte heller program där det förekommer produktplacering av

1. alkoholdrycker och tobaksvaror,
2. andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror, eller
3. receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination.

Krav på program där det förekommer produktplacering

3 § Program där det förekommer produktplacering får sändas endast om programmet inte på ett otillbörligt sätt gynnar kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 §.

Information om produktplacering

4 § När det förekommer produktplacering i ett program ska information lämnas om detta i början och i slutet av programmet och när programmet börjar igen efter ett avbrott för annonser.

Informationen ska endast bestå av en neutral upplysning om förekomsten av produktplacering och om den vara eller tjänst som har placerats i programmet.

7 kap. Sponsring

Program som inte får sponsras

1 § Program i tv-sändningar, sökbar text-tv eller i beställ-tv som huvudsakligen handlar om nyheter eller innehåller nyhetskommentarer får inte sponsras.

Vem som inte får sponsra program

2 § Program i tv-sändningar, sökbar text-tv eller i beställ-tv får inte sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror.

Begränsningar för läkemedelsföretag

3 § Om ett läkemedelsföretag sponsrar ett program i en tv-sändning, sökbar text-tv eller i beställ-tv, får sponsringen bara främja företagets namn eller anseende men inte receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination.

När sponsringsmeddelanden ska lämnas

4 § När en leverantör av medietjänster tillhandahåller ett sponsrat program i en tv-sändning eller i beställ-tv ska leverantören ange vem som har bidragit till finansieringen. Ett sådant meddelande ska lämnas i början och i slutet av programmet eller vid ett av dessa tillfällen.

I sökbar text-tv ska ett sådant meddelande lämnas löpande.

Om bara en klart avgränsad del av ett program är sponsrad, ska sponsringsmeddelandet lämnas i början eller i slutet av den delen. Ett sådant meddelande förutsätter dock att programmets integritet och värde eller rättighetshavarnas rättigheter inte kränks.

När sponsringsmeddelanden får lämnas

5 § I tv-sändning får, utöver vad som följer av 4 §, sponsringsmeddelanden lämnas

1. i början och i slutet av ett program, om ett meddelande har lämnats enligt 4 § tredje stycket,
2. i sportprogram med längre pauser och i program som återger föreställningar eller evenemang, i pauser för publiken,
3. i samband med att sändningen övergår från en programtjänst till en annan,
4. vid växlingar mellan studiosändningar och andra sändningar, och
5. i samband med annonsavbrott.

Första stycket gäller endast om sponsringsmeddelandet kan lämnas på ett sådant sätt att programmets integritet och värde eller rättighetshavarnas rättigheter inte kränks.

6 § I beställ-tv får, utöver vad som följer av 4 §, sponsringsmeddelanden lämnas om det kan göras utan att programmets integritet och värde eller rättighetshavarnas rättigheter kränks.

Hur ett sponsringsmeddelande ska utformas

7 § Ett sponsringsmeddelande i tv-sändningar, sökbar text-tv eller beställ-tv ska innehålla sponsorns namn, logotyp eller annat kännetecken för sponsorn. Meddelandet får inte innehålla säljfrämjande inslag.

Sponsringsmeddelande med delad skärm

8 § Ett sponsringsmeddelande får lämnas med delad skärm i de fall som anges i 4–6 §§, om det kan göras utan att programmets integritet och värde eller rättighetshavarnas rättigheter kränks.

8 kap. Reklam och andra annonser m.m.

Annonstid för tv-sändningar

1 § Annonser får sändas i tv under högst tolv minuter per timme mellan hela klockslag.

Trots vad som anges i första stycket får programtjänster som uteslutande är avsedda för försäljningsprogram sändas i tv, under förutsättning att sändningstiden är minst femton minuter.

2 § Den sammanlagda annonstiden i en tv-sändning får vid ett givet tillfälle inte understiga en minut sedan sändningstiden för annonssignaturen enligt 5 § har räknats bort.

Program som inte får avbrytas av annonsering

3 § I tv-sändning får program som innehåller gudstjänster eller program som huvudsakligen riktar sig till barn under tolv år inte avbrytas av annonsering.

I beställ-tv får program som huvudsakligen riktar sig till barn under tolv år inte avbrytas av annonsering.

När program får avbrytas av annonsering

4 § Andra program i tv-sändningar än sådana som avses i 3 § första stycket får avbrytas av annonsering endast om avbrottet, med hänsyn till naturliga pauser i programmet och programmets längd och karaktär, inte påverkar programmets integritet och värde eller kränker rättighetshavarnas rättigheter.

Sändning av nyhetsprogram, biograffilmer och filmer producerade för tv, utom tv-serier och dokumentärprogram, får under förutsättning att kraven i första stycket är uppfyllda avbrytas av annonsering en gång varje tablålagd period på minst trettio minuter.

Annonssignatur

5 § Före och efter varje annonsering i tv-sändningar och i beställ-tv ska det förekomma en särskild signatur som tydligt skiljer annonserna från det övriga innehållet. Signaturen ska bestå av både ljud och bild. I sökbar text-tv, försäljningsprogram och vid annonsering med delad skärm ska signaturen alltid vara synlig. Den behöver dock bara anges i bild.

I fråga om tv-sändningar som regeringen lämnar tillstånd till får regeringen medge undantag från skyldigheten enligt första stycket och kravet på kortaste annonstid enligt 2 §. Sådant undantag får även medges av

Myndigheten för radio och tv i fråga om sändningar av program som myndigheten lämnar tillstånd till.

Bestämmelser om reklamidentifiering finns i 9 § marknadsföringslagen (2008:486).

Uppgift om i vems intresse en annons tillhandahålls

6 § Av en annons som inte är reklam och som förekommer i tv-sändning, sökbar text-tv eller beställ-tv ska det framgå i vems intresse detta sker.

Reklam och barn

7 § Reklam i tv-sändningar, sökbar text-tv och beställ-tv får inte syfta till att fånga uppmärksamheten hos barn under tolv år.

I tv-sändningar och beställ-tv får reklam inte förekomma omedelbart före eller efter ett program eller en del av ett program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år.

8 § I reklam i tv-sändningar, sökbar text-tv och beställ-tv får det inte förekomma personer eller figurer som spelar en framträdande roll i program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år.

Personer som inte får förekomma i annonser

9 § I annonser i tv-sändningar, sökbar text-tv och beställ-tv får det inte förekomma personer som spelar en framträdande roll i program som huvudsakligen handlar om nyheter och nyhetskommentarer.

Annonsering med delad skärm

10 § Annonsering med delad skärm får förekomma i tv-sändning som består av direktsänt evenemang som pågår utan avbrott. Annonsering i form av egenreklam med delad skärm får förekomma även i andra tv-sändningar.

Annonsering med delad skärm får förekomma i beställ-tv.

Annonsering med delad skärm får inte förekomma om den kränker programmets integritet och värde eller rättighetshavarnas rättigheter.

Första stycket gäller även vid återutsändning av ett tv-program i oförändrat skick.

Virtuell annonsering

11 § Virtuell annonsering får förekomma i sportevenemang i tv-sändningar och beställ-tv om annonseringen inte

1. är mer framträdande än den annonsering som normalt förekommer på platsen eller på något annat sätt inverkar störande på möjligheterna att uppfatta programmet, eller

2. innebär att programmets integritet och värde eller rättighetshavarnas rättigheter kränks.

Före och efter varje program som innehåller virtuell annonsering ska leverantören av medietjänster på lämpligt sätt upplysa om att sådan annonsering förekommer. Informationen ska bestå endast av en neutral upplysning om att det förekommer virtuell annonsering i programmet.

Bestämmelserna i 7–9 §§ ska tillämpas vid virtuell annonsering.

Elektroniska företagsskyltar

12 § I sport- och tävlingsprogram i tv-sändningar och beställ-tv får namnet på eller logotypen för det eller de företag som tillhandahållit nödvändig utrustning eller tjänster som är nödvändiga för att producera information om resultat, matchställning eller dylikt fogas in i tv-bilden elektroniskt om följande villkor uppfylls:

1. Företagsnamnet eller logotypen visas i samband med leveransen av den information som företaget i fråga tillhandahållit.
2. Programföretaget eller leverantören av beställ-tv får inte någon ersättning för visningen.
3. Företagsnamnet eller logotypen förenas inte med ljud och tar bara upp en liten del av bilden.
4. Företagsnamnet eller logotypen visas i rimlig omfattning.

Reklam för alkohol och tobak

13 § Bestämmelser om förbud mot reklam för alkoholdrycker och tobaksvaror finns i 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:000) och i 14 § tobakslagen (1993:581).

Reklam för läkemedel och medicinsk behandling

14 § Reklam för sådan medicinsk behandling som är tillgänglig endast efter ordination får inte förekomma i tv-sändningar, sökbar text-tv och beställ-tv.

Försäljningsprogram för läkemedel eller för medicinsk behandling får inte förekomma i tv-sändningar, sökbar text-tv och beställ-tv.

Bestämmelser om förbud mot vissa slag av marknadsföring av läkemedel finns i läkemedelslagen (1992:859). Av läkemedelslagen följer att bestämmelserna övervakas av Läkemedelsverket.

Reklamförbud för lokala kabelsändarorganisationer

15 § En lokal kabelsändarorganisation får inte sända reklam.

Undantag för egenreklam

16 § Bestämmelserna i 1, 2, 5, 7–9 och 15 §§ gäller inte för sådan reklam som en leverantör av medietjänster gör för sin programverksamhet.

9 kap. Vidaresändningar i kabelnät

Skyldighet att vidaresända program

1 § Den som äger eller på annat sätt förfogar över ett elektroniskt kommunikationsnät som används för överföring av tv-sändningar till allmänheten genom tråd ska, om ett betydande antal hushåll som är anslutna till nätet använder det som sitt huvudsakliga medel för att ta emot tv-sändningar, se till att de boende i de anslutna hushållen kan ta emot tv-sändningar som sker med tillstånd av regeringen och som kan tas emot i området utan villkor om särskild betalning.

Skyldigheten gäller bara för tv-sändningar för vilka sändningstillståndet har förenats med krav på opartiskhet och saklighet samt ett villkor om ett mångsidigt programutbud där det ska ingå nyheter. En sådan sändningsplikt gäller bara om förutsättningarna för vidaresändning enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk är uppfyllda.

Tv-sändningar enligt första stycket ska kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen.

Sändningsplikten enligt första stycket gäller även tv-sändningar som en tillståndshavare genomför för att uppfylla skyldigheten att sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

Antalet programtjänster som omfattas av sändningsplikten

2 § Sändningsplikten enligt 1 § omfattar inte fler än fyra programtjänster som sänds samtidigt av en tillståndshavare vars verksamhet finansieras med radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst.

Teknik som ska användas vid vidaresändning

3 § I nät där tv sänds med både analog och digital teknik ska vidaresändning ske med analog teknik av minst två programtjänster som avses i 2 §, om de sänds eller har sänts ut med analog teknik. I övrigt får vidaresändning ske med digital teknik.

Undantag från sändningsplikten

4 § Sändningsplikten enligt 1 § första och andra styckena omfattar inte sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidaresändning enligt 4 kap. 7 §.

Sändningsutrymme för tv-program från lokala kabelsändarorganisationer

5 § Den som äger eller på annat sätt förfogar över ett elektroniskt kommunikationsnät som används för överföring av tv-sändningar till allmänheten genom tråd och som minst 100 av de hushåll som är anslutna till

nätet använder som sitt huvudsakliga medel att ta emot tv-sändningar ska, i varje kommun där han eller hon förfogar över ett sådant nät, kostnadsfritt tillhandahålla ett särskilt bestämt utrymme för sändningar av tv-program från en eller flera lokala kabelsändarorganisationer som har förordnats av Myndigheten för radio och tv.

I nät där tv sänds med analog och digital teknik ska utrymme för sändningar av en lokal kabelsändarorganisation tillhandahållas med både analog och digital sändningsteknik.

Krav på lokala kabelsändarorganisationer

6 § En lokal kabelsändarorganisation ska vara en sådan juridisk person som har bildats för att bedriva lokala kabelsändningar och som kan antas låta olika intressen och meningsriktningar komma till tals i sin verksamhet.

En lokal kabelsändarorganisation ska i sin sändningsverksamhet sträva efter vidast möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet.

Myndigheten för radio- och tv:s förordnande av lokala kabelsändarorganisationer gäller i högst tre år.

Möjlighet till undantag

7 § Myndigheten för radio och tv får i enskilda fall besluta om undantag från skyldigheterna enligt 1–3 och 5 §§, om det finns särskilda skäl till det.

Ljudradiosändningar

10 kap. Krav på tillstånd

När det krävs tillstånd

1 § För att sända ljudradioprogram med användning av radiovågor krävs tillstånd enligt denna lag om

1. sändningen sker på frekvenser under 30 megahertz och som enligt för Sverige bindande internationella överenskommelser är avsedda för rundradiosändningar, eller

2. sändningen sker på frekvenserna 87,5–108 megahertz, 174–240 megahertz eller 470–790 megahertz.

2 § Tillstånd enligt 1 § krävs inte för sändningar som är särskilt anpassade för synskadade personer och som äger rum under högst fyra timmar om dygnet från radiosändare som används för sändningar med stöd av tillstånd enligt denna lag.

3 § Föreskrifter om tillstånd att använda radiosändare finns i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

11 kap. Tillstånd att sända andra ljudradioprogram än närradio och kommersiell radio

Vem som ger tillstånd

1 § Tillstånd att sända ljudradioprogram meddelas av regeringen om sändningsverksamheten finansieras med radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst. Regeringen meddelar också tillstånd att sända ljudradio till utlandet.

Myndigheten för radio och tv får ge tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända ljudradio som inte är närradio eller kommersiell radio. Myndigheten får besluta att 14 och 15 kap. inte ska tillämpas på sändningar som sker med stöd av ett sådant tillstånd.

Om det finns särskilda skäl, får regeringen ge tillstånd att sända ljudradio i lokala sändningar som inte uppfyller kraven för närradio eller kommersiell radio.

Innebörden av tillstånd av regeringen

2 § Ett tillstånd att sända ljudradioprogram innebär rätt att i varje område samtidigt sända det antal programtjänster som tillståndet avser under den del av dygnet som anges i tillståndet.

Tillståndsvillkor

3 § Ett tillstånd att sända andra ljudradioprogram än närradio och kommersiell radio får förenas med villkor som anges i 4 kap. 8, 10 och 11 §§.

Ett tillstånd får dessutom förenas med villkor om skyldighet att

1. sända till hela landet eller till en viss del av landet,
2. sända under en viss minsta tid,
3. samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område,
4. bereda utrymme för sändningar som är särskilt anpassade för synskadade enligt 10 kap. 2 § och utforma sändningarna på ett sådant sätt att dessa blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning,
5. bereda utrymme för sändningar med stöd av tillstånd av regeringen,
6. använda en viss sändningsteknik,
7. samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor för att främja tillgänglighet och konkurrens,
8. använda vissa radiosändare,
9. ta hänsyn till ljudradions särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen,
10. iaktta bestämmelsen om beriktigande i 5 kap. 4 § första stycket,
11. sända genmälen,
12. i sändningsverksamheten respektera den enskildes privatliv,
13. sända ett mångsidigt programutbud,
14. regionalt sända och producera program,
15. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten, om en myndighet begär det,
16. utforma sändningarna på ett sådant sätt att de inte bara kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet, och

17. utarbeta en beredningsplan för verksamheten under höjd beredskap och vid fredstida krissituationer samt lämna planen till regeringen och till den myndighet som regeringen bestämmer.

Tillståndens giltighetstid

4 § Ett tillstånd som beviljats av regeringen att sända ljudradioprogram ska gälla för en viss tid som bestäms av regeringen.

Ett tillstånd som har beviljats för en tid av minst fyra år förlängs på oförändrade villkor med ytterligare fyra år, om tillståndshavaren önskar det och regeringen inte senast två år före tillståndstidens utgång har meddelat att tillståndet inte kommer att förlängas eller att regeringen önskar förändra villkoren.

Yttrande över tillståndsvillkor

5 § Innan beslut om tillstånd fattas ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen eller Myndigheten för radio och tv avser att förena med tillståndet.

Beslut om tillstånd får inte innehålla andra programrelaterade villkor än dem som den sökande har godtagit.

12 kap. Tillstånd att sända närradio

Vem som ger tillstånd

1 § Myndigheten för radio och tv ger tillstånd att sända närradio.

Möjligheter att sända närradio

2 § Om sammanslutning som kan få tillstånd enligt 4 § så önskar och det är tekniskt möjligt, ska det finnas en möjlighet att sända närradioprogram i en kommun.

Om det finns särskilda skäl, får det samtidigt sändas mer än ett närradioprogram i kommunen.

Sändningsområden

3 § Ett sändningsområde för närradio ska omfatta högst en kommun. Därvid bör det utanför storstadsområdena eftersträvas att sändningarna kan tas emot i hela kommunen.

Myndigheten för radio och tv får besluta om större sändningsområden än en kommun, om det finns särskilda skäl.

Vilka sammanslutningar som kan få tillstånd

4 § Ett tillstånd att sända närradio kan bara ges till följande juridiska personer, nämligen

1. ideella föreningar som har anknytning till sändningsområdet,

2. registrerade trossamfund och registrerade organisatoriska delar av registrerade trossamfund som har anknytning till sändningsområdet, eller
3. närradioföreningar.

Vid bedömningen av om en ideell förening har anknytning till sändningsområdet ska det särskilt beaktas var

1. föreningens studio och övriga lokaler för verksamheten är belägna,
2. ansvarig utgivare och föreningens styrelsemedlemmar är bosatta, och
3. föreningsstämma och styrelsemöten hålls.

Krav på utgivare

5 § Tillstånd att sända närradio får ges först efter det att sammanslutningen har anmält vem som har utsetts till utgivare enligt yttrandefrihetsgrundlagen.

Hinder för tillstånd

6 § Ett tillstånd att sända närradio får inte ges till någon som har tillstånd att sända kommersiell radio.

Sändningstillståndet för närradio gäller inte om tillståndshavaren får tillstånd att sända kommersiell radio. Tillståndet att sända närradio upphör från och med den dag sändningar får ske med stöd av tillståndet att sända kommersiell radio.

Sändningstider

7 § Om tillståndshavarna inte kan enas om fördelningen av sändningstid, bestämmer Myndigheten för radio och tv sändningstiderna. Detsamma gäller om en tillståndshavare begär att myndigheten ska fastställa sändningsschemat i dess helhet.

Den tillståndshavare som bedöms ha störst intresse av att sända vid en viss tidpunkt ska ges förtur.

Myndigheten för radio och tv:s beslut om sändningstid gäller till dess att ett nytt beslut fattas av myndigheten eller att en tillståndshavare eller närradioförening skriftligen underrättar myndigheten om att tillståndshavarna enats om en annan sändningstid.

8 § Myndigheten för radio och tv får besluta att en sändningstid inte får användas av någon annan under en tid av högst tre månader om en innehavare av ett tillstånd att sända närradio, som har fått ett föreläggande vid vite enligt denna lag, avstår sändningstid eller avsäger sig sitt sändningstillstånd.

En sändare för närradio får inte användas för andra sändningar som det krävs tillstånd för enligt denna lag.

Tillståndens giltighetstid

9 § Tillstånd att sända närradio gäller för en viss tid.

13 kap. Tillstånd att sända kommersiell radio

Vem som ger tillstånd

1 § Tillstånd att sända kommersiell radio ges av Myndigheten för radio och tv.

Analog kommersiell radio

Sändningsområden

2 § Myndigheten för radio och tv ska bestämma sändningsområdenas omfattning för analog kommersiell radio med hänsyn till

1. vad som är tekniskt möjligt att nå från sändare med lämpligt läge,
2. hur möjligheterna att ta emot sändningar påverkas i andra områden, och
3. vad som är naturliga lokala intresseområden.

Sändningsområdena ska utformas så att ett stort antal tillstånd kan ges. Flera tillstånd kan ges för samma sändningsområde.

3 § Ett tillstånd att sända analog kommersiell radio innebär rätt att bedriva sådana sändningar som kan tas emot med god hörbarhet inom det sändningsområde som anges i tillståndet.

Vem som kan få tillstånd

4 § Tillstånd att sända analog kommersiell radio får endast ges till en fysisk eller juridisk person som har finansiella och tekniska förutsättningar att sända under hela tillståndspanoroden.

Staten, landsting eller kommuner får inte inneha tillstånd att sända analog kommersiell radio, vare sig direkt eller indirekt genom

1. ett företag i vilket ett eller flera sådana subjekt har en del som för dem gemensamt motsvarar minst tjugo procent av samtliga aktier eller andelar eller genom avtal har ett bestämmande inflytande, eller
2. ett företag som enligt 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554) är ett dotterföretag till ett företag som avses i 1.

5 § Ingen får ha mer än ett tillstånd att sända analog kommersiell radio inom ett sändningsområde, om det inte finns särskilda skäl till det.

Ansökan

6 § Myndigheten för radio och tv ska kungöra när ett utrymme att sända analog kommersiell radio blir ledigt. Myndigheten ska ange sista dag för att ansöka om tillståndet, första dag då sändningar får bedrivas med stöd av tillståndet och sändningsområdets omfattning.

I en ansökan om tillstånd att sända analog kommersiell radio ska det belopp anges som sökanden är villig att betala i sändningsavgift. Sändningsavgiften ska anges som ett engångsbelopp för hela tillståndspanoroden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om ansökningsförfarandet och vad en ansökan ska innehålla.

Parters rätt att få del av uppgifter

7 § I ett ärende enligt 6 § ska bestämmelserna i 17 § förvaltningslagen (1986:223) om rätt för parter att få del av uppgifter inte tillämpas på uppgifter som endast rör någon annan sökande.

Vem ska ges tillstånd

8 § Ett tillstånd att sända analog kommersiell radio ska ges till den av de sökande som uppfyller kraven i 4 § och som har angett den högsta sändningsavgiften.

Har två sökande angett samma belopp ska frågan om vem som ska ges tillståndet avgöras genom lottdragning.

Villkor

9 § Ett tillstånd att sända analog kommersiell radio får förenas med villkor som avser skyldighet att

1. sända program i en viss del av sändningsområdet eller som når en viss del av befolkningen inom området,
2. sända under en viss minsta tid,
3. använda en viss sändningsteknik och att samarbeta med andra tillståndshavare i tekniska frågor, och
4. använda en viss teknik för sådan inspelning som avses i 16 kap. 11 §.

Innan beslut om tillstånd fattas ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som Myndigheten för radio och tv avser att förena med tillståndet.

Betalning av sändningsavgift

10 § Den som har fått tillstånd att sända analog kommersiell radio ska betala den sändningsavgift som angetts i ansökan.

11 § Skyldigheten att betala sändningsavgift inträder den dag då sändningarna med stöd av tillståndet får påbörjas.

Ränta

12 § Ränta ska betalas på sändningsavgift från den dag som anges i 11 §. Räntan beräknas på det sätt som anges i 6 § räntelagen (1975:635).

När betalning anses fullgjord

13 § Sändningsavgift och ränta betalas genom insättning på ett särskilt konto som Myndigheten för radio och tv anvisar. Betalning ska anses ha fullgjorts den dag beloppet har bokförts på kontot.

Verkställighet

14 § Beslut om sändningsavgift och ränta får verkställas om avgiften eller räntan är obetald och förfallen till betalning.

Betalningsansvar och indrivning

15 § För sådan avgift och ränta som nämns i 14 § tillämpas 12 kap. 6 § första stycket, 7 §, 12 § första stycket och 13 § samt 20 kap. skattebetalningslagen (1997:483).

Delägare i handelsbolag

16 § Myndigheten för radio och tv beslutar om ansvar när det gäller sändningsavgift för delägare i handelsbolag enligt 2 kap. 20 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag.

Om beslut enligt första stycket har fattats, ska vad som föreskrivs om tillståndshavare gälla ansvarig delägare och vad som föreskrivs om sändningsavgift gälla för belopp som delägare är betalningsskyldig för.

Anstånd att betala sändningsavgift och ränta

17 § Om det finns särskilda skäl, får Myndigheten för radio och tv meddela anstånd med betalning av sändningsavgift och ränta.

Överlåtelse av tillstånd

18 § Ett tillstånd att sända analog kommersiell radio får överlätas om Myndigheten för radio och tv medger det. Sådant medgivande får bara lämnas om förvärvaren uppfyller kriterierna enligt 4 § andra stycket.

Om förvärvaren redan har ett tillstånd i samma sändningsområde som det tillstånd vilket överlåtelsen avser, direkt eller indirekt genom företag förvärvaren har del i som motsvarar minst tjugo procent av samtliga aktier eller andelar eller genom avtal ensam har ett bestämmande inflytande i, får överlåtelse medges endast om det finns särskilda skäl.

En överlåtelse som inte medges är utan verkan.

19 § Den som förvärvar ett tillstånd övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag för tiden efter beslutet om medgivande.

Om ett föreläggande enligt 17 kap. 11 § 3 eller 8 har meddelats mot den tidigare innehavaren, gäller föreläggandet även mot den nye innehavaren. Myndigheten för radio och tv ska i samband med att den medger överlåtelse underrätta den nye innehavaren om detta. Om innehavaren

inte underrättas gäller inte föreläggandet. Ett vite som föreläggandet förenats med gäller inte mot den nye innehavaren.

Om sändningsavgift har betalats och tillståndet upphör att gälla

20 § En tillståndshavare som överlåter sitt tillstånd har inte rätt att återfå någon del av den sändningsavgift som har betalats. Detsamma gäller om ett tillstånd

1. återkallas på begäran av tillståndshavaren enligt 31 §,
2. upphör att gälla enligt 32 § till följd av att tillståndshavaren försätts i konkurs, träder i likvidation eller avlider, eller
3. återkallas av Myndigheten för radio och tv enligt 18 kap. 5 §.

21 § Sändningsavgift enligt denna lag omfattas av lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter.

Digital kommersiell radio

Sändningsutrymme

22 § Regeringen beslutar vilket sändningsutrymme som i olika delar av landet får upplåtas för digital kommersiell radio.

Vem som kan få tillstånd

23 § Tillstånd att sända digital kommersiell radio får endast ges till en fysisk eller juridisk person som

1. har finansiella och tekniska förutsättningar att sända under hela tillståndsperioden, och
2. är beredd att samverka med övriga tillståndshavare i tekniska frågor. Tillstånd får inte lämnas till sådana som anges i 4 § andra stycket.

Ansökan

24 § Myndigheten för radio och tv ska meddela när ett sändningsutrymme att sända digital kommersiell radio blir ledigt. Myndigheten ska ange sista dag för att ansöka om tillståndet, första dag då sändningar får äga rum med stöd av tillståndet och sändningsutrymmets omfattning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om ansökningsförfarandet och vad en ansökan ska innehålla.

Avgifter

25 § Myndigheten för radio och tv får ta ut en avgift av den som hos myndigheten ansöker om tillstånd att sända digital kommersiell radio eller medgivande till överlåtelse av ett sådant tillstånd.

Avgiften ska motsvara myndighetens kostnader för handläggningen av ärendena.

Vad som ska beaktas vid tillståndsgivningen

26 § Myndigheten för radio och tv ska vid fördelningen av tillstånd för digital kommersiell radio beakta att utrymmet för sådana sändningar ska kunna tas i anspråk

1. för olika programtjänster så att sändningarna kommer att tillgodose olika intressen och smakriktningar,
2. för såväl nationella som lokala och regionala programtjänster, och
3. av flera av varandra oberoende programföretag.

Tillståndsvillkor

27 § Utöver de villkor som anges i 9 § får ett tillstånd att sända digital kommersiell radio förenas med villkor som avser skyldighet att

1. sända ett mångsidigt programutbud,
2. utforma sändningarna på ett sådant sätt att dessa blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, och
3. inte förändra ägarförhållandena och inflytandet i det företag som innehar tillståndet mer än i begränsad omfattning.

Innan beslut om tillstånd fattas ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som Myndigheten för radio och tv avser att förena med tillståndet. Ett beslut om tillstånd får inte innehålla andra programrelaterade villkor än dem som den sökande godtagit.

Överlåtelse av tillstånd

28 § Ett tillstånd att sända digital kommersiell radio får överlåtas om Myndigheten för radio och tv medger det. Sådant medgivande får bara lämnas om

1. förvärvaren uppfyller förutsättningarna i 23 § första stycket,
2. överlåtelsen inte för med sig att ägarkoncentrationen bland dem som har tillstånd att sända digital kommersiell radio ökar i mer än begränsad omfattning, och
3. överlåtelsen inte medför en påtaglig minskning av mångfalden i utbudet av tillståndspliktiga programtjänster.

En överlåtelse som inte medges är utan verkan.

29 § Den som förvärvar ett tillstånd övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag för tiden efter beslutet om medgivande.

Om ett föreläggande enligt 17 kap. 11 § 3 eller 8 har meddelats mot den tidigare innehavaren, gäller föreläggandet även mot den nye innehavaren. Myndigheten för radio och tv ska i samband med att den medger överlåtelsen underrätta den nye innehavaren om detta. Om den nye innehavaren inte underrättas gäller inte föreläggandet. Ett vite som föreläggandet förenats med gäller inte mot den nye innehavaren.

Gemensamma bestämmelser*Tillståndens giltighetstid*

30 § Ett tillstånd att sända kommersiell radio gäller i åtta år.

Om det finns särskilda skäl, får Myndigheten för radio och tv besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid.

Begäran om återkallelse av tillstånd

31 § Om en tillståndshavare begär att tillståndet ska återkallas, ska tillståndet anses ha upphört att gälla den dag en sådan begäran kommit in till Myndigheten för radio och tv eller den senare dag som tillståndshavaren angett i sin begäran.

Tillståndets upphörande vid konkurs, likvidation och dödsfall

32 § Försätts en tillståndshavare i konkurs eller träder denne i likvidation upphör tillståndet att gälla tre månader efter beslutet om konkurs respektive likvidation. Avlider en tillståndshavare upphör tillståndet att gälla tre månader efter dödsfallet.

Har en begäran om medgivande till överlåtelse av tillståndet kommit in till Myndigheten för radio och tv innan tillståndet upphört att gälla enligt första stycket ska begäran prövas.

14 kap. Innehållet i ljudradiosändningar

Allmänna krav

1 § Den som sänder ljudradioprogram med tillstånd av regeringen ska se till att programverksamheten som helhet präglas av det demokratiska statskicketets grundidéer och principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.

Otillbörligt kommersiellt gynnande

2 § Ljudradioprogram som inte är reklam får inte otillbörligt gynna kommersiella intressen. Det innebär att programmet inte får

1. uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller
2. framhäva en vara eller en tjänst på ett otillbörligt sätt.

Åsiktsannonsering

3 § I sändningar för vilka villkor om opartiskhet gäller får det inte förekomma meddelanden som sänds på uppdrag av någon annan och som syftar till att vinna stöd för politiska eller religiösa åsikter eller åsikter i intressefrågor på arbetsmarknaden.

Att sådana meddelanden anses som annonser framgår av 3 kap. 1 §.

Programutbud i närradioförening

4 § En närradioförenings programutbud får endast innehålla

1. sändningar från evenemang av gemensamt intresse för tillståndshavarna,
2. information, i begränsad omfattning, om kommunal verksamhet,
3. uppgifter om program och programtider samt andra upplysningar om närradioverksamheten på orten, och
4. provsändningar av program, framställda av juridiska personer som är behöriga att få tillstånd att sända närradio, i varje enskilt fall under högst tre månader.

Varningsmeddelanden i kommersiell radio

5 § Varningsmeddelanden som är av vikt för allmänheten och som ska skydda människor, egendom eller miljö ska, om en myndighet begär det, sändas kostnadsfritt i kommersiell radio.

Krav på svenska program i sändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen

6 § Ljudradiosändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen ska, om det inte finns särskilda skäl mot det, i betydande omfattning innehålla program på svenska språket, program med artister verksamma i Sverige och verk av upphovsmän verksamma i Sverige.

Krav på sändningsbeteckning

7 § Den som sänder ljudradioprogram enligt denna lag ska använda en sådan beteckning för sina sändningar som har godkänts av Myndigheten för radio och tv. Beteckningen ska anges minst en gång varje sändningstimme eller, om detta inte är möjligt, mellan programmen.

15 kap. Reklam, andra annonser och sponsring

Annonssignatur

1 § Före och efter varje ljudradiosändning av annonser ska det sändas en särskild signatur som tydligt skiljer annonserna från övriga sändningar.

Regeringen får medge undantag från denna skyldighet i fråga om sändningar som regeringen lämnar tillstånd till.

Bestämmelser om reklamidentifiering finns i 9 § marknadsföringslagen (2008:486).

Annonstid för ljudradiosändningar

2 § Annonser i en ljudradiosändning får sändas högst tolv minuter per timme mellan hela klockslag. Om sändningstiden inte omfattar en timme mellan hela klockslag, får annonser sändas under högst femton procent av sändningstiden.

Uppgift om i vems intresse en annons sänds

3 § Av en annons som inte är reklam och som förekommer i ljudradio-sändningar ska det framgå i vems intresse detta sker.

Personer som inte får förekomma i annonser

4 § I annonser i ljudradiosändningar får det inte förekomma personer som spelar en framträdande roll i program som huvudsakligen handlar om nyheter eller nyhetskommentarer.

Reklam för alkohol och tobak

5 § Bestämmelser om förbud mot reklam för alkoholdrycker och tobaksvaror finns i 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:000) och i 14 § tobakslagen (1993:581).

Reklam för läkemedel

6 § Bestämmelser om förbud mot vissa slag av marknadsföring av läkemedel finns i läkemedelslagen (1992:859). Av läkemedelslagen följer att bestämmelserna övervakas av Läkemedelsverket.

Undantag för egenreklam

7 § Bestämmelserna i detta kapitel gäller inte för sådan reklam som den sändande gör för sin programverksamhet.

Program som inte får sponsras

8 § Program i ljudradiosändning som huvudsakligen handlar om nyheter eller innehåller nyhetskommentarer får inte sponsras.

Vem som inte får sponsra program

9 § Program i ljudradiosändning får inte sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror.

När sponsringsmeddelanden ska lämnas

10 § Den som sänder ett sponsrat program i ljudradio ska ange vem som har bidragit till finansieringen. Ett sådant meddelande ska lämnas på lämpligt sätt i början och i slutet av programmet eller vid ett av dessa tillfällen.

Sponsringsmeddelandet får inte innehålla säljfrämjande inslag.

Gemensamma bestämmelser

16 kap. Granskning och tillsyn

Justitiekanslerns granskning

1 § Justitiekanslern övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller tillhandahållits i beställ-tv innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 eller 3 §.

Granskningsnämnden för radio och tv:s granskning

2 § Granskningsnämnden för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Nämnden övervakar även efterlevnaden av bestämmelserna om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har meddelats av regeringen.

Sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 4 kap. 7 § ska inte granskas av granskningsnämnden för radio och tv.

Finner granskningsnämnden för radio och tv att en sändning eller ett tillhandahållande innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 eller 3 §, ska nämnden göra en anmälan om detta till Justitiekanslern.

Myndigheten för radio och tv:s tillsyn

3 § Myndigheten för radio och tv övervakar att programföretagen följer sådana villkor som har beslutats med stöd av 4 kap. 9 § 1–4, 6–9, 16 och 17, 11 kap. 3 § andra stycket 1–3, 5–8, 16 och 17 samt 13 kap. 9 § och 27 § första stycket 3.

Myndigheten för radio och tv övervakar även efterlevnaden av bestämmelserna om exklusiva rättigheter i 5 kap. 9 § och om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet om tillgänglighet har meddelats av myndigheten.

Konsumentombudsmannens tillsyn

4 § Bestämmelserna om reklam i 8 kap. 7 § första stycket, 8 och 9 §§, 14 § första och andra styckena och 15 kap. 4 § övervakas av Konsumentombudsmannen.

Redovisning beträffande europeiska produktioner

5 § Den som sänder tv på annat sätt än genom tråd ska vartannat år, med början 2011, till Myndigheten för radio och tv redovisa hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 5 kap. 7 § första stycket.

6 § Den som tillhandahåller beställ-tv på annat sätt än genom tråd ska vart fjärde år, med början 2011, till Myndigheten för radio och tv redovi-

sa vad som har gjorts för att främja framställningen av och tillgången till europeiska produktioner enligt 5 kap. 8 §.

Upplyningskyldighet för den som sänder tv-program över satellit

7 § På begäran av Myndigheten för radio och tv ska den som sänder tv-program över satellit lämna upplysningar om vem som äger företaget och hur verksamheten finansieras.

Upplyningskyldighet för satellitentreprenörer

8 § På begäran av Myndigheten för radio och tv ska en satellitentreprenör lämna upplysningar om vem som är uppdragsgivare, dennes adress, programtjänstens beteckning samt om hur sändningen över satellit sker.

Upplyningskyldighet för den som bedriver tillståndspliktig verksamhet

9 § På begäran av Myndigheten för radio och tv eller Konsumentombudsmannen ska den som bedriver verksamhet som är tillståndspliktig enligt denna lag lämna myndigheterna de upplysningar och handlingar som behövs för kontrollen av att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen och de villkor och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Upplyningskyldighet i övrigt

10 § På begäran av Myndigheten för radio och tv ska den som bedriver verksamhet enligt denna lag lämna de upplysningar som behövs för att myndighetens granskningsnämnd för radio och tv ska kunna bedöma storleken av den särskilda avgiften enligt 17 kap. 6 §.

Skyldighet att tillhandahålla inspelade program

11 § Den som i enlighet med 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden har spelat in ett program, ska på begäran av Myndigheten för radio och tv eller Konsumentombudsmannen utan kostnad lämna en sådan inspelning till myndigheten.

Redovisningskyldighet för den som har tillstånd att sända kommersiell radio

12 § Den som har tillstånd att sända digital kommersiell radio ska årligen till Myndigheten för radio och tv redovisa hur de skyldigheter som avses i 13 kap. 27 § första stycket 1 och 2 har uppfyllts.

Underrättelse för den som förvärvat en exklusiv rättighet

13 § Den som har förvärvat den exklusiva sändningsrätten till ett sådant evenemang som anges i 5 kap. 9 § ska omedelbart underrätta Myndigheten för radio och tv om det.

Om granskningsnämnden för radio och tv

14 § Granskningsnämnden för radio och tv består av en ordförande och sex andra ledamöter. För ledamöterna finns ersättare till det antal regeringen bestämmer. Minst en av ledamöterna eller ersättarna ska vara vice ordförande. Ordföranden och vice ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare.

Granskningsnämnden för radio och tv är beslutför med ordföranden eller en vice ordförande och ytterligare tre ledamöter. Ärenden som uppenbart inte är av större vikt eller principiell betydelse får dock avgöras av ordföranden eller en vice ordförande.

Om det vid en överläggning i granskningsnämnden för radio och tv kommer fram skiljaktiga meningar, tillämpas föreskrifterna i 16 kap. rättegångsbalken.

Samarbete mellan myndigheter

15 § Om en mot Sverige helt eller huvudsakligen riktad tv-sändning från ett programföretag etablerat i en annan EES-stat strider mot 6 kap. 2 § andra stycket 1 eller 2 när det gäller produktplacering av alkoholdrycker eller 7 kap. 2 § när det gäller att program inte får sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka alkoholdrycker, får en behörig myndighet i Sverige kontakta en behörig myndighet i den andra EES-staten för att uppmana programföretaget att följa bestämmelsen.

Detsamma gäller om en tv-sändning som nämns i första stycket strider mot 8 kap. 7 eller 8 §, eller 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:000).

Om programföretaget inte följer uppmaningen i första stycket, får myndigheten vidta åtgärder mot programföretaget enligt 16 kap. 10 §, 17 kap. 5 och 6 §§ samt 29 och 48 §§ marknadsföringslagen (2008:486) om programföretaget i fråga har etablerat sig i landet i syfte att kringgå de strängare bestämmelser som skulle ha gällt om det var etablerat i det land vars myndighet ingriper. Myndigheten får inte vidta åtgärderna förrän den har underrättat Europeiska kommissionen och den berörda medlemsstaten samt kommissionen har fastställt att åtgärderna är förenliga med unionsrätten.

16 § En behörig myndighet i Sverige ska, om en behörig myndighet i en annan EES-stat har lämnat en motiverad begäran, uppmana ett programföretag under svensk jurisdiktion att följa den andra EES-statens bestämmelser om

1. programföretaget tillhandahåller en tv-sändning som helt eller huvudsakligen är riktad mot den andra EES-staten, och
2. det är fråga om överträdelse av en bestämmelse i allmänhetens intresse som är mer långtgående än AV-direktivets bestämmelser.

Bestämmelser om meddelar- och anskaffarfrihet och om förbud mot censur finns i 1 kap. 2 och 3 §§ yttrandefrihetsgrundlagen.

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om samarbete mellan myndigheter enligt 15 och 16 §§.

17 kap. Straff, särskild avgift och vite

Sändning utan tillstånd

1 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet sänder program utan tillstånd där sådant krävs enligt denna lag döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Sändning från öppna havet

2 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet sänder från en radioanläggning på öppna havet eller i luftrummet över det eller som upprättar eller innehar en sådan anläggning, döms till böter eller fängelse i högst sex månader om

1. sändningen är avsedd att tas emot eller kan tas emot i något land som är anslutet till den europeiska överenskommelsen till förhindrande av rundradiosändningar från stationer utanför nationella territorier, eller

2. sändningen orsakar att radioanvändning i något av dessa länder blir skadligt påverkad.

Den som utomlands begått ett sådant brott döms, om han eller hon finns här, efter denna lag och vid svensk domstol, även om 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken inte är tillämplig och oavsett vad som föreskrivs i 2 kap. 5 a § första och andra styckena brottsbalken.

Åtal får väckas bara efter beslut av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer mot

1. svenska medborgare för brott som rör sändningar som inte är avsedda att tas emot eller kan tas emot i Sverige och inte heller orsakar att radioanvändningar blir skadligt påverkade här, eller

2. utlänningar även i andra fall än de som anges i 2 kap. 5 § brottsbalken.

Brott mot anmälningsskyldigheten

3 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte fullgör sin anmälningsskyldighet enligt 2 kap. 2 § döms till böter.

Förverkande

4 § Egendom som använts vid brott enligt 2 § ska förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat. Även utbytet av ett sådant brott ska förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt.

Ett föremål som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag eller föremålets värde får förklaras förverkat, om det är nödvändigt för att förebygga brott eller det finns andra särskilda skäl för det.

Skyldighet att betala en särskild avgift

5 § Den som inte följer de bestämmelser och villkor som anges i denna paragraf får åläggas att betala en särskild avgift. Detta gäller

1. villkor om annonser, sponsrade program och produktplacering som beslutats med stöd av 4 kap. 10 §,
2. bestämmelserna om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 § och 14 kap. 2 §,
3. bestämmelserna, när det gäller andra annonser än reklam, i 5 kap. 6 §, 8 kap. 6 och 9 §§, 14 kap. 3 § och 15 kap. 3 och 4 §§,
4. bestämmelserna om exklusiva rättigheter i 5 kap. 9 §,
5. bestämmelserna om produktplacering i 6 kap.,
6. bestämmelserna om sponsring i 7 kap. samt 15 kap. 8–10 §§,
7. bestämmelserna om annonser i 8 kap. 1–5 §§, 7 § andra stycket och 10 § samt 15 kap. 1 och 2 §§,
8. bestämmelserna om virtuell annonsering och elektroniska företagsskyltar i 8 kap. 11 och 12 §§, eller
9. bestämmelserna om reklam i 8 kap. 15 §.

Vid prövning av frågan om avgift ska påföras ska rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning.

Avgiften tillfaller staten.

Den särskilda avgiftens storlek

6 § Den särskilda avgiften fastställs till lägst fem tusen kronor och högst fem miljoner kronor. Avgiften bör dock inte överstiga tio procent av den årsomsättning som leverantören av medietjänster hade under det föregående räkenskapsåret.

När avgiftens storlek fastställs ska särskilt beaktas de omständigheter som legat till grund för prövning av frågan om avgift ska påföras och de intäkter som leverantören kan beräknas ha fått med anledning av överträdelsen.

När och till vem den särskilda avgiften ska betalas

7 § Den särskilda avgiften ska betalas till Myndigheten för radio och tv inom trettio dagar efter det att avgörandet vunnit laga kraft.

Indrivning av obetalda avgifter

8 § Om den särskilda avgiften inte betalas inom den tid som anges i 7 §, ska Myndigheten för radio och tv lämna fordran på den obetalda avgiften för indrivning. Indrivningen ska ske enligt bestämmelserna i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Handlingar som ska anses otillbörliga enligt marknadsföringslagen (2008:486)

9 § En handling som strider mot 8 kap. 7 § första stycket, 8 och 9 §§, 14 § första och andra styckena samt 15 kap. 4 § ska vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen (2008:486) anses vara otillbörlig marknadsföring mot konsumenter.

En sådan handling kan medföra en marknadsstörningsavgift enligt bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen.

Offentliggörande av granskningsnämnden för radio och tv:s beslut

10 § Granskningsnämnden för radio och tv får besluta att leverantören av medietjänster på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut, när nämnden funnit att någon har brutit mot programrelaterade villkor som beslutats med stöd av 4 kap. 8 och 9 §§, 11 kap. 3 § eller bestämmelsen om beriktigande i 5 kap. 4 § första stycket. Ett sådant beslut får dock inte innebära att offentliggörandet måste ske i leverantörens program.

Beslutet får innefatta ett föreläggande vid vite.

Föreläggande att följa bestämmelser

11 § Den som inte följer de bestämmelser som anges i denna paragraf eller de beslut som meddelas med stöd av bestämmelserna, får meddelas de förelägganden som behövs i enskilda fall för att bestämmelserna ska efterlevas. Ett föreläggande får förenas med vite. Detta gäller bestämmelser om

1. varning (5 kap. 2 §),
2. tillståndsvillkor enligt 4 kap. 9 § 1–4, 6–9 och 16 samt 11 kap. 3 § andra stycket 1–3, 5–8 och 16,
3. beteckningar (5 kap. 11 § och 14 kap. 7 §),
4. skyldighet att utforma tv-sändningar, beställ-tv eller sökbar text-tv på ett sådant sätt att programmen blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning enligt 5 kap. 12 § och beslut som har meddelats med stöd av den bestämmelsen,
5. sändningsplikt eller skyldighet att tillhandahålla kanal för lokala kabelsändarorganisationer (9 kap. 1–3 och 5 §§),
6. närradiosändningars innehåll (14 kap. 4 §),
7. skyldighet att lämna vissa upplysningar till Myndigheten för radio och tv (16 kap. 5–8 §§),
8. skyldighet att lämna upplysningar enligt 16 kap. 9 §,
9. skyldighet att lämna upplysningar till Myndigheten för radio och tv enligt 16 kap. 10 §,
10. skyldighet att lämna inspelning enligt 16 kap. 11 §, eller
11. skyldighet att årligen redovisa till Myndigheten för radio och tv enligt 16 kap. 12 §.

Föreläggande enligt första stycket 1, 3, 4, 6, 8 eller 9 får beslutas av granskningsnämnden för radio och tv. Föreläggande enligt första stycket 2, 4, 5, 7, 8, 10 eller 11 får beslutas av Myndigheten för radio och tv.

Föreläggande enligt första stycket 8 eller 10 får även beslutas av Konsumentombudsmannen.

Föreläggande om förbud för den som har tillstånd att sända närradio

12 § Myndigheten för radio och tv får i ett föreläggande förbjuda tillståndshavare att överträda beslut om sändningstid i närradion som har fattats av myndigheten eller att låta någon annan utnyttja tillståndshavarens sändningsrätt. Föreläggandet får förenas med vite.

Föreläggande för den som sänder våldsskildringar eller pornografiska bilder

13 § Om någon vid upprepade tillfällen sänder våldsskildringar eller pornografiska bilder i tv på tider och sätt som avses i 5 kap. 2 §, får Justitiekanslern förelägga denne att inte på nytt sända sådana program på tider och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen. Detsamma gäller om någon vid upprepade tillfällen tillhandahåller beställ-tv på det sätt som avses i 5 kap. 3 §. Föreläggandet får förenas med vite.

Föreläggande för satellitentreprenörer

14 § Om den som sänder över satellit inte är etablerad i Sverige enligt 1 kap. 3 § första stycket 1 eller 4, får granskningsnämnden för radio och tv meddela de förelägganden som behövs i enskilda fall för att de bestämmelser och villkor som anges i 5 § ska efterlevas. Föreläggandet får förenas med vite.

Förelägganden enligt 11 eller 13 § får riktas mot satellitentreprenören, om den som sänder över satellit inte är etablerad i Sverige enligt 1 kap. 3 § första stycket 1 eller 4.

Visar satellitentreprenören att den som sänder över satellit fått tillgång till sändningsmöjligheten genom upplåtelse av en av satellitentreprenörens uppdragsgivare utan att satellitentreprenören godkänt det, får ett föreläggande enligt första eller andra stycket i stället riktas mot uppdragsgivaren.

18 kap. Återkallelse av tillstånd

När ett tillstånd ska återkallas

1 § Ett tillstånd att sända tv, sökbar text-tv eller ljudradioprogram ska återkallas på begäran av tillståndshavaren. Ett tillstånd får också återkallas enligt 2–5 och 7 §§ eller ändras enligt 2 och 7 §§.

Återkallelse och ändring av tillstånd att sända tv, sökbar text-tv eller tillstånd som lämnats av regeringen att sända ljudradioprogram

2 § Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som lämnats av regeringen att sända ljudradioprogram får återkallas om

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot 5 kap. 1, 2, 4–6 och 12 §§, 6 kap., 7 kap., 8 kap. 1–14 §§, 14 kap. 1–3 §§ eller 15 kap., eller

2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 4 kap. 8–11 §§ eller 11 kap. 3 § har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som getts av regeringen att sända ljudradioprogram får ändras till att avse annat sändningsutrymme, om

1. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna medges, eller

2. det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar.

Återkallelse av tillstånd att sända närradio

3 § Ett tillstånd att sända närradio får återkallas om tillståndshavaren

1. inte längre uppfyller kraven enligt 12 kap. 4 §, eller

2. inte utnyttjat rätten att sända närradio under tre på varandra följande månader.

Tillstånd att sända närradio får också återkallas om domstol funnit att ett program innefattat ett yttrandefrihetsbrott som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten. Det är den domstol som fattat beslutet om yttrandefrihetsbrott som beslutar om återkallelse av tillståndet i dessa fall.

4 § I beslut om återkallelse av ett tillstånd att sända närradio får det bestämmas en tid av högst ett år inom vilken tillståndshavaren inte ska få ett nytt tillstånd.

I fall som avses i 3 § andra stycket får den domstolen besluta att tillståndshavaren inte ska få ett nytt tillstånd inom en tid av högst ett år eller, om det finns synnerliga skäl, högst fem år. Detta gäller även om den som hade tillstånd när yttrandefrihetsbrottet begicks inte har tillstånd att sända närradio vid tiden för domen.

Domstolen får besluta att beslutet ska gälla även för tiden innan domen vinner laga kraft.

Återkallelse av tillstånd att sända kommersiell radio

5 § Tillstånd att sända kommersiell radio får återkallas om

1. tillståndshavaren inte inlett sändningsverksamheten inom sex månader efter tillståndets början,

2. tillståndshavaren inte utnyttjat rätten att sända eller sänt endast i obetydlig omfattning under en sammanhängande tid av minst fyra veckor,

3. tillståndshavaren väsentligt brutit mot någon av 14 kap. 2 § samt 15 kap. 1–4 och 8–10 §§, eller

4. domstol har funnit att ett program innefattat ett yttrandefrihetsbrott som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten.

Förfogar en fysisk eller juridisk person, utan tillåtelse från Myndigheten för radio och tv, över mer än ett tillstånd för analog kommersiell radio i ett sändningsområde, direkt eller indirekt genom företag i vilket förvärvaren har en del som motsvarar minst tjugo procent av samtliga aktier eller andelar eller genom avtal ensam har ett bestämmande inflytande i, får det eller de tillstånd återkallas som har lämnats efter det första tillståndet.

Har Myndigheten för radio och tv medgett överlåtelse trots att tillståndshavaren redan har tillstånd att sända analog kommersiell radio i samma sändningsområde, direkt eller indirekt genom företag i vilket tillståndshavaren har en del som motsvarar minst tjugo procent av samtliga aktier eller andelar eller genom avtal ensam har ett bestämmande inflytande, får tillståndet återkallas endast om beslutet om överlåtelsen grundats på felaktiga eller ofullständiga uppgifter från tillståndshavaren. Återkallelsen ska då avse det eller de tillstånd som överlåtits.

Om staten, landsting eller kommuner innehar ett tillstånd att sända kommersiell radio på det sätt som anges i 13 kap. 4 § andra stycket ska Myndigheten för radio och tv återkalla det tillståndet.

Återkallelse av förordnande som lokal kabelsändarorganisation

6 § Ett förordnande som lokal kabelsändarorganisation får återkallas om någon sändningsverksamhet inte förekommit eller om sådan verksamhet förekommit endast i obetydlig omfattning under en sammanhängande tid av minst tre månader.

Vad som ska beaktas när tillstånd återkallas eller ändras

7 § Beslut om återkallelse av tillstånd enligt 2–5 §§ får fattas endast om det i betraktande av skälen för åtgärden inte framstår som alltför ingripande.

Beslut om ändring av tillstånd enligt 2 § andra stycket 2 får fattas endast om tillståndshavarens rätt enligt 4 kap. 4 § kan tillvaratas.

19 kap. Handläggningen av mål om återkallelse, särskild avgift och vite m.m.

Vem som prövar mål om återkallelse och ändring av tillstånd

1 § Mål om återkallelse av tillstånd på grund av överträdelse av villkor som meddelats med stöd av 4 kap. 8 §, 9 § 10–12, 11 kap. 3 § första stycket eller andra stycket 9–12 och om överträdelse av 5 kap. 1, 2 och 4 §§ eller 14 kap. 1 § ska på talan av Justitiekanslern prövas av allmän domstol.

I övriga fall prövas ärenden om återkallelse av tillstånd av Myndigheten för radio och tv.

Ärenden om ändring av tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram prövas av den som meddelat tillståndet.

När en fråga om återkallelse får tas upp

2 § Har tillståndet lämnats av regeringen, får en fråga om återkallelse prövas först efter anmälan av regeringen, om inte tillståndshavaren själv begärt att tillståndet ska återkallas.

Har tillståndet lämnats av Myndigheten för radio och tv får en fråga om återkallelse tas upp

1. på begäran av tillståndshavaren,
2. på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan, eller
3. efter anmälan av granskningsnämnden för radio och tv på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som ska granskas av nämnden enligt 16 kap. 2 §.

En fråga om ändring av tillstånd får, förutom på begäran av tillståndshavaren, tas upp på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan.

Innan Myndigheten för radio och tv fattar beslut i ett ärende om återkallelse på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som ska granskas av granskningsnämnden för radio och tv enligt 16 kap. 2 §, ska myndigheten begära ett yttrande från nämnden. Tillståndet får återkallas endast om nämnden finner att överträdelsen är väsentlig.

Bestämmelser om rättegången

3 § För rättegången i mål enligt 1 § första stycket tillämpas bestämmelserna för yttrandefrihetsmål. Det som i dessa bestämmelser rör den tilltalade ska tillämpas för den som talan om återkallelse riktar sig mot. Juryns prövning ska avse frågan om tillståndet ska återkallas.

Domstolen får besluta att domen ska gälla även för tiden innan den vinner laga kraft.

Vem som prövar frågor om påförande av särskild avgift m.m.

4 § Frågor om påförande av särskild avgift prövas av Förvaltningsrätten i Stockholm på ansökan av granskningsnämnden för radio och tv.

Frågan om påförande av särskild avgift faller, om den som talan riktas mot inte delgetts ansökan inom fem år från det att överträdelsen upphörde. Ett beslut om avgift upphör att gälla om beslutet inte verkställts inom fem år från det att domen vann laga kraft.

Vem som prövar frågor om utdömande av vite

5 § Frågor om utdömande av vite som förelagts av Justitiekanslern enligt 17 kap. 13 § prövas av allmän domstol på talan av Justitiekanslern. För rättegången i ett sådant mål tillämpas bestämmelserna för yttrandefrihetsmål. Det som i dessa bestämmelser rör den tilltalade ska tillämpas för

den som talan om utdömande av vite riktar sig mot. Juryns prövning ska avse frågan om vitet ska dömas ut.

Frågor om utdömande av vite i andra fall prövas i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet om vite.

20 kap. Överklagande

Beslut om tv-sändningar, sökbar text-tv och närradio

1 § Beslut enligt denna lag av Myndigheten för radio och tv får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om det gäller

1. tillstånd att sända tv, sökbar text-tv eller närradio,
2. fördelning av sändningstid i närradion,
3. ändring eller återkallelse av tillstånd, eller
4. beslut att inte medge överlåtelse av tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv.

Beslut som avses i första stycket gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Beslut om kommersiell radio

2 § Beslut av Myndigheten för radio och tv om kommersiell radio får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om det gäller beslut om att

1. avslå en ansökan om tillstånd,
2. inte medge överlåtelse av ett tillstånd,
3. återkalla ett tillstånd, och
4. en delägare i handelsbolag ska anses som betalningsansvarig enligt 13 kap. 16 §.

Mål om överklagande av beslut som avses i första stycket 1 och 3 ska handläggas skyndsamt.

Beslut som avses i första stycket 2 och 3 gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Övriga beslut som får överklagas

3 § Följande beslut av Myndigheten för radio och tv får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut om beteckningar enligt 5 kap. 11 § och 14 kap. 7 §,
2. beslut enligt 5 kap. 12 § om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning,
3. förordnande av lokala kabelsändarorganisationer enligt 9 kap. 5 §,
4. beslut om återkallelse av ett förordnande enligt 18 kap. 6 §, och
5. beslut enligt 9 kap. 7 § om undantag från sändningsplikt och skyldighet att tillhandahålla sändningsutrymme för lokala kabelsändarorganisationer.

Beslut som anges i första stycket 2 och 3 gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Vitesförelägganden

4 § Beslut av Myndigheten för radio och tv, granskningsnämnden för radio och tv eller Konsumentombudsmannen om förelägganden som har förenats med vite enligt 17 kap. 10 §, 11 § första stycket och 12 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Förelägganden enligt 17 kap. 10 §, 11 § första stycket 2, 3, 6 och 8 samt 12 § gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Prövningstillstånd i kammarrätten

5 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande hos kammarrätten av beslut som meddelats av en allmän förvaltningsdomstol enligt 1–4 §§.

Beslut som inte får överklagas

6 § Andra beslut av Myndigheten för radio och tv och granskningsnämnden för radio och tv än de som anges i 1–4 §§ får inte överklagas.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

2. Genom lagen upphör radio- och TV-lagen (1996:844) och lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område att gälla.

3. Tillstånd att sända tv och ljudradio som meddelats med stöd av radio- och TV-lagen (1996:844) ska gälla även fortsättningsvis.

4. Den som har fått tillstånd att sända tv-program med stöd av radio- och TV-lagen (1996:844) har rätt att också sända sökbar text-tv i rimlig omfattning under återstoden av tillståndstiden.

5. Bestämmelserna i 6 kap. tillämpas på tillhandahållande av program som produceras efter den 1 augusti 2010.

6. Den som den 1 augusti 2010 har ett sändningstillstånd som har förlängts med stöd av lagen (2008:418) med tillfälliga bestämmelser om tillstånd att sända lokalradio har rätt att utan särskild ansökan få fortsätta att bedriva sändningar inom det sändningsområde som tillståndet avser till den 1 augusti 2018. För ett sådant tillstånd gäller endast villkor enligt 13 kap. 9 § första stycket.

7. Den som sänder kommersiell radio och omfattas av femte punkten ska betala avgift

a) enligt 15–17 §§ den upphävda lokalradiolagen (1993:120), om tillståndet ursprungligen meddelades före den 1 juli 2001, eller

b) enligt 4 b § lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område, om tillståndet ursprungligen meddelades efter den 1 juli 2001.

8. Sammanslutningar av studerande vid universitet och högskolor som har fått tillstånd att sända närradio enligt äldre föreskrifter ska i fortsättningen anses ha fått sitt tillstånd med stöd av 12 kap. 4 § första stycket 1. Tillståndet ska dock inte gälla för en viss tid.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

dels att 49 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 25 a och 48 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 a §

Verk som syns eller hörs i en televisionsutsändning får återges när ett televisionsföretag med stöd av 48 a § återger ett utdrag ur utsändningen.

48 a §

Om ett televisionsföretag ensamt har rätt att sända ut ett evenemang av stort allmänintresse får, trots 48 §, andra televisionsföretag som är etablerade i ett land som ingår i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet återge utdrag ur televisionsutsändningen från evenemanget i sina televisionsutsändningar av allmänna nyhetsprogram. Televisionsföretaget får även återge utdraget när en upptagning av nyhetsprogrammet därefter överförs till allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till upptagningen från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

Utdraget får inte vara längre än vad som motiveras av informationssyftet. Det får inte heller återges längre tid efter evenemanget än vad som motiveras av nyhetsintresset.

Bestämmelserna i 11 § andra stycket ska tillämpas i de fall som avses i första stycket.

49 §³

Den som har framställt en katalog, en tabell eller ett annat dylikt arbete i vilket ett stort antal uppgifter har sammanställts eller vilket är resultatet av en väsentlig investering har uteslutande rätt att framställa exemplar av arbetet och göra det tillgängligt för allmänheten.

Rätten enligt första stycket gäller till dess femton år har förflutit efter det år då arbetet framställdes. Om arbetet har gjorts tillgängligt för allmänheten inom femton år från framställningen, gäller dock rätten till dess femton år har förflutit efter det år då arbetet först gjordes tillgängligt för allmänheten.

Bestämmelserna i 2 § andra fjärde styckena, 6–9 §§, 11 § andra stycket, 12 § första, andra och fjärde styckena, 14, 16–22, 25, 26–26 b och 26 e §§, 26 g § femte och sjätte styckena samt i 42 a–42 f §§ *skall* tillämpas på arbeten som avses i denna paragraf. Är ett sådant arbete eller en del av det föremål för upphovsrätt, får denna rätt också göras gällande.

Avtalsvillkor som utvidgar framställarens rätt enligt första stycket till ett offentliggjort arbete är ogiltiga.

Bestämmelserna i 2 § andra fjärde styckena, 6–9 §§, 11 § andra stycket, 12 § första, andra och fjärde styckena, 14, 16–22, 25–26 b och 26 e §§, 26 g § femte och sjätte styckena samt i 42 a–42 f §§ *ska* tillämpas på arbeten som avses i denna paragraf. Är ett sådant arbete eller en del av det föremål för upphovsrätt, får denna rätt också göras gällande.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

³ Senaste lydelse 2005:359.

3 Förslag till lag om ändring i förfogandelagen (1978:262)

Härigenom föreskrivs att 5 § förfogandelagen (1978:262) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Genom förfogande kan

1. fastighet tagas i anspråk med nyttjanderätt och annan egendom tagas i anspråk med äganderätt eller nyttjanderätt,

2. nyttjanderätt, servitut eller liknande rätt till egendom upphävas eller begränsas och nyttjanderätt i andra hand tillskapas,

3. ägare eller innehavare av fastighet, gruva, byggnad, industrianläggning eller annan anläggning eller av transportmedel, arbetsmaskin eller liknande åläggas att utöva verksamhet för eller på annat sätt medverka till framställning av egendom för statens eller annans räkning,

4. ägare eller innehavare av lageranläggning åläggas att förvara egendom,

5. ägare eller innehavare av transportmedel åläggas att ombesörja transporter,

6. viss person åläggas tillfällig uppgift för försvarsmakten som vägvisare, budbärare, arbetsmanskap eller sjukvårdspersonal.

Radiosändare eller sändarutrustning får inte tas i anspråk, om den stadigvarande utnyttjas för tillståndspliktiga ljudradio- eller TV-sändningar enligt *radio- och TV-lagen (1996:844)*. Detsamma gäller anläggning för trådsändning *vari* sådana sändningar vidare-sänds.

Radiosändare eller sändarutrustning får inte tas i anspråk om den stadigvarande utnyttjas för tillståndspliktiga ljudradio- eller *tv*-sändningar enligt *radio- och tv-lagen (2010:000)*. Detsamma gäller anläggning för trådsändning *som* sådana sändningar vidare-sänds *i*.

Ägare eller innehavare av egendom som omfattas av förfogande får icke överlåta, förbruka, skada, gömma undan eller föra bort egendomen.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

¹ Senaste lydelse 2001:268.

4 Förslag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst

Härigenom föreskrivs att 1 § i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Radio- och *TV*-verksamhet i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till den ska finansieras med en radio- och *TV*-avgift enligt denna lag under förutsättning dels att sändningstillstånd enligt 2 kap. 2 § första och andra styckena radio- och *TV*-lagen (1996:844) har meddelats den som bedriver sändningsverksamheten, dels att tillståndet innehåller ett förbud mot att sända reklam.

Föreslagen lydelse

1 §¹

Radio- och *tv*-verksamhet i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till den ska finansieras med en radio- och *tv*-avgift enligt denna lag under förutsättning dels att sändningstillstånd enligt 4 kap. 3 § radio- och *tv*-lagen (2010:000) har meddelats den som bedriver sändningsverksamheten, dels att tillståndet innehåller ett förbud mot att sända reklam.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

¹ Senaste lydelse 2009:1235.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens område

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens område¹

dels att rubrikerna närmast före 3 kap. 1 och 3 §§ ska ha följande lydelse,

dels att 3 kap. 1, 3, 4, 11–14, 17–19, 21–24 och 27 §§ samt 5 kap. 7 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Sändningar med tillstånd av regeringen samt sändningar av TV-program med tillstånd av Radio- och TV-verket som meddelats för en längre tid än två veckor

Sändningar med tillstånd av regeringen samt sändningar av tv-program med tillstånd av Myndigheten för radio och tv som meddelats för en längre tid än två veckor

1 §

Uppgift om vem som är utgivare *skall* antecknas i ett register hos programföretaget innan programmet sänds.

I registret *skall* vidare för varje särskilt program antecknas beräknad tidpunkt för sändningens början och formen för sändningen (direktsändning eller sändning av inspelat program).

Vid varje anteckning i registret *skall* det anges när anteckningen har gjorts.

Registret *skall* vara tillgängligt för allmänheten.

Uppgift om vem som är utgivare *ska* antecknas i ett register hos programföretaget innan programmet sänds.

I registret *ska* vidare för varje särskilt program antecknas beräknad tidpunkt för sändningens början och formen för sändningen (direktsändning eller sändning av inspelat program).

Vid varje anteckning i registret *ska* det anges när anteckningen har gjorts.

Registret *ska* vara tillgängligt för allmänheten.

Andra sändningar med tillstånd av Radio- och TV-verket

Andra sändningar med tillstånd av Myndigheten för radio och tv

3 §²

Varje sammanslutning som avser att sända ljudradio med stöd av 4 kap. radio- och TV-lagen

Varje sammanslutning som avser att sända ljudradio med stöd av 12 kap. radio- och tv-lagen

¹ Lagen omtryckt 2002:911.

² Senaste lydelse 2007:1288.

(1996:844) ska utse en utgivare för programverksamheten. Det samma gäller innehavare av tillstånd till sådana sändningar som anges i 2 kap. 2 § fjärde stycket och 3 kap. 12 § radio- och TV-lagen samt innehavare av tillstånd enligt 5 kap. samma lag. Sammanslutningen eller tillståndshavaren ska till Radio- och TV-verket anmäla vem som är utgivare.

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans uppdrag upphör, ska sammanslutningen eller tillståndshavaren omedelbart utse en ny utgivare. Denne ska anmälas så som föreskrivs i första stycket.

(2010:000) ska utse en utgivare för programverksamheten. Det samma gäller innehavare av tillstånd till sådana sändningar som anges i 4 kap. 13 § och 11 kap. 1 § andra stycket radio- och tv-lagen samt innehavare av tillstånd enligt 13 kap. samma lag. Sammanslutningen eller tillståndshavaren ska till Myndigheten för radio och tv anmäla vem som är utgivare.

4 §³

En ställföreträdare för utgivaren skall vara godkänd av den sammanslutning som har utsett utgivaren eller av den som innehar tillståndet. Utgivaren skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är ställföreträdare.

En ställföreträdare för utgivaren ska vara godkänd av den sammanslutning som har utsett utgivaren eller av den som innehar tillståndet. Utgivaren ska till Myndigheten för radio och tv anmäla vem som är ställföreträdare.

11 §

Vad som föreskrivs i 1 och 2 §§ gäller också i fråga om radioprogram som förmedlas genom satellitsändning som utgår från Sverige.

Vad som föreskrivs i 1 och 2 §§ gäller också i fråga om

1. radioprogram som förmedlas genom satellitsändning som utgår från Sverige, och

2. andra radioprogram än radiotidningar som får sändas utan tillstånd enligt radio- och tv-lagen (2010:000).

I fråga om program som sänds av andra än svenska programföretag och inte är avsedda att tas emot i Sverige tillämpas inte andra föreskrifter i yttrandefrihetsgrundlagen än 1 kap. 2 och 3 §§. Inte heller tillämpas första stycket.

12 §⁴

Om ett programföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första eller andra stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att sända radioprogram också driver verksamhet för sändning till allmänheten av

Om ett programföretag som har tillstånd enligt 4 kap. 3 § eller 11 kap. 1 § första stycket radio- och tv-lagen (2010:000) att sända radioprogram också driver verksamhet för sändning till allmänhe-

³ Senaste lydelse 1997:334.

⁴ Senaste lydelse 2007:1288.

Ljud, bilder eller text genom tråd, tillämpas 1 och 2 §§ i fråga om verksamheten.

ten av ljud, bilder eller text genom tråd, tillämpas 1 och 2 §§ i fråga om verksamheten.

13 §⁵

Den som utser utgivare av andra radioprogram i trådsändningar än som avses i 12 § *skall* anmäla vem som har utsetts till *Radio- och TV-verket*.

Den som utser utgivare av andra radioprogram i trådsändningar än som avses i 12 § *ska* anmäla vem som har utsetts till *Myndigheten för radio och tv*.

14 §⁶

En ställföreträdare för utgivaren *skall* vara godkänd av den som har utsett utgivaren. Utgivaren *skall* anmäla vem som är ställföreträdare till *Radio- och TV-verket*.

En ställföreträdare för utgivaren *ska* vara godkänd av den som har utsett utgivaren. Utgivaren *ska* anmäla vem som är ställföreträdare till *Myndigheten för radio och tv*.

17 §⁷

Beträffande program som direktsänds får den som *skall* utse utgivare besluta att, i stället för utgivaren, var och en som framträder i programmet själv *skall* svara för yttrandefrihetsbrott som han begår. Ett sådant beslut *skall* före sändningen meddelas de berörda och antecknas i ett särskilt register hos den som bedriver sändningsverksamheten. Anteckningen *skall* innehålla uppgifter om namn, födelsetid och bostadsadress för var och en som avses med beslutet. Om inte detta sker, är beslutet utan verkan.

Beträffande program som direktsänds får den som *ska* utse utgivare besluta att, i stället för utgivaren, var och en som framträder i programmet själv *ska* svara för yttrandefrihetsbrott som han begår. Ett sådant beslut *ska* före sändningen meddelas de berörda och antecknas i ett särskilt register hos den som bedriver sändningsverksamheten. Anteckningen *ska* innehålla uppgifter om namn, födelsetid och bostadsadress för var och en som avses med beslutet. Om inte detta sker, är beslutet utan verkan.

Ett utdrag ur registret *skall* genast sändas till *Radio- och TV-verket* varje gång ett beslut har antecknats i det.

Ett utdrag ur registret *ska* genast sändas till *Myndigheten för radio och tv* varje gång ett beslut har antecknats i det.

18 §⁸

Bestämmelserna i 12–15 §§ tillämpas också i fråga om sådant tillhandahållande av information som avses i 1 kap. 9 § första

Bestämmelserna i 12–15 §§ tillämpas också i fråga om sådant tillhandahållande av information som avses i 1 kap. 9 § första

⁵ Senaste lydelse 1994:400.

⁶ Senaste lydelse 1994:400.

⁷ Senaste lydelse 1994:1032.

⁸ Senaste lydelse 2007:1288.

stycket yttrandefrihetsgrundlagen. Den som bedriver sådan verksamhet ska till *Radio- och TV-verket* anmäla vilket namn databasen har. Namnet ska innehålla databasens domännamn eller motsvarande uppgift. När ett sådant programföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första eller andra stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att sända radioprogram också driver verksamhet enligt 1 kap. 9 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen, ska i stället för vad som anges i 1 § första stycket gälla att

- utgivare ska utses för verksamheten,
- uppgift om vem som är utgivare, och i förekommande fall ställföreträdare, ska antecknas i register hos programföretaget.

19 §⁹

Utgivningsbevis för verksamhet enligt 1 kap. 9 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen utfärdas av *Radio- och TV-verket* på ansökan av den som bedriver verksamheten.

En ansökan *skall* innehålla uppgift om databasens namn, vem som bedriver verksamheten, från vilken ort överföringarna utgår och vem som utsetts till utgivare samt, i förekommande fall, ställföreträdare för utgivaren. Namnet *skall* innehålla databasens domännamn eller motsvarande uppgift.

Ansökan *skall* också innehålla en teknisk beskrivning av verksamheten. Av beskrivningen *skall* det framgå hur information tillhandahålls allmänheten. Beskrivningen *skall* ha sådan omfattning att det framgår om verksamheten uppfyller förutsättningarna enligt 1 kap. 9 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen.

Till en ansökan *skall* fogas bevis att utgivaren uppfyller de behörig-

stycket yttrandefrihetsgrundlagen. Den som bedriver sådan verksamhet ska till *Myndigheten för radio och tv* anmäla vilket namn databasen har. Namnet ska innehålla databasens domännamn eller motsvarande uppgift. När ett sådant programföretag som har tillstånd enligt 4 kap. 3 § eller 11 kap. 1 § första stycket radio- och tv-lagen (2010:000) att sända radioprogram också driver verksamhet enligt 1 kap. 9 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen, ska i stället för det som anges i 1 § första stycket gälla att

Utgivningsbevis för verksamhet enligt 1 kap. 9 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen utfärdas av *Myndigheten för radio och tv* på ansökan av den som bedriver verksamheten.

En ansökan *ska* innehålla uppgift om databasens namn, vem som bedriver verksamheten, från vilken ort överföringarna utgår och vem som utsetts till utgivare samt, i förekommande fall, ställföreträdare för utgivaren. Namnet *ska* innehålla databasens domännamn eller motsvarande uppgift.

Ansökan *ska* också innehålla en teknisk beskrivning av verksamheten. Av beskrivningen *ska* det framgå hur information tillhandahålls allmänheten. Beskrivningen *ska* ha sådan omfattning att det framgår om verksamheten uppfyller förutsättningarna enligt 1 kap. 9 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen.

Till en ansökan *ska* fogas bevis att utgivaren uppfyller de behörig-

⁹ Senaste lydelse 2002:911.

hetsvillkor som anges i yttrandefrihetsgrundlagen och att utgivaren har åtagit sig uppdraget.

hetsvillkor som anges i yttrandefrihetsgrundlagen och att utgivaren har åtagit sig uppdraget.

21 §¹⁰

I god tid innan ett utgivningsbevis förfaller enligt 1 kap. 9 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen skall *Radio- och TV-verket* till den som bedriver verksamheten sända en påminnelse om att bevisets giltighetstid är begränsad till tio år och att beviset förfaller, om en ansökan om förnyelse av beviset inte har kommit in till myndigheten före tioårsperiodens utgång.

Beslut om att ett utgivningsbevis skall anses förfallet vid tioårsperiodens utgång meddelas av *Radio- och TV-verket*.

En ansökan om förnyelse av ett utgivningsbevis får göras tidigast ett år före och senast på dagen för tioårsperiodens utgång. För en ansökan om förnyelse gäller i övrigt samma bestämmelser som för den första ansökan. Om en ansökan om förnyelse har gjorts i rätt tid, fortsätter beviset att gälla till dess att beslutet med anledning av ansökan har vunnit laga kraft.

22 §¹¹

Om de förhållanden som avses i 19 § andra–fjärde styckena ändras, skall den som bedriver verksamheten genast anmäla detta till *Radio- och TV-verket*.

Om de förhållanden som avses i 19 § andra–fjärde styckena ändras, ska den som bedriver verksamheten genast anmäla detta till *Myndigheten för radio och tv*.

23 §¹²

I 1 kap. 9 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen föreskrivs i vilka fall utgivningsbevis får återkallas. Om ett utgivningsbevis inte borde ha utfärdats på grund av risk för förväxling med namn på en annan verksamhet, får beviset dock återkallas endast om det inom sex månader sedan beviset utfärdades visas att ansökan borde ha avslagits på grund av denna risk.

Beslut om återkallelse av utgivningsbevis meddelas av *Radio-*

Beslut om återkallelse av utgivningsbevis meddelas av *Myndig-*

¹⁰ Senaste lydelse 2002:911.

¹¹ Senaste lydelse 2002:911.

¹² Senaste lydelse 2002:911.

och TV-verket. I ärenden om återkallelse skall den som bedriver verksamheten och utgivaren få tillfälle att yttra sig, om det kan ske.

heten för radio och tv. I ärenden om återkallelse ska den som bedriver verksamheten och utgivaren få tillfälle att yttra sig, om det kan ske.

24 §¹³

Beslut av Radio- och TV-verket i ärenden om utgivningsbevis får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av Myndigheten för radio och tv i ärenden om utgivningsbevis får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

27 §¹⁴

Radio- och TV-verket skall föra register över verksamheter enligt 1 kap. 9 § första och andra styckena yttrandefrihetsgrundlagen. Registret får föras med hjälp av automatiserad behandling. Det får innehålla uppgifter om databasens namn, vem som bedriver verksamheten, från vilken ort överföringarna utgår, vem som utsetts till utgivare och, i förekommande fall, ställföreträdare för utgivaren, en teknisk beskrivning av verksamheten samt tidpunkt för utfärdande och förnyelse av utgivningsbevis.

Myndigheten för radio och tv ska föra register över verksamheter enligt 1 kap. 9 § första och andra styckena yttrandefrihetsgrundlagen. Registret får föras med hjälp av automatiserad behandling. Det får innehålla uppgifter om databasens namn, vem som bedriver verksamheten, från vilken ort överföringarna utgår, vem som utsetts till utgivare och, i förekommande fall, ställföreträdare för utgivaren, en teknisk beskrivning av verksamheten samt tidpunkt för utfärdande och förnyelse av utgivningsbevis.

5 kap.

7 §¹⁵

I radio- och TV-lagen (1996:844) finns ytterligare bestämmelser om skyldighet att tillhandahålla inspelningar av radioprogram.

I radio- och tv-lagen (2010:000) finns ytterligare bestämmelser om skyldighet att tillhandahålla inspelningar av radioprogram.

I lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument finns bestämmelser om skyldighet att lämna skrifter och upptagningar till bibliotek.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

¹³ Senaste lydelse 2002:911.

¹⁴ Senaste lydelse 2002:911.

¹⁵ Senaste lydelse 2008:1418.

6 Förslag till lag om ändring i tobakslagen (1993:581)

Härigenom föreskrivs att 14, 14 a och 14 b §§ tobakslagen (1993:581)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §²

En näringsidkare som marknadsför tobaksvaror till konsumenter får inte använda kommersiella annonser i

1. periodiska skrifter eller andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig,

2. ljudradio- eller TV-program eller TV-sändningar över satellit som omfattas av *radio- och TV-lagen (1996:844)*, eller

2. ljudradio- eller tv-program eller tv-sändningar över satellit som omfattas av *radio- och tv-lagen (2010:000)*, eller

3. andra överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig.

Även annan marknadsföring av tobaksvaror till konsumenter än som avses i första stycket är förbjuden. Detta gäller dock inte

1. i tryckta skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig eller i överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig,

2. marknadsföring som endast består i att tillhandahålla tobaksvaror för försäljning, eller

3. kommersiella meddelanden inne på försäljningsställen som inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak.

Kommersiella meddelanden enligt andra stycket 3 *skall* i den omfattning det är möjligt placeras så att de inte är synliga från utsidan av försäljningsstället.

Kommersiella meddelanden enligt andra stycket 3 *ska* i den omfattning det är möjligt placeras så att de inte är synliga från utsidan av försäljningsstället.

14 a §³

En näringsidkare som marknadsför antingen en annan vara än en tobaksvara eller en tjänst till konsumenter får inte använda ett varukännetecken som helt eller delvis används för en tobaksvara eller enligt gällande bestämmelser om varumärken är registrerat eller inarbetat för en sådan vara, om marknadsföringen sker i kommersiella annonser i

1. periodiska skrifter eller i andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig,

2. ljudradio- eller TV-program eller i TV-sändningar över satellit som omfattas av *radio- och TV-lagen (1996:844)*, eller

2. ljudradio- eller tv-program eller i tv-sändningar över satellit som omfattas av *radio- och tv-lagen (2010:000)*, eller

¹ Lagen omtryckt 2005:369.

² Senaste lydelse 2005:369.

³ Senaste lydelse 2005:369.

3. andra överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig.

Om en näringsidkare använder ett sådant varukännetecken som avses i första stycket vid marknadsföring till konsumenter på något annat sätt än som där sägs, *skall* näringsidkaren iaktta den måttfullhet som är betingad av att kännetecknet också kan förknippas med tobaksvaran.

Om en näringsidkare använder ett sådant varukännetecken som avses i första stycket vid marknadsföring till konsumenter på något annat sätt än som där sägs, *ska* näringsidkaren iaktta den måttfullhet som är betingad av att kännetecknet också kan förknippas med tobaksvaran.

Bestämmelserna i första och andra styckena tillämpas inte

1. i fråga om ett varukännetecken som i endast begränsad omfattning förekommer vid marknadsföring av tobaksvaror,
2. i fråga om ett varukännetecken som framträder i en form som tydligt skiljer sig från utseendet på tobaksvarans kännetecken, eller
3. i andra fall om det är oskäligt.

14 b §⁴

Tillverkare, partihandlare och importörer av tobaksvaror får inte sponsra ett evenemang eller en verksamhet dit allmänheten har tillträde eller som kan antas få gränsöverskridande effekt, om sponsringen kan antas medföra att avsättningen av tobaksvaror främjas.

Bestämmelser om förbud mot sponsring av program i radio och TV finns i *radio- och TV-lagen* (1996:844).

Bestämmelser om förbud mot sponsring av program i radio och tv samt om produktplacering i tv finns i *radio- och tv-lagen* (2010:000).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

⁴ Senaste lydelse 2005:369.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §¹

Av ljudradio- och televisionsprogram, som *skall* spelas in enligt 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden, *skall* pliktexemplar lämnas i form av en sådan inspelning av programmet som skall göras enligt bestämmelsen.

Av ljudradio- och televisionsprogram, som svenskt programföretag får sända med stöd av tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket radio- och TV-lagen (1996:844) eller som genom satellitsändning som utgår från Sverige förmedlas till allmänheten från svenskt programföretag, skall ett pliktexemplar lämnas av varje sändning.

Av andra ljudradio- och televisionsprogram än som avses i andra stycket *skall* ett pliktexemplar lämnas av varje sändning som ägt rum under högst fyra veckor per kalenderår. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta för vilka veckor som pliktexemplar *skall* lämnas.

Av ljudradio- och televisionsprogram, som *ska* spelas in enligt 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden, *ska* pliktexemplar lämnas i form av en sådan inspelning av programmet som ska göras enligt bestämmelsen.

Av ljudradio- och televisionsprogram, som svenskt programföretag får sända med stöd av tillstånd enligt 4 kap. 3 § och 11 kap. 1 § radio- och tv-lagen (2010:000) eller som genom satellitsändning som utgår från Sverige förmedlas till allmänheten från svenskt programföretag, ska ett pliktexemplar lämnas av varje sändning.

Av andra ljudradio- och televisionsprogram än som avses i andra stycket *ska* ett pliktexemplar lämnas av varje sändning som ägt rum under högst fyra veckor per kalenderår. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta för vilka veckor som pliktexemplar *ska* lämnas.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

¹ Senaste lydelse 1996:859.

8 Förslag om lag om ändring i lotterilagen (1994:1000)

Härigenom föreskrivs att 21 b § lotterilagen (1994:1000) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 b §¹

Ett sådant egentligt lotteri som avses i 21 a § får inte anordnas utan särskilt tillstånd utom i fall som anges i 21 c §.

Tillstånd får ges till sådan sammanslutning som avses i 15 §.

Tillstånd får ges endast om kraven i 16 § i tillämpliga delar är uppfyllda.

Tillstånd att anordna egentliga lotterier i *lokalradio*, närradio eller andra trådsändningar av television än vidareändningar enligt *radio- och TV-lagen (1996:844)* får lämnas bara om det kan antas att marknaden för lokala lotterier inte försämras.

Tillstånd att anordna egentliga lotterier i *kommersiell radio*, närradio eller andra trådsändningar av television än vidareändningar enligt *radio- och tv-lagen (2010:000)* får lämnas bara om det kan antas att marknaden för lokala lotterier inte försämras.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

¹ Senaste lydelse 2002:592.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer

Häri genom föreskrivs att 3 och 5 §§ lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Talan får avse att åtgärder ska vidtas mot någon för att denne åsidosätter en bestämmelse som avses i 1 §. Åtgärderna får gälla

1. förbud eller ålägganden med stöd av 23, 24, 26 och 27 §§ marknadsföringslagen (2008:486) eller förbud enligt 3 och 6 §§ lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden,

2. åläggande att till svenska staten betala en sådan särskild avgift som avses i 10 kap. 5 och 6 §§ radio- och TV-lagen (1996:844), eller

2. åläggande att till svenska staten betala en sådan särskild avgift som avses i 17 kap. 5 och 6 §§ radio- och tv-lagen (2010:000), eller

3. utdömande av vite som förelagts i de fall som avses i 1.

5 §²

Talan ska väckas vid

1. Marknadsdomstolen i fråga om förbud och ålägganden som avses i marknadsföringslagen (2008:486) och i fråga om förbud enligt lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden,

2. Länsrätten i Stockholms län i fråga om sådan särskild avgift som avses i radio- och TV-lagen (1996:844),

2. Förvaltningsrätten i Stockholm i fråga om sådan särskild avgift som avses i radio- och tv-lagen (2010:000),

3. tingsrätt som är behörig enligt 10 kap. rättegångsbalken eller Stockholms tingsrätt i fråga om utdömande av vite.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

¹ Senaste lydelse 2008:504.

² Senaste lydelse 2008:504.

10 Förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 6 § tullagen (2000:1281) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

6 §¹

Tullverket ska på begäran tillhandahålla följande myndigheter uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör import eller export av varor: Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Fiskeriverket, Statens jordbruksverk, Kemikalieinspektionen, Kommerskollegium, Konsumentverket, Kronofogdemyndigheten, Livsmedelsverket, Läkemedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, *Radio- och TV-verket*, Sveriges riksbank, Skatteverket, Statistiska centralbyrån, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll och Transportstyrelsen. Tullverket ska vidare på begäran tillhandahålla Säkerhetspolisens uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör export av varor.

Tullverket ska på begäran tillhandahålla följande myndigheter uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör import eller export av varor: Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Fiskeriverket, Statens jordbruksverk, Kemikalieinspektionen, Kommerskollegium, Konsumentverket, Kronofogdemyndigheten, Livsmedelsverket, Läkemedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, *Myndigheten för radio och tv*, Sveriges riksbank, Skatteverket, Statistiska centralbyrån, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll och Transportstyrelsen. Tullverket ska vidare på begäran tillhandahålla Säkerhetspolisens uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör export av varor.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

¹ Senaste lydelse 2008:1375.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

När en tjänsteleverantör tillhandahåller informationssamhällets tjänster *skall* leverantören ge information om sitt namn, sin adress i etableringsstaten och sin e-postadress samt i förekommande fall

1. organisationsnummer,
2. registreringsnummer för mervärdesskatt, och
3. behörig tillståndsmyndighet.

Om en tjänsteleverantör bedriver reglerad yrkesverksamhet *skall* informationen även omfatta uppgifter om

1. yrkestitel och den stat där denna erhållits,
2. den yrkesorganisation eller liknande där tjänsteleverantören är registrerad, och
3. de bestämmelser som är tillämpliga på yrkesverksamheten och sättet att få tillgång till dem.

Informationen *skall* finnas tillgänglig för tjänstemottagare och myndigheter på ett enkelt, direkt och stadigvarande sätt.

När en tjänsteleverantör tillhandahåller informationssamhällets tjänster *ska* leverantören ge information om sitt namn, sin adress i etableringsstaten och sin e-postadress samt i förekommande fall

Om en tjänsteleverantör bedriver reglerad yrkesverksamhet *ska* informationen även omfatta uppgifter om

Informationen *ska* finnas tillgänglig för tjänstemottagare och myndigheter på ett enkelt, direkt och stadigvarande sätt.

I fråga om leverantörer av beställ-tv gäller även 2 kap. 1 § radio- och tv-lagen (2010:000).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

12 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 6 § och 3 kap. 10 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 §

Förutom bestämmelserna i denna lag finns det i *radio- och TV-lagen (1996:844)* bestämmelser om sändningar av ljudradio- och TV-program som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel.

Om utrustning finns bestämmelser i lagen (2000:121) om radio- och teleterminalutrustning.

Förutom bestämmelserna i denna lag finns det i *radio- och tv-lagen (2010:000)* bestämmelser om sändningar av ljudradio- och tv-program som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel.

3 kap.

10 §¹

Ett tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen får förenas med rätt att använda radiosändaren för annan användning, motsvarande högst tjugo procent av den digitala kapaciteten i frekvensutrymmet. Detta gäller dock endast om villkor enligt 3 kap. 8 § 8 *radio- och TV-lagen (1996:844)* inte uppställts för motsvarande sändningstillstånd och det i övrigt inte inverkar menligt på konkurrensen.

Ett tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen får förenas med rätt att använda radiosändaren för annan användning, motsvarande högst tjugo procent av den digitala kapaciteten i frekvensutrymmet. Detta gäller dock endast om villkor enligt 4 kap. 9 § 9 eller 11 kap. 3 § 8 *radio- och tv-lagen (2010:000)* inte uppställts för motsvarande sändningstillstånd och det i övrigt inte inverkar menligt på konkurrensen.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

¹ Senaste lydelse 2007:1284.

13 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs att 1, 2 och 29 §§ marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenterna och näringsidkarna.

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

- luftfartslagen (1957:297),
- konsumentkreditlagen (1992:830),
- lagen (1992:1672) om paketresor,
- tobakslagen (1993:581),
- alkohollagen (1994:1738),
- lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
- *radio- och TV-lagen (1996:844)*, – *radio- och tv-lagen (2010:000)*,
- lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet,
- lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,
- lagen (1997:218) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende,
- lagen (1999:268) om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- lagen (1999:158) om investerarskydd,
- lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster,
- lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
- prisinformationslagen (2004:347),
- distans- och hemförsäljningslagen (2005:59),
- försäkringsavtalslagen (2005:104),
- lagen (2005:405) om försäkringsförmedling, och
- lagen (2006:484) om franchisegivares informationskyldighet

2 §

Lagen tillämpas då näringsidkaren marknadsför eller själva efterfrågar produkter i sin näringsverksamhet.

Lagen tillämpas också på sådana *TV-sändningar över satellit som omfattas av radio- och TV-lagen (1996:844)*. Lagen tillämpas också på sådana *tv-sändningar över satellit som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:000)*.

Lagen tillämpas också när Konsumentombudsmannen fullgör sina skyldigheter som behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 av den 27 oktober 2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheterna som ansvarar för konsumentskyddsåtgärder.

29 §

En näringsidkare får åläggas att betala en särskild avgift (marknadsstörningsavgift) om näringsidkaren, eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar, uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot

– 7 §,

– 8 § och någon av bestämmelserna i 9, 10, 12–17 §§,

– 18 §,

– 20 §, eller

– någon av bestämmelserna i bilaga I till direktiv 2005/29/EG.

Detsamma gäller om en näringsidkare uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon av bestämmelserna i

– 14 § första stycket 2 eller 3 eller 14 a § första stycket 2 eller 3 tobakslagen (1993:581),

– 4 kap. 10 § alkohollagen (1994:1738),

– 7 kap. 3, 4 eller 10 § första eller tredje stycket radio- och TV-lagen (1996:844),

– 8 kap. 7 § första stycket, 8, 9 eller 14 § första eller andra stycket samt 15 kap. 4 § radio- och tv-lagen (2010:000),

– 11 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti eller 8 § lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet när det gäller ett erbjudande som inte är riktat bara till andra än konsumenter.

Vad som sägs i första och andra styckena gäller också en näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet väsentligt har bidragit till överträdelsen.

Avgiften tillfaller staten.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

14 Förslag till lag om ändring i alkohollagen (2010:000)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:000) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2009/10:125 Föreslagen lydelse

7 kap.

3 §

Vid marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter får inte kommersiella annonser i ljudradio- eller TV-program användas. Det gäller även sådana TV-sändningar över satellit som omfattas av *radio- och TV-lagen (1996:844)*.

Vid marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter får inte kommersiella annonser i *ljudradioprogram, tv-program eller beställ-tv* användas. Det gäller även sådana tv-sändningar över satellit som omfattas av *radio- och tv-lagen (2010:000)*.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

BILAGA 3

Regeringens lagförslag

I proposition 2009/10:95 framlagda förslag.

Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs att 1 § marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenter och näringsidkare.

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

- *luftfartslagen* (1957:297),
- konsumentkreditlagen (1992:830),
- lagen (1992:1672) om paketresor,
- tobakslagen (1993:581),
- alkohollagen (1994:1738),
- lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
- radio- och TV-lagen (1996:844),
- lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet,
- lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,
- lagen (1997:218) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende,
- lagen (1999:268) om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- lagen (1999:158) om investerarskydd,
- lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster,
- lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
- prisinformationslagen (2004:347),
- distans- och hemförsäljningslagen (2005:59),
- försäkringsavtalslagen (2005:104),

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

- konsumentkreditlagen (1992:830),
- lagen (1992:1672) om paketresor,
- tobakslagen (1993:581),
- alkohollagen (1994:1738),
- lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
- radio- och TV-lagen (1996:844),
- lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet,
- lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,
- lagen (1997:218) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende,
- lagen (1999:268) om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- lagen (1999:158) om investerarskydd,
- lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster,
- lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
- prisinformationslagen (2004:347),
- distans- och hemförsäljningslagen (2005:59),
- försäkringsavtalslagen (2005:104),

- lagen (2005:405) om försäkringsförmedling, *och*
- lagen (2006:484) om franchisegivares informations-skyldighet.
- lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,
- lagen (2006:484) om franchisegivares informations-skyldighet, *och*
- *lagen (2010:000) om lufttransporter.*

Denna lag träder i kraft den 1 september 2010.

BILAGA 4

Utskottets lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer

Härigenom föreskrivs att 3 och 5 §§ lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Talan får avse att åtgärder ska vidtas mot någon för att denne åsidosätter en bestämmelse som avses i 1 §. Åtgärderna får gälla

1. förbud eller ålägganden med stöd av 23, 24, 26 och 27 §§ marknadsföringslagen (2008:486) eller förbud enligt 3 och 6 §§ lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden,

2. åläggande att till svenska staten betala en sådan särskild avgift som avses i 10 kap. 5 och 6 §§ radio- och TV-lagen (1996:844), eller

2. åläggande att till svenska staten betala en sådan särskild avgift som avses i 17 kap. 5 och 6 §§ radio- och tv-lagen (2010:000), eller

3. utdömande av vite som förelagts i de fall som avses i 1.

5 §²

Talan ska väckas vid

1. Marknadsdomstolen i fråga om förbud och ålägganden som avses i marknadsföringslagen (2008:486) och i fråga om förbud enligt lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden,

2. Förvaltningsrätten i Stockholm i fråga om sådan särskild avgift som avses i radio- och TV-lagen (1996:844),

2. Förvaltningsrätten i Stockholm i fråga om sådan särskild avgift som avses i radio- och tv-lagen (2010:000),

3. tingsrätt som är behörig enligt 10 kap. rättegångsbalken eller Stockholms tingsrätt i fråga om utdömande av vite.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010

¹ Senaste lydelse 2008:504.

² Senaste lydelse 2010:16.

2 Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Lagen tillämpas

1. då näringsidkare marknadsför eller själva efterfrågar produkter i sin näringsverksamhet,

2. på sådana *TV*-sändningar över satellit som omfattas av *radio- och TV-lagen (1996:844)*, 2. på sådana *tv*-sändningar över satellit som omfattas av *radio- och tv-lagen (2010:000)*,

3. då Konsumentombudsmannen fullgör sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 av den 27 oktober 2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen², och

4. då behörig myndighet fullgör sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden³.

Bestämmelserna om garantier i 22 § tillämpas inte i fråga om en tjänst som tillhandahålls av en näringsidkare som är etablerad i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Detsamma gäller bestämmelserna i 4 § tredje stycket och 7 § när en näringsidkare, som är etablerad i en annan stat än Sverige inom EES, riktar marknadsföring mot en annan näringsidkare.

¹ Senaste lydelse 2009:1084.

² EUT L 364, 9.12.2004, s. 1 (Celex 32004R2006).

³ EUT L 376, 27.12.2006, s. 1 (Celex 32006L0123).

3 Förslag till lag om ändring i alkohollagen (1994:1738)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 10 § alkohollagen (1994:1738) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

4 kap. 10 §

Vid marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter får inte användas kommersiella annonser i *ljudradio- eller TV-program*. Detta gäller även för sådana *TV-sändningar* över satellit som omfattas av *radio- och TV-lagen (1996:844)*.

Vid marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter får inte kommersiella annonser i *ljudradio-program, tv-program eller beställ-tv* användas. Det gäller även sådana *tv-sändningar* över satellit som omfattas av *radio- och tv-lagen (2010:000)*.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

4 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs att 1 § marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt förslagspunkt 3

Utskottets förslag

1 §

Denna lag har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenter och näringsidkare.

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

- *luftfartslagen (1957:297)*,
- konsumentkreditlagen (1992:830),
- lagen (1992:1672) om paketresor,
- tobakslagen (1993:581),
- alkohollagen (1994:1738),
- lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
- radio- och tv-lagen (2010:000),
- lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet,
- lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,
- lagen (1997:218) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende,
- lagen (1999:268) om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- lagen (1999:158) om investerarskydd,
- lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informations-samhällets tjänster,
- lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
- prisinformationslagen (2004:347),
- distans- och hemförsäljningslagen (2005:59),
- försäkringsavtalslagen (2005:104),
- lagen (2005:405) om försäkringsförmedling, *och*

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

- konsumentkreditlagen (1992:830),
- lagen (1992:1672) om paketresor,
- tobakslagen (1993:581),
- alkohollagen (1994:1738),
- lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
- radio- och tv-lagen (2010:000),
- lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet,
- lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,
- lagen (1997:218) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende,
- lagen (1999:268) om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- lagen (1999:158) om investerarskydd,
- lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informations-samhällets tjänster,
- lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
- prisinformationslagen (2004:347),
- distans- och hemförsäljningslagen (2005:59),
- försäkringsavtalslagen (2005:104),
- lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,

– lagen (2006:484) om franchise-
givares informationsskyldighet.

– lagen (2006:484) om franchise-
givares informationsskyldighet, *och*
– *lagen (2010:000) om lufttrans-
porter.*

Denna lag träder i kraft den 1 september 2010.